ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕНЕРДЖІ 365"
просп. Берестейський, б. 5-а, кім. 509, м.Київ, 01135
п/р UA393052990000026000036211639 в АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
ЄДРПОУ 41447959, ІПН414479526599
тел. (044)229-93-96; (063)531-48-74
e-mail: office@energy365.com.ua, web: energy365.com.ua

Вих. № 1969 *15 грудня 2023 року*

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ
ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
03057, м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19
zahranychnyi@nerc.gov.ua, box@nerc.gov.ua.

ТОВ «ЕНЕРДЖІ 365» є учасником ринку електричної енергії та здійснює господарську діяльність з постачання електричної енергії споживачу.

Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розроблено проєкт рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанова НКРЕКП **«Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».**

Користуючись своїм правом, надаємо зауваження та пропозиції до Проєкту постанови в друкованому та електронному вигляді у форматах doc, docx за формою згідно з додатком 1 до Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 червня 2017 року № 866.

Додатки:

1. Додаток 1 до Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 червня 2017 року № 866.

Директор
ТОВ «ЕНЕРДЖІ 365» Підлісний Ю.С.

Додаток № 1

Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акту

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
абз.2 п2.2 Поведінка **незалежно від наміру,** яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	Зазначений пункт супечить п.2.3 та п.2.4. проекту рішення, а саме : 2.3. **Основним елементом** спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку **є намір**, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою. 2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є **наявність доказів**, що **свідчать про намір** вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	Оскільки в п.2.2. йдеться про неважливість такої складової як «намір» для визначення поведінки суб'єкта ринку, як маніпулюючої. Проте, відповідно до п.2.3. та п.2.4 проекту рішення «намір» є основним елементом маніпулювання на оптовому рину. Відтак, вважаємо за необхідне привести вищезаначені пункти проекту рішення у відповіднсть один до одного.

«___» _____ 2023 року Директор Підлісний Ю.С.

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Неофіційний переклад

До уваги Пана Костянтина Ущаповського,
Голови
Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в Україні

Відень, 18 грудня 2023 року
REG-UA/O/alo/12/18-12-2023

Проєкт Постанови НКРЕКП «Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Шановний Пане Ущаповський,

Дуже дякуємо за консультації із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо проєкту Постанови *Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку.*

У вкладенні ви можете ознайомитися із детальними коментарями Секретаріату, однак при цьому підкреслюємо наступне:

- Помітно, що проєкт розроблений із урахуванням Настанов ACER щодо застосування Регламенту (ЄС) 1227/2011 про доброчесність і прозорість на оптовому енергетичному ринку (https://acer.europa.eu/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf). В той же час, не включено деякі важливі положення. Рекомендовано додати їх, щоби більш вичерпно відобразити правові вимоги Енергетичного Співтовариства. Більш того, положення Закону про REMIT передбачають «визначення вимог і надання рекомендацій для забезпечення доброчесності і прозорості на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог регламентів Енергетичного Співтовариства і рекомендацій Агентства з питань співпраці енергетичних регуляторів, визначаючи ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку у діях учасників оптового енергетичного ринку. Це положення дозволяє НКРЕКП повністю перекласти і застосувати Настанови ACER щодо REMIT.
- Включення положень Настанов ACER щодо REMIT до проєкту Постанови є надважливим, але в той же час слід відкрито зазначити у всіх відповідних статтях, що переліки ринкових маніпуляцій і спроб маніпулювання на ринку є невичерпними. Таким чином НКРЕКП запобігатиме обходженню правил REMIT учасниками ринку і забезпечить постійне виконання своїх обов'язків відповідно до законодавства Енергетичного Співтовариства.
- Розділ 7 проєкту Постанови згадує вибрані кроки співпраці між НКРЕКП і ECRB. Натомість пропонуємо внести до пункту 7.1 загальне положення, як от: «Співпраця між НКРЕКП і ECRB відбувається відповідно до процедур, визначених Процедурним Актом № 01/2020 Ради Регуляторних органів Енергетичного Співтовариства».
- Преамбула проєкту Постанови зазначає, що постанова застосовується в межах іншої постанови від 26.03.22 № 349 щодо захисту інформації від оприлюднення протягом воєнного стану. Однак, не надано деталей щодо того, яку саме інсайдерську інформацію не слід публікувати через обмеження воєнного стану. Рекомендовано відкрито прояснити у проєкті Постанови (наприклад у окремому додатку, який діятиме протягом воєнного стану) яка саме інсайдерська інформація не повинна публікуватися через заборону розголошення інформації протягом воєнного стану відповідно до постанови від 26.03.22 № 349.

Energy Community

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria

Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Команда Секретаріату Енергетичного Співтовариства залишається відкритою до будь-яких подальших питань.

З повагою,

Artur Lorkowski

Артур
Лорковскі

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Редакція проекту рішення НКРЕКП	*Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП*	*Обґрунтування*
Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		Закон 3141(REMIT) вносить зміни до Закону України «Про ринок природного газу», Статті 57-1 (4) (2-й абзац) та до Закону про ринок електроенергії, Статті 1 (4) (2-й абзац), та визначають «вимогу до публікації інсайдерської інформації». У поточному проекті ці вимоги містяться у розділі 4 поточного проекту, тобто вбудовані в інший документ. З метою уникнення неоднозначного тлумачення Закону 3141 та уникнення можливих зауважень від учасників ринку рекомендується затвердити вимоги оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації як окремий документ.
2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об’єктів критичної інфраструктури».		Тут слід уточнити, чи такі випадки будуть розглядатися в межах винятку, наданого Законом 3141 (REMIT) у Статті 4 (7), з відповідним інформуванням Регулятора.

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги)		Передбачається, що проект має бути розроблений з урахуванням Керівництва ACER щодо застосування Регламенту (ЄС) № 1227/2011 про цілісність та прозорість на оптовому ринку енергії. У той же час відсутні деякі важливі положення, і рекомендується їх додати для більш повного відображення підходу ЄС. Відповідні пропозиції подані нижче. Крім того, Закон про REMIT визначає, що "10-1) визначення вимог та надання рекомендацій для забезпечення цілісності та прозорості на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співпраці енергетичних регуляторів, виявлення ознак зловживання на оптовому енергетичному ринку в діях учасників оптового енергетичного ринку ". Це положення дає НКРЕКП можливість застосовувати Керівництво ACER з питань REMIT (https://acer.europa.eu/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf) з використанням юридичної термінології адаптованої до законодавства України.
1. Загальні положення		
1.1. Ці Вимоги розроблено з метою сприяння відкритості оптових енергетичних ринків, розвитку добросовісної конкуренції на них. Ці Вимоги поширюються на учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.		Заборона щодо маніпулювання ринком, визначені в Статті 3 і Статті 5 Закону про цілісність та прозорість на оптовому ринку енергії (REMIT), що транспонується Законом № 3141, стосуються не лише учасників ринку та РРАТ, але й будь-якої особи. Тому вимоги повинні також стосуватися будь-якої особи.
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – це **торгівля** з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп’ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій);		Це визначення буде введене відповідноі до оновленого регламенту REMIT. У проекті визначення має такий вигляд: "алгоритмічна торгівля" - торгівля оптовими енергетичними продуктами, де комп'ютерний алгоритм автоматично визначає індивідуальні параметри замовлень на торгівлю, такі як ініціювання замовлення, час, ціна чи кількість замовлення, або спосіб управління замовленням після його подання, з обмеженим втручанням людини або ж без будь-якого такого втручання, не включаючи будь-яку систему, яка використовується лише для маршрутизації замовлень на один чи кілька організованих ринків або для обробки замовлень, що не передбачає визначення будь-яких параметрів торгівлі

		чи підтвердження замовлень чи післяторговельної обробки виконаних угод.
книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;		"Книга заявок" означає всі відомості про оптові енергетичні продукти, що виконані на організованих ринках, включаючи вирівняні та невирівняні замовлення, а також системні замовлення та події у життєвому циклі.
торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку;		Це є елементом торгового плану. Рекомендується додати більше деталей для пояснення визначення з Керівництва ACER, 3.3.5: "торговельні стратегії" визначаються як набір об'єктивних правил, які вказують на умови, які повинні бути виконані для здійснення одного чи кількох угод входження та виходження. Торговельна стратегія включає специфікації для одного чи кількох вхідних замовлень, які можуть включати один чи кілька фільтрів та/або спрацьовувачів, а також правила для виходження з угод, типів замовлень і т.д.
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.		В цьому пункті відсутні деривативи та міжнародна торгівля; що також мають бути віднесені до оптового енргетичного ринку, як визначено в Статті 5 REMIT. Керівництво ACER (в розділі 6.2) передбачає наступне: " Маніпулювання ринком (і спроби маніпулювання ринком) можуть відбуватися 'на ринку' або 'поза ринком'. Його можуть проводити на будь-якому типі оптового енергетичного ринку (неперервний, аукціонний, тощо). Це може охоплювати різні продукти, ринки та торгові майданчики. Воно може виникати через кордони, між ринками електроенергії та газу, а також між фінансовими та комодитними ринками."
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів.		Згідно з Керівництвом ACER (розділ 6.2): "Як для маніпулювання, так і для спроби маніпулювання, перші три категорії поведінки (надання хибних/оманливих сигналів, закріплення ціни на штучному рівні, використання

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.		фіктивних засобів/обману/змови) передбачають видачу замовлення або укладення угоди." Ми пропонуємо додати ясність щодо "закріплення ціни на штучному рівні", посилаючись на Керівництво ACER (розділ 6.2.2): Термін закріплення вказує на успішне встановлення/позиціювання ціни оптового енергетичного продукту на певному рівні. Це передбачає, що ціна виникає, принаймні частково, від дій (у цьому випадку замовлень та/або угод) учасника ринку. Поняття штучності означає, що рівень ціни оптового енергетичного продукту не відповідає тому, що виникло б внаслідок чесної та конкурентної взаємодії між поданням та попитом на цьому конкретному ринку, для одного чи кількох оптових енергетичних продуктів, які не є результатом чесної конкуренції.
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, **належать** зокрема:		Список практик є неповним
1) укладання **фіктивних** угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою . Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / **втрати (збитки),** отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов’язаних з оптовим енергетичним ринком;	1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою . Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов’язаних з оптовим енергетичним **продуктом**;	

3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;		Українська версія положення невірно перекладена як "подання заявок", що не є правильним. В англійській версії "executing" це правильний термін.
4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);		Рекомендується використовувати термінологію ACER (український переклад відрізняється від наданого перекладу).
5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);		Рекомендується використовувати термінологію ACER (український переклад відрізняється від наданого перекладу).
13) розміщення заявок без наміру їх виконанні (placing orders with no intention of executing them) – подання заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;		Додати до дефініції «without an interest in their individual» - «без урахування їх індивідуальних показників».
15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни з фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;	15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або **транспортування**, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;	Згідно з термінологією Законодавства (REMIT), транспортування визначається як угоди щодо передачі електричної енергії або транспортування природного газу, отримання доступу до потужності/розподілу потужності;
16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або	16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або **постачання** оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або	Термін "постачання" слід уточнити, враховуючи різні визначення в Законодавсті «Про ринок електричної енергії» та «Про ринок природного газу».

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna/Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання;	може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання;	
19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.		Переклад дефініції слід редагувати до автентичного наданогоКерівництвом ACER. Крім того, концепцію утримання потужності слід представити в більш широкому контексті, оскільки утримання має аналізуватися за певних умов. У цьому контексті слід врахувати правильну взаємодію між REMIT та правом конкуренції.
2.6. **До практик маніпулювання або спроби** маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;	1) розкритикувати та продати (trash and cash) – **зайняття короткої позиції** щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;	тут має значення «придбати» в короткій позиції важливі лише заявки на купівлю
2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання	2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти **довгу позицію** щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання	тут має значення «продати» в довгій позиції важливі лише заявки на продаж

прибутку від зростання ціни на нього;	прибутку від зростання ціни на нього;	
4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;		Українську версію потрібно узгодити із перекладом Настанови ACER: (creating a misperception through specific actions) – engaging (or not engaging when there is an expectation on the market of engaging), for example, in a flow, movement, transportation, injection or storage of electricity or natural gas which might create a misleading impression as to the supply, demand, price or value of a wholesale energy product; формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій – вчинення дій (або бездіяльність, коли на ринку є очікування вчинення дій), наприклад, для перетоку, переміщення, транспортування, закачування або відбору електроенергії чи природного газу, що може створити хибне уявлення про пропозицію, попит, ціну або вартість оптового енергетичного продукту;
Положення відсутні		Рекомендуємо додати до цього розділу, що це невичерпний список практик. Також, слід взяти до уваги п. 6.5 Настанови ACER щодо прийнятних ринкових практик, наприклад відповідно до якого рішення про те, чи є процес дозволеною ринковою практикою (ДРП), залежить від національних або регіональних особливостей. Тому першочергово список ДРП є відповідальністю окремих Регуляторів. Це означає, що один регулятор може вважати практику дозволеною, але інший може не вважати її такою. Якщо ринкова практика визначена конкретним Регулятором як ДРП, вона не вважається такою на інших ринках, якщо тільки Регулятори цих інших ринків не прийняли її як ДРП також.
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано		Частина 1 статті 3 REMIT посилається на третіх сторін, а тому тут варто вказати не лише пов’язані підприємства. ACER надає більш вичерпний список дій, який, наприклад, охоплює розміщення нових заявок, внесення змін/модифікації діючих заявок, скасування заявок, встановлення зв’язків або залежностей між заявками, або будь-які інші дії, які стосуються здійснення операцій або

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

пов’язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом; 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов’язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов’язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 111 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 571 Закону України «Про ринок природного газу»; 3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов’язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією.		розміщення заявок на одному або декількох оптових енергетичних ринках. Потрібно доповнити іншими випадками розголошення, передачі інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам, коли обмін інформацією може здійснюватися в процесі професійних і трудових відносин. В цьому контексті, п. 5.2.2 Настанова ACER передбачає, що Регулятори можуть взяти до уваги те, чи розголошення здійснюється (i) за наперед визначеним робочим процесом за принципом «потрібно знати», і чи (ii) передбачалося розголошення у договорі, яким визначено обов’язки особи.

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.		
3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на: 1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку; 2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку; 3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків; 4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій; 5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською; 6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.		Рекомендовано надати у цих вимогах більш детальний список осіб, які підпадають під кожну з категорій, визначену в частині 2 статті 3 REMIT. Для порівняння можете використати Настанову ACER (п. 5.4).
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів		Додати правочини щодо транспортування та деривативи, оскільки вони є оптовими енергетичними продуктами відповідно до REMIT П. 5.5.2. Настанов ACER передбачає, що "застосування звільнень у абзаці b частини 4 статті 3 REMIT не може збігатися із застосуванням частини 2 статті 4 REMIT стосовно відтермінованого розголошення інсайдерської інформації, оскільки частина 2 статті 4 вимагає, щоби учасник ринку не

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою,		приймав рішення, пов'язані з торгівлею оптовими енергетичними продуктами, на основі такої інсайдерської інформації. Згаданий учасник ринку може використовувати таке звільнення лише для здійснення операцій, направлених на покриття раптової фізичної втрати. Будь-яка торгівля, яка перевищує обсяги покриття термінової (внутрішньодобової) фізичної втрати не підлягає цьому звільненню. Як може учасник наперед знати про цю ситуацію і доступність на ринку до факту настання потреби? П. 5.5.2 Настанов ACER: Згаданий учасник ринку може використовувати таке звільнення лише для здійснення операцій, направлених на покриття раптової фізичної втрати. Будь-яка торгівля, яка перевищує обсяги покриття термінової (внутрішньодобової) фізичної втрати не підлягає цьому звільненню. Ситуації, для яких наявні коригувальні дії або договірні домовленості, не вважаються такими, що призводять до дійсного порушення договору в межах абзацу b частини 4 статті 3. Наприклад, накопичення небалансу через незаплановані відключення не вважається порушенням договору. Як і наведено вище, учасники ринку можуть використовувати звільнення лише для здійснення операцій, направлених на покриття раптової фізичної втрати. Будь-яка торгівля, яка перевищує обсяги покриття термінової (внутрішньодобової) фізичної втрати не підлягає цьому звільненню.

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.		
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		Преамбула проєкту Постанови зазначає, що постанова застосовується в межах іншої постанови від 26.03.22 № 349 щодо захисту інформації від оприлюднення протягом воєнного стану. Однак, не надано деталей щодо того, яку саме інсайдерську інформацію не слід публікувати через обмеження воєнного стану. Це призводить до неоднозначності прочитання як учасниками ринку, так і Регулятором того, яка інсайдерська інформація не повинна публікуватися через воєнний стан. Як наступний крок – за неоприлюднення якої саме інсайдерської інформації не накладатимуться санкції. Рекомендовано відкрито прояснити у проєкті Постанови (наприклад у окремому додатку, який діятиме протягом воєнного стану) яка саме інсайдерська інформація не повинна публікуватися через заборону розголошення інформації протягом воєнного стану відповідно до постанови від 26.03.22 № 349.
4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).		Учасники ринку, що володіють інсайдерською інформацією, повинні невідкладно надавати і регулярно оновлювати інформацію щодо місця оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до Процедури реєстрації учасників оптового енергетичного ринку. Acquis Енергетичного Співтовариства містить Регламент 543/2013, також транспонований і впроваджений в Україні. Відповідно до п 4.2.1 Настанови ACER: Стосовно оприлюднення інсайдерської інформації, у тому числі в агрегованій формі, відповідно до Регламенту (ЄС) 2019/943 або (ЄК) № 715/2009, включно із настановами і мережевими кодексами, прийнятими відповідно до цих Регламентів, і

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.		Регламентом Комісії (ЄС) № 543/2013, воно також вважається, згідно з частиною 4 статті 4 REMIT, одночасним, повним і ефективним оприлюдненням, якщо оприлюднена інформація стосується тої самої події або подій, має той самий зміст і формат, а також відповідає мінімальним вимогам якості (див. підрозділ 4.2.2) до інформації, яка повинна оприлюднюватися на виконання частини 1 статті 4 REMIT. Тому, потрібно зробити посилання на відповідну процедуру (Постанова НКРЕКП No 459 від 2018 року Про затвердження Порядку збору та передачі даних щодо функціонування ринку електричної енергії для оприлюднення на платформі прозорості ENTSO-E).
4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку. Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.		ACER (п. 4.2) – обов'язок оприлюднювати інсайдерську інформацію не застосовується до особи або учасника ринку, який володіє інсайдерською інформацією щодо діяльності або установок іншого учасника ринку, якщо тільки власник цієї інсайдерської інформації не є пов'язаним підприємством або власником цього іншого учасника ринку. Тому, ми рекомендуємо додати наступне: "which is not a parent or related undertaking to that market participant"; «якщо вони не є материнською компанією або пов'язаними підприємствами; «окрім випадків, коли вони є їх материнською компанією або пов'язаними підприємствами»
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше;	4.4…. така інформація не була оприлюднена **учасником ринку або будь-якою іншою особою** раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація **(у разі оприлюднення)** може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	акон України Про REMIT визначає, що інсайдерська інформація – це «інша інформація … **список якої визначається Регулятором»** як для Закону «Про ринок природного газу» (пункт 1 абзацу 3 частини 1 статті 57^1) так і для Закону «Про ринок електроенергії» (пункт 1 абзацу 3 частини 1 статті 11^1). З іншого боку, Настанови REMIT ACER пояснюють на основі яких критеріїв учасники ринку переконуються, чи інформація, якою вони володіють, може потенційно бути інсайдерською інформацією, наприклад – одночасна відповідність сукупно 4 критеріям інсайдерської інформації, що означають ці 4 критерії, які процеси відповідності для учасників ринку, які найкращі практики визначення інсайдерської інформації та її оприлюднення. Однак пункт 4.4 ні відповідає Закону України «Про REMIT» (яким список інсайдерської інформації визначається

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.		Регулятором), ні надає достатньо деталей для пояснення, як це робить Настанова ACER з REMIT ACER. Якщо НКРЕКП хоче надати учасникам ринку право самостійного визначення, рекомендовано надати більш деталізовані настанови, як у Настанові з REMIT ACER. Чи цей пункт має на меті зазначити, що учасники ринку відповідальні за визначення того, яка інформація є інсайдерською? Якщо так, то формулювання добре, якщо буде зазначено, що станеться у разі їх невідповідності. В будь-якому разі, якщо інші закони потребують чіткого списку, його потрібно надати. Знову ж так, усі списки мають бути невичерпними. ACER зважає на потребу також розглянути коцепцію проміжних кроків у деяких процесах, які тривають певний проміжок часу і які також можуть бути інформацією точного характеру. Доступ до інформації надається усім учасникам ринку одночасно, із забезпеченням рівного доступу до інформації. (Настанова ACER, підрозділ 3.3.2).
4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню **згідно із законом**. Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.		Який Закон мається на увазі?
4.7. Зміст оприлюдненої інсайдерської інформації не повинен містити будь-яку форму реклами, заяв керівників учасника оптового енергетичного ринку, що розкриває таку інформацію, учасників оптового енергетичного ринку або будь-яку іншу нерелевантну інформацію. Під іншою нерелевантною інформацією розуміють будь-які дані, які не стосуються змісту оприлюдненої інсайдерської інформації.		Якщо оприлюднена інформація потребує прогнозу, учасники ринку дотримуються своїх зобов’язань із оприлюднення, якщо прогноз ґрунтується на усіх доступних даних і підготовлено із належними зусиллями. Якщо з часом прогноз змінюється, оприлюднена інформація оновлюється відповідним чином як тільки з’явиться нова інформація. (Настанови ACER, п. 4.2.2.)

4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними		Тут варто зробити посилання на Регламент 543/2013, транспонований і впроваджений в Україні Постановою НКРЕКП № 459 від 2018 року.

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).		
4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.		Вимоги щодо термінів оприлюднення низки даних ринку електричної енергії також визначені Регламентом 543/2013. Якщо це не буде відображено, на учасників оптового ринку можуть бути покладені інші вимоги до оприлюднення даних. П. 4.3 ACER також передбачає, що за нормальних умов інформація повинна оприлюднюватися якомога швидше, але не пізніше ніж через одну годину, якщо інше не передбачено у чинних правилах і регламентах. Але в будь-якому разі інсайдерська інформація повинна публікуватися до торгівлі оптовими енергетичними продуктами, яких стосується ця інформація, або надання рекомендацій іншій особі торгувати на оптових енергетичних ринках, яких стосується ця інформація. ACEP вважає, що учасники ринку повинні розробити чіткий план з відповідності для оприлюднення інсайдерської інформації в режимі реального часу (або в близького до цього режимі), що перевищують вимоги діючі вимоги до прозорості Третього Пакету (ACEP, п.4.3).
4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави .		Одночасне оприлюднення на вебсайті або соціальних мережах учасника ринку можна використати як додаткове джерело публікації. Однак, цим не можна замінити оприлюднення на платформах інсайдерської інформації. У разі використання додаткових засобів оприлюднення, як от вебсайт учасника ринку, учасник ринку повинен забезпечити, щоби оприлюднена інформація була ідентичною до оприлюдненої на платформі інсайдерської інформації. Також, пункт 4.11 має відобразити положення про перехідний період до впровадження [пер. платформ] інсайдерської інформації відповідно до п. 4.1 проєкту Вимог.
4.13. У разі виникнення тимчасових технічних проблем, учасник оптового енергетичного ринку здійснює оприлюднення інсайдерської інформації з урахуванням вимог порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, затвердженого НКРЕКП.		У такому разі учасники ринку могли б також розглянути можливість резервного рішення, якщо воно відповідає тим самим вищезгаданим мінімальним вимогам до якості. У цьому разі, їм варто надати інформацію щодо резервного рішення в процесі реєстрації відповідно до частини 5 статті 9 REMIT. (Настанова ACER 4.2.2.)
4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою		Оскільки частина 2 статті 4 вимагає від учасника ринку не приймати торгівельних рішень на основі цієї інсайдерської інформації, ACER підкреслює, що застосування частини 2

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови:		статті 4 не може збігатися із застосуванням абзацу b частини 4 статті 3 REMIT.
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.		Тут також рекомендовано послатися на національне законодавство, яке регулює захист критичної інфраструктури. Також ACER надає щодо цього наступні настанови: Учасник ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації, яка у разі розкриття могла б бути використаною для планування і діяльності, направленої на спричинення порушень або руйнування установок критичної інфраструктури. Однак варто наголосити, що учасникам ринку не дозволяється використовувати це звільнення для усієї інсайдерської інформації, що стосується критичної інфраструктури. Якщо учасник ринку володіє інсайдерською інформацією, яка не є «чутливою для захисту критичної інфраструктури», обов'язок оприлюднювати цю інформацію залишається в силі.
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами		У цьому розділі відсутні положення щодо конкретних правил REMIT у частині 6 статті 3 щодо розповсюдження інформації для цілей журналістики
5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.		П. 8.4.3 Настанови ACER: команда з ринкового нагляду повинна також мати можливість запитати інформацію про аномальну ситуацію від учасника ринку.
5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.		Розгляньте можливість відображення п. 8.3 ACER (8.3): Припущення про обґрунтовану підозру належить до відповідальності РРАТ. У Настанові ACER (п. 8.4.3): За загальним правилом, як тільки звіт про підозрілу торгівлю (STR) надано Регулятору, команда ринкового нагляду не повинна контактувати із учасником/клієнтом стосовно цього інциденту, якщо це не погоджено Регулятором. Більш того, команда ринкового нагляду ні за яких обставин не повинна повідомляти члену/клієнту про подання STR до

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

		Регулятора. У окремих випадках у команди ринкового нагляду або вищого керівництва РРАТ може виникнути потреба зв'язатися із членом/клієнтом, щодо якого поданий STR, і накласти на нього санкцію, як от призупинення торгівлі. За своєю природою, ця форма контакту може натякнути члену/клієнту, що ведеться розслідування, однак це може бути необхідним для попередження подальшої шкоди ринку. У такому випадку, важлива комунікація із відповідним Регулятором з самого початку.
6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та будуть братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.		РРАТ можуть бути не в становищі аналізувати повністю дані, що стосуються інших РРАТ, тому вичерпно оцінити деякі індикатори може лише Регулятор.
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні:		Пропонуємо роз'яснити, як у п. 6.2.2 Настанов ACER: Термін «формування» відноситься до успішного встановлення/позиціонування ціни на оптовий енергетичний продукт на певному рівні. Мається на увазі, що принаймні частково ціна спричинена діями (у цьому випадку заявками та/або операціями) учасника ринку. Описана тут поведінка формування ціни може здійснюватися особою або особами, що діють спільно, і стосуватися одного або декількох оптових енергетичних продуктів. Поняття «штучності» передбачає, зо рівень ціни на оптовий енергетичний продукт неспівставний тому, який утворився би за умов чесної взаємодії попиту та пропозиції на цьому конкретному ринку, що є відображенням ринкових засад.
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють	6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку (**до**	

спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	**розголошення інсайдерської інформації),** що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	
2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;		Дублює абзац 1). П. 5.3.1 Настанов ACER: a) відповідна та/або раптова зміна цін стається перед оприлюдненням або настанням факту, який кваліфікується як інсайдерська інформація. b) швидкість або масштаб змін цін не можна пояснити наявною інформацією, доступною учаснику ринку, і фундаментальними ринковими показниками;
3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги		Будь ласка, перевірте переклад цього положення з Настанов ACER, п. 5.3.1. c) [слідує нетиповому торговому профілю] (наприклад, [займає] значно більшу ринкову частку заявок або операцій з одного боку книги заявок

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

заявок) з оптовими енергетичними продуктами; скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту; змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;		
4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	4) **(потенційне) збільшення або зміна прибутку** учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	
7. Співпраця з Радою регуляторних органів		Це секція вибірково відображає кроки співпраці між НКРЕКП і ECRB. Натомість пропонуємо додати у п. 7.1 загальне положення, як от: «Співпраця між НКРЕКП і ECRB відбувається відповідно до процедур, визначених ПРОЦЕДУРНИМ АКТОМ № 01/2020 РАДИ РЕГУЛЯТОРНИХ ОРГАНІВ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВТОВАРИСТВА» Завдяки такому підходу можна уникнути представлення вибраних положень процедурного акту / не потрібно додавати більше процедурних кроків із процедурного акту / будуть враховані будь-які зміни до процедурного акту. Усі інші частини можна видалити, оскільки вони передбачені процедурним антом ECRB, окрім 7.5, оскільки це внутрішній процес НКРЕКП
7.3. У разі появи обґрунтованих підстав вважати, що у Договірних Сторонах Енергетичного Співтовариства були здійснені операції з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання, НКРЕКП повідомляє про це Раду регуляторних органів та Секретаріат Енергетичного Співтовариства згідно з формою, що є додатком 4 до		Наведено у процедурному акті ECRB

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria
Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Порядку розслідування. Вимоги щодо забезпечення конфіденційності використання такої інформації визначаються угодою про нерозголошення, дія якої поширюється на учасників (підписантів) цієї угоди.		
7.4. У випадку отримання запиту на інформацію стосовно можливого зловживання на оптовому енергетичному ринку від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 25 жовтня 2011 року № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (далі – Регламент № 1227), у тому числі від слідчої групи, створеної відповідно до Процедурного акту № 01/2020 Ради регуляторних органів, НКРЕКП протягом 14 днів надсилає запитувану інформацію або відмовляє у наданні інформації. НКРЕКП може відмовити у наданні інформації, зокрема у таких випадках: надання запитуваної інформації може негативно вплинути на суверенітет або безпеку України; розслідування/провадження вже розпочато щодо тих самих дій та щодо тих самих осіб; вже було прийнято рішення щодо самих осіб за ті ж самі дії.		Наведено у процедурному акті ECRB
7.5. У разі отримання від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту № 1227 повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку із запитом на проведення розслідування, НКРЕКП опрацьовує його відповідно до Порядку розслідування та за результатами такого опрацювання протягом 14 днів надсилає відповідь із результатом такого опрацювання.		Внутрішній процес НКРЕКП, можна залишити ці положення
7.6. Повідомлення НКРЕКП до Ради регуляторних органів, передбачені пунктами 7.2 – 7.5 цієї глави, надсилаються електронною поштою до структурного		Вже передбачено у процедурному акті ECRB, частина 3 статті 4

підрозділу при Секретаріаті Енергетичного Співтовариства.		

Energy Community Secretariat
Am Hof 4, Level 5, 1010 Vienna, Austria

Phone +43 (0)1 535 2222
Email contact@energy-community.org
Web www.energy-community.org

Вих. 15.12.2023-1
Від 15.10.2023 року

Голові Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
УЩАПОВСЬКОМУ К.В.

Шановний Костянтине Валерійовичу!

Асоціація газовидобувних компаній України (надалі – «Асоціація») цим листом засвідчує Вам свою повагу та звертається до Вас з наступного приводу.

Як відомо, на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках» від 10 червня 2023 року No 3141-IX, Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – «НКРЕКП»), розроблено та оприлюднено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» (далі – «проєкт Постанови»).

Відповідно до інформації зазначеної на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет, зауваження та пропозиції до проєкту Постанови приймаються до 18.12.2023 р. включно.

За результатами аналізу проєкту Постанови, Асоціація вважає, що документ потребує додатково опрацювання. З цією метою надаємо та просимо розглянути зауваження та пропозиції Асоціації, що містяться у Додатку 1.

Заздалегідь дякуємо за розгляд цього Листа та повідомляємо, що Асоціація готова брати участь у будь-яких заходах щодо обговорення вищенаведеного питання відповідно до визначеної процедури!

Додатки:
1. Таблиця зауважень та пропозицій до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» в 1 екз. на 10 арк.

З повагою,

Виконавчий директор
Асоціації газовидобувних компаній України А.С. ПЕТРЕНКО

Додаток 1

ЗАУВАЖЕННЯ
та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації»

Постанова		
1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються. **НОРМА ВІДСУТНЯ** **3.** На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».	1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються. **2. Встановити, що оприлюднення інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку здійснюється на своїх веб-сайтах починаючи з 01.02.2024 до початку функціонування платформи інсайдерської інформації відповідного ринку.** **3.** На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».	Вважаємо за доцільне визначити строки настання зобов'язань щодо оприлюднення інсайдерської інформації. Відповідно до вимог постанови НКРЕКП від 04.10.2023 № 1812 «Про затвердження Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку» суб'єкти господарювання, що мають ліцензії на право провадження господарської діяльності у сфері енергетики, видані НКРЕКП, та здійснюють операції, пов'язані з оптовими енергетичними продуктами зобов'язані зареєструватись як учасників оптового енергетичного ринку до 01.02.2024. Таким чином, пропонуємо визначити 01.02.2024 як дату початку настання зобов'язань щодо оприлюднення інсайдерської інформації учасниками оптових енергетичних ринків.

4. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	**4.** Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку		
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні;	2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, **крім випадків, якщо особа або особи, які діють спільно, що уклали угоду (договір) з купівлі-продажу або подали пропозицію на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, доведуть, що вони діють на законних підставах, або якщо операція чи заявка на торгівлю відповідає**	Приведення у відповідність до положень Закону України від 10 червня 2023 року No 3141-IX

3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	**загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку;** 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, **що створюють або можуть створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо ціни на оптові енергетичні продукти на ринку природного газу;** 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, **або в будь-який інший спосіб, яке дає неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або для формування цін відповідно до оптових енергетичних продуктів.**	
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є ~~**вплив певних типів поведінки**~~ на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка ~~**незалежно від наміру**~~, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, ~~**яке здійснене шляхом поведінки, визначеної**~~	2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є **дії, вчинені з наміром** впливу на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на	Відповідно по положень Закону України від 10 червня 2023 року No 3141-IX спробою маніпулювання на ринку природного газу є дії, вчинені з наміром, відповідно положення треба узгодити із Законом

~~**підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави**~~ вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції. <…>	штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції. <…>	
2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, ~~**навіть якщо спроба була невдалою**~~.	2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка.	Закону України від 10 червня 2023 року No 3141-IX не передбачає положень про «невдалу спробу»
2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	**НОРМУ ВИКЛЮЧИТИ**	Не передбачено Закону України від10 червня 2023 року No 3141-IX і несе додаткові ризики для притягнення до відповідальності учасників ринку
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:	У виробничому процесі видобутку газу, а саме при переключеннях, проведенні ремонтних робіт або аварійних ситуаціях, з метою збереження видобутку відбувається зміна дебіту свердловин або штучне накопичення газу в трубі, що може бути кваліфіковано як «накопичення спроможності». Враховуючи викладене пропонуємо уточнити, що

<…> 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	<…> 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), **за відсутності обґрунтованої потреби,** а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	маніпулюванням є саме штучне невикористання власних потужностей без обґрунтованої потреби.
2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: …> 4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;	2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: …> 4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, **які стали загальнодоступними та** можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості	Внутрішньопромисловими газопроводами газовидобувних підприємств переміщується природний газ інших суб’єктів ринку природного газу, зокрема Оператора ГТС та через неврегульованість в Кодексі ГТС відноситься Оператором при розрахунку фактично-використаних потужностей на рахунок такого газовидобувного підприємства, чим може створюватись оманливе сприйняття про більший обсяг подачі природного газу ніж фактично видобутого який може бути відчуженим.

<…> 6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	оптового енергетичного продукту; <…> 6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	
НОРМА ВІДСУТНЯ	**Поширення інформації щодо оптового енергетичного продукту журналістами під час виконання ними своєї професійної діяльності необхідно розглядати з урахуванням правил, що регулюють їх професію, та правил, що регулюють свободу преси, крім випадків, коли такі особи прямо або опосередковано отримують перевагу або доходи завдяки розповсюдженню відповідної інформації, або коли вони розкривають інформацію з наміром ввести ринок в оману стосовно пропозиції, попиту або цін**	Дане доповнення пропонується з урахуванням рекомендацій пункту (15) вступної частини Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року

	на оптові енергетичні продукти.	
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку		
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення ~~**або спроба вчинення**~~ на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. **Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;** <...> 3) надання рекомендацій щодо	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. **НОРМУ ВИКЛЮЧИТИ** <...> 3) надання рекомендацій щодо	Закону України від 10 червня 2023 року No 3141-IX застосовує слова «спроба вчинення» виключно в контексті маніпулювання Пропонується виключити норму оскільки вона не передбачена Закону України від 10 червня 2023 року No 3141-IX і може стати підставою для маніпулювання з метою притягнення до відповідальності учасників ринку.

вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією:	вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією**:**	
достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання;	достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання, **з метою отримання вигоди.**	Інформація може передаватися не з метою отримання вигоди і в такому випадку норми про порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією не мають застосовуватись
не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було	не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було	

надано таку рекомендацію/спонукання.	надано таку рекомендацію/спонукання.	
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: <…> 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання**;** **НОРМА ВІДСУТНЯ**	3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: <…> 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання**;** **4) учасників оптового енергетичного ринку на яких Кабінетом Міністрів України покладаються спеціальні обов'язки.**	Пропонуємо доповнити оскільки Кабінетом Міністрів України покладаються спеціальні обов'язки на деяких учасників оптових енергетичних ринків в обсязі та на умовах, які можуть бути кваліфіковані як порушення обмежень.
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її ~~**у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку**~~ на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	Правка надана з метою мінімізації суб'єктивних тверджень

4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. **Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.**	4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом.	Правка надана з метою мінімізації суб'єктивних тверджень

15.12.2023 р.

Виконавчий директор
Асоціації газовидобувних компаній України А.С. ПЕТРЕНКО

ДТЕК Одеські Електромережі
Оператор системи розподілу

АТ «ДТЕК ОДЕСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
вул. Миколи Боровського,28-б
м. Одеса, 65031, Україна
т.: +38 048 705 22 59
ф: +38 048 705 20 79

код ЄДРПОУ 00131713

18.12.2023 №101/04/03-11497
На №_____ від_____

до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

03057, м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19

АТ «ДТЕК ОДЕСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» надає зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

Додаток: Зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП «Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» на 05 арк.

Генеральний директор **Дмитро ГРИГОР'ЄВ**

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП
«Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 111 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 571 Закону України «Про ринок природного газу»;	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення **власної** інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 571 Закону України «Про ринок природного газу»;	Потребує уточнення ситуація щодо розкриття інсайдерської інформації, якщо ОСР стала відома інформація про недоступність установок передачі електричної енергії через знеструмлення ліній електропередачі ОСР до її оприлюднення не через розголошення/передачу, а через технології роботи, пов'язані із недоступністю розподілу електричної енергії, спричиненою недоступністю установок з передачі, то це буде розголошенням/передачею.
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку 4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, **або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання,** зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	**4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку** 4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа). До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	**Виключити.** Не зрозумілий механізм виконання зазначеної норми. Відповідно до Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, затвердженого постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1812, пов'язані учасники – особи, зареєстровані як учасники оптового енергетичного ринку та включені до Реєстру, які є пов'язаними особами у значенні, наведеному у Податковому кодексі України. Таким чином, пункт 4.1 проекту Вимог зобов'язує певного учасника ринку оприлюднювати інформацію, яка належить іншому учаснику ринку. Крім того, законодавство не містить обов'язків материнської компанії чи пов'язаного суб'єкту

До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.		господарювання надавати учаснику ринку інсайдерської інформації.
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. **При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями:** **така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів;** **така інформація не була оприлюднена раніше;** **така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів;** **така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.**	**Виключити (за змістом перенести до нового пункту 4.9.1).**	Інсайдерська інформація визначається не лише її змістом та застосуванням, а також одночасно критеріями, що зазначені у цьому пункті.
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:	Відповідно до частини першої статті 11^{-1} інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:

1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог **законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»;**	1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог **Закону України «Про ринок електричної енергії», кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та згідно з умовами договорів на оптовому енергетичному ринку, якщо у цих нормативно-правових актах зазначено, що вона може справляти вплив на ринкові ціни;**	1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог цього Закону, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та згідно з умовами договорів на оптовому енергетичному ринку, оскільки вона може справляти вплив на ринкові ціни. Перелік такої інформації є досить широким, а трактування щодо впливу на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів може бути досить суб'єктивним у випадку інсайдерської інформації щодо діяльності ОСР.
5) інформація щодо потужності та використання установок передачі **та розподілу** електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	5) інформація щодо потужності та використання установок передачі електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	
Відсутній.	**6) інформація щодо змін у потужності та використанні установок розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (у разі встановленої потужності установок 50 МВт або більше).**	1. Розділити інформацію для ОСП та ОСР. 2. Формулювання потребує конкретизації, тому що у наведеній редакції воно читається як необхідність інформувати про потужність системи розподілу в цілому, хоча потужність не є сигналом для укладення угод щодо оптових енергетичних продуктів та використання установок розподілу (не зрозуміло, що мається на увазі – установки розподілу використовуються для розподілу е/е).
Відсутній (зміст перенесено з пункту 4.4 проекту Вимог)	**4.9.1. Зазначена у пунктах 4.8 та 4.9 цих Вимог інформація може бути віднесена до інсайдерської, якщо вона відповідає таким критеріями:** **така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або**	Інсайдерська інформація визначається не лише її змістом та застосуванням, а також одночасно критеріями, що зазначені у цьому пункті.

	події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; **така інформація не була оприлюднена раніше;** **така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів;** **така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.**	
4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.	4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація. **Учасники оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені, не несуть відповідальності за порушення вимог щодо оприлюднення інсайдерської інформації.** **Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади, а у разі виникнення надзвичайної ситуації – не оприлюднюється.**	Відповідно до підпункту третього частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» положення частин другої і третьої цієї статті не застосовуються до учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені. Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади.

4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	**Виключити.**	У переліку інсайдерської інформації не міститься інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, тому потребує пояснення, яка інформація мається на увазі.

№ 18-12/1 від 18.12.2023 р.

ГОЛОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

УЩАПОВСЬКОМУ К.В.

03057, М. КИЇВ, ВУЛ. СІМ'Ї БРОДСЬКИХ, 19

Щодо пропозицій до проєкту постанови НКРЕКП

Шановний Костянтине Валерійовичу!

Громадська спілка «Розумні електромережі України» (надалі – Громадська спілка) цим листом висловлює Вам свою повагу, та звертається з приводу наступного.

Громадська спілка завжди взаємодіє з органами, які здійснюють регулювання та державне управління у сфері енергетики, є активним учасником у розробці пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій галузі, та схвалює будь-які дії, спрямовані на пристосування українського законодавства до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів.

Тож, з огляду на зазначене, Громадська спілка, опрацювала оприлюднений 06.12.2023 року на офіційному веб сайті Регулятора проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» (надалі – проєкт Вимог), розроблений з метою транспонування положення Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку в українське законодавство, та повідомляє про наявність низки зауважень до вказаного проєкту.

Ми чітко усвідомлюємо, що підвищення доброчесності та прозорості на оптових енергетичних ринках сприятиме відкриттю оптових енергетичних ринків та розвитку добросовісної конкуренції на них, що в підсумку буде на користь кінцевих споживачів енергії.

Одночасно, хочемо зауважити, що розкриття інсайдерської інформації є новим етапом для учасників енергетичного ринку, зокрема для операторів систем розподілу (надалі – ОСР), тож, передбачуваною є ситуація, коли у учасників ринку, за результатами опрацювання проєкту Вимог, виникає низка запитань з приводу тих, чи інших ситуацій, та/або розміщення документів, які потребують уточнення/деталізації.

До прикладу, потребує уточнення пункт 3.1. Розділу 3 проєкту Вимог, зокрема, ситуація щодо розкриття інсайдерської інформації, якщо ОСР стала відома інформація про недоступність установок передачі електричної енергії через знеструмлення ліній електропередачі ОСР до її

+38 096 555 35 10
office@smartgrids.com.ua
smartgrids.com.ua

01032, м. Київ, бульвар Т. Шевченко,
буд. 33Б, БЦ "Європа Плаза",
ГС "Розумні електромережі України"

оприлюднення не через розголошення/передачу, а через технології роботи, пов'язані із недоступністю розподілу електричної енергії, спричиненою недоступністю установок з передачі, чи буде вважатися така ситуація розголошенням/передачею.

Не зрозумілим є також механізм виконання норми, яку містить пункт 4.1. Розділу 4 проєкту Вимог, а саме: «Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, **або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання,** зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).

Відповідно до Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 04.10.2023 № 1812, пов'язані учасники – особи, зареєстровані як учасники оптового енергетичного ринку та включені до Реєстру, які є пов'язаними особами у значенні, наведеному у Податковому кодексі України.

Таким чином, пункт 4.1 Розділу 4 проєкту Вимог зобов'язує певного учасника ринку оприлюднювати інформацію, яка належить іншому учаснику ринку.

Разом з тим, законодавство не містить обов'язків материнської компанії, чи пов'язаного суб'єкту господарювання надавати учаснику ринку інсайдерську інформацію.

Також, на нашу думку, потребує деталізації, та доповнення пункт 4.10. Розділу 4 проєкту Вимог в частині розширення кола осіб, які мають оприлюднювати інсайдерську інформацію у разі виникнення надзвичайної ситуації, та звільнення учасників ринку від відповідальності за порушення вимог щодо оприлюднення інсайдерської інформації за таких обставин, тощо.

Відповідно до підпункту третього частини шостої статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії», положення частин другої і третьої цієї статті не застосовуються до учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені. Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади.

Слід зазначити, що перелік інсайдерської інформації не містить інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, тому пункт 4.16. Розділу 4 проєкту Вимог потребує уточнення, та конкретизації інформації, яка мається на увазі.

З огляду на вищенаведене, Громадська спілка, спільно зі своїми членами, вважаємо, що проєкт Вимог потребує додаткового опрацювання, конкретизації та визначення чітких алгоритмів дій для учасників оптового енергетичного ринку, а також встановлення вичерпного, детального переліку інсайдерської інформації, задля упередження встановлення у подальшому

необґрунтованих штрафних санкцій для учасників ринку, що загалом негативно відобразиться на загальному стані електроенергетичної галузі.

Сподіваємось на розуміння та підтримку, та готові долучитися до участі у обговоренні проєкту Вимог у будь-якому прийнятному для Регулятора форматі.

З повагою,

Виконавчий директор **О. М. Баранюк**

+38 096 555 35 10
office@smartgrids.com.ua
smartgrids.com.ua

01032, м. Київ, бульвар Т. Шевченко,
буд. 33Б, БЦ "Європа Плаза",
ГС "Розумні електромережі України"

D.TRADING

№ 1235 від 18.12.2023

На № _____ від _____

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Товариство з обмеженою відповідальністю «Д.ТРЕЙДІНГ» надає зауваження до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», який був оприлюднений на офіційному веб-сайті НКРЕКП.

Просимо врахувати пропозиції ТОВ «Д.ТРЕЙДІНГ» під час підготовки остаточної редакції зазначеного проекту.

Додаток: на 15 арк. в 1 прим.

Представник за довіренністю **Олег Бова**

ТОВАРИСТВО
З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«Д.ТРЕЙДІНГ»

04119, місто Київ, вулиця Хохлових Сім'ї,
будинок 8, літера 20Д.
тел.: +38 044 224 68 44
email: info@d.trading

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП
«Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	**Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП**	**Обґрунтування**
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку	Вимоги **та рекомендації** щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку	В назві документа доцільно вказати як у пункті 9-1 частини першої статті 17 Закону «Про НКРЕКП»
2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».	2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні та два місяці після закінчення або скасування правового режиму воєнного стану оприлюднення інсайдерської інформації не здійснюється	Норма пункту 2 обмежується лише учасниками ринку, а постанова НКРЕКП від 26 березня 2022 року № 349 лише ліцензіатами, пропонуємо розширити перелік до необмеженого кола осіб.
1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; **3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;** **4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;** 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; **3)** сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; **4)** принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	Зі змісту документу не вбачається саме переліку вимог. Розділи 3 та 4 не відносяться до цього документу та мають бути затверджені як окремі нормативні документи. 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації; 4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; Відповідно – пропонується розглянути можливість доповнення документу переліком вимог та рекомендацій, адресованих учасникам ринку.
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях:	1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях:	Пропонується привести до такого визначення алгоритмічної торгівлі, яке пропонується у REMIT II

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
алгоритмічна торгівля – це **торгівля** з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп'ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій);	алгоритмічна торгівля – торгівля оптовими енергетичними продуктами, де комп'ютерний алгоритм автоматично визначає окремі параметри заявок на торги, зокрема, чи ініціювати заявку, час та ціну чи їх кількість, а також визначає як управляти заявками після їх подання з обмеженим втручанням людини чи взагалі без втручання. Вказане визначення не стосується систем, яка використовуються лише з метою маршрутизації заявок до однієї чи кількох організованих торгових площадок чи їх обробки без визначення параметрів або виключно з метою підтвердження чи обробки акцептованих заявок.	
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) **вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень іншим суб'єктам ринку електричної енергії та/або природного газу на вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, які** створюють оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) **вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень іншим суб'єктам ринку електричної енергії та/або природного газу на вчинення правочинів,**	Пропонуємо привести у відповідність до норм Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
	пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, які формують ціни для оптових енергетичних продуктів **на рівні, який є економічно необґрунтованим, крім випадків, якщо особа, яка уклала угоду (договір) з купівлі-продажу або подала пропозицію на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, доведе, що вона діє на законних підставах, або якщо операція чи заявка на торгівлю відповідає загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку**; 3) **вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень іншим суб'єктам ринку електричної енергії та/або природного газу на вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, які передбачають** використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; **4) Р**озкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	
2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про **вчинення дій з метою** маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	Намір та спроба не є тотожними поняттями, пропонуємо уточнити.
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для	2.5. **За певних умов, які в кожному окремому випадку досліджуються та встановлюються НКРЕКП, зокрема, зазначені нижче практики можуть свідчити про наявність в діях складу** маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному	Пропонуємо уточнити норму

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, **належать** зокрема:	ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на рівні, який є економічно необґрунтованим:	
1) укладання **фіктивних** угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою . Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / **втрати (збитки),** отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	1) укладання **угод без зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків** (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення <u>втрат (збитків)</u> або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	Визначення фіктивних угод (правочинів) дано у Цивільному кодексі і воно суперечить наданому у Вимогах, пропонуємо змінити назву порушення на «укладання угод без зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків» Втрати (збитки) задубльовані у визначенні понять «бенефіціарний інтерес» та «ринковий ризик», пропонується залишити їх лише для поняття «ринковий ризик».
3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	Пропонуємо вилучити	Порушення не відноситься до ринків України, адже може бути вчинене зважаючи на особливості функціонування енергетичних бірж
5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою	5) спуфінг (spoofing) – подання однієї **великої** заявки або великої кількості **необґрунтованих** заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні	Пропонуємо привести у відповідність до тексту ACER Guidance on REMIT application 6th Edition

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	(покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	
7) роздування (painting the tape) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серій пропозицій (заявок), які демонструються публічно з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів;	*Пропонуємо вилучити, або внести такі зміни:* 7) роздування (painting the tape) – **вчинення угод** на купівлю-продаж чи **серій угод**, які демонструються публічно **на екрані торгових операцій в режимі реального часу** з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів;	Пропонуємо доопрацювати або видалити
14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні;	Пропонуємо вилучити	Не застосовна до ринку України
15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;	Пропонуємо вилучити	Не застосовна до ринку України
2.6. **До практик маніпулювання або спроби** маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання)	2.6. **За певних умов, які в кожному окремому випадку досліджуються та встановлюються НКРЕКП, зокрема, зазначені нижче практики можуть свідчити про наявність в**	Перелічені практики маніпулювання (1, 2, 3 та 4) можуть бути застосовані лише до ринку деривативів, який в Україні не розвинений та не

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього; 2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни на нього; 3) відкриття позиції щодо оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;	**діях складу** маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту; 2) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними;	працює. *Пропонуємо вилучити підпункти 1, 2 та 3 с пункту 2.6.*

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту; 5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними;		
6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	*Пропонуємо підпункт 6 перенести до пункту 2.7.*	Зазначена практика маніпулювання відноситься до тих, які можуть бути вчинені шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації. Тому пропонуємо перенести її до наступного пункту.
2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом	2.7. **За певних умов, які в кожному окремому випадку досліджуються та встановлюються НКРЕКП, зокрема, зазначені нижче**	Пропонуємо уточнити норму пункт 2.7.

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема:	**практики можуть свідчити про наявність в діях складу маніпулювання** на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема:	
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). **Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11[1] Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57[1] Закону України «Про ринок природного газу»;**	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом).	Абзац другий пропонуємо вилучити для уникнення звуження трактування питань пов'язаних з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків
3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на:	*Пропонуємо вилучити*	Дублює норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку; 2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку; 3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків; 4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій; 5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською; 6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.		
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу,	*Пропонуємо вилучити*	Дублює норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором		

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.		
Норма відсутня	Норми розділу 3 застосовні лише до моменту оприлюднення інсайдерської інформації	
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку	*Пропонуємо вилучити*	Розділ 4 пропонуємо вилучити повністю зважаючи на відсутність у Законі повноважень щодо прийняття подібних вимог.
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: ….. 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для	*Вилучити підпункт 6.*	Згідно п. 3 ч.1 статті 11-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії» та п. 3 ч.1 статті 57-1 ЗУ «Про ринок природного газу» Регулятор має визначити перелік іншої інформації, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).		вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії або природного газу. Запропонована редакція не відповідає закону оскільки не включає перелік «іншої інформації», а лише наведено приклади можливої інформації. Інша інформація (зазначена у пункті шостому) має бути затверджена окремим переліком визначеним Регулятором (п.3. ч.1. ст. 11-1)
4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: … 7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із	*Вилучити підпункт 7.*	Згідно п. 3 ч.1 статті 11-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії» та п. 3 ч.1 статті 57-1 ЗУ «Про ринок природного газу» Регулятор має визначити перелік іншої інформації, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії або природного газу. Запропонована редакція не відповідає закону оскільки не включає перелік «іншої інформації», а лише наведено приклади можливої інформації.

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо)		
4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави .	4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави, **а до початку функціонування такої платформи - якщо ця інформація була опублікована на власному веб-сайті учасника оптового ринку**.	Пропонуємо доопрацювати додавши інформацію про можливість публікації на веб-сайті інсайдерської інформації до моменту створення та запуску платформи.
4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови: 1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	*Пропонуємо вилучити*	Дублює норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	*Пропонуємо вилучити*	Дублює норми Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»
4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	Оскільки пункти 4.15 та 4.16 пропонується вилучити – редакційна правка до тексту цього пункту
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами	*Пропонуємо видалити розділ 5 повністю*	Розділ 5 пропонуємо вилучити повністю зважаючи на відсутність у Законі повноважень щодо прийняття подібних вимог
6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та **будуть** братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.	6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та **можуть** братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.	Пропонується привести у відповідність до пункту 5.3.1. ACER Guidance on REMIT application 6th Edition
6.3. Сигнали, які **вказують** на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для	6.3. Сигнали, які **можуть вказувати** на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для	Підпункт третій пункту 6.3. не відповідає ACER Guidance on REMIT application 6th Edition – пропонуємо вилучити «*3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів*;» Підпункт сьомий пункту 6.3. не відноситься до умов функціонування ринків в Україні.

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; 3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів; 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів; 5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку;	оптових енергетичних продуктів **на рівні, який є економічно необґрунтованим**: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; **3**) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів; **4**) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку; **5**) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або	Пропонуємо видалити «*7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни;*»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку;	на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку;	
6.5. Сигнали, які *вказують* на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням **або одразу після оприлюднення** інсайдерської інформації, у випадку, коли:	6.5. Сигнали, які **можуть вказувати** на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням інсайдерської інформації, у випадку, коли:	У разі якщо учасник ринку забезпечив автоматизацію процесів щодо обробки інформації і це забезпечує можливість зміни ціни одразу після оприлюднення інсайдерської інформації – це є конкурентною перевагою, а не ознакою порушення. Пропонуємо видалити фразу «*або одразу після оприлюднення*»
4) надприбуток **або зміна прибутку** учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	4) надприбуток учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	Фраза «або зміна прибутку» означає також незначне зменшення прибутку або незначне збільшення, що не може вважатися сигналом, який вказує на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією. Пропонуємо фразу «або зміна прибутку» вилучити.

ЕНЕРГО ENERGOATOM
ЧИСТА ЕНЕРГІЯ МАЙБУТНЬОГО
НАЦІОНАЛЬНА АТОМНА ЕНЕРГОГЕНЕРУЮЧА КОМПАНІЯ
вул. Назарівська, 3, м. Київ, 01032, Україна,
телефон/факс: +38 (044) 277-78-83,
e-mail: energoatom@atom.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Щодо надання зауважень та пропозицій до проєкту Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку

ДП «НАЕК «Енергоатом» за результатом опрацювання оприлюдненого 6 грудня 2023 року на офіційному вебсайті НКРЕКП проєкту, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», надає відповідні зауваження і пропозиції.

Додаток на 8 арк.

Віце-президент Хартмут ЯКОБ

Ю. Нікульшин
(044) 277-78-73
y.nikulshin@direkcy.atom.gov.ua

UB
ДП "НАЕК "Енергоатом"
№ 01-26118/50-вих від 15.12.2023
Інв. № 01-0279566
КЕП: Якоб Хартмут 15.12.2023 14:27
3ED5083160DBC59B0400000087E1050036510A01

Додаток до листа ДП «НАЕК «Енергоатом»

Зауваження та пропозиції
до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – це торгівля з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп'ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій); **Відсутній** книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; **Відсутній**	1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – це торгівля з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп'ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій); **бенефіціарний інтерес – вигоди (доходи)/втрати (збитки), отримані та/або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та/або доручень щодо оптових енергетичних продуктів;** книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; **ринковий ризик – імовірність виникнення втрат (збитків) або**	Вважаємо за доцільне поняття *бенефіціарний інтерес* та *ринковий ризик* визначити у п. 1.3 Вимог.

	недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та/або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	
торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку;	торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для **здійснення операцій з торгівлі відповідно до** оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку;	Приведення у відповідність до термінів, визначених ЗУ «Про НКРЕКП» – *оптові енергетичні продукти, учасник оптового енергетичного ринку.*
2.2. … Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	2.2 ... Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку **за типом поведінки, визначеним** підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим, якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які **діяли** спільно **в частині** надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, **що** призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку **сформувалися в результаті недобросовісної** конкуренції.	Редакційні уточнення.
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені	

з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком; 2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий	з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. ~~**Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;**~~ 2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. ~~**Бенефіціарний інтерес та**~~	

ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту;	~~**ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту;**~~	
3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	**3) фішинг (phishing) – неправомірні дії учасників ринку (зокрема, в частині подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж) наслідком яких є або може бути заволодіння інформацією (розкриття заявок), яка міститься в заявках інших учасників ринку;**	Пропозиція уточнити визначити поняття *фішинг* за аналогією редакції, запропонованої у проєкті Закону про внесення змін до Закону України «Про електронні комунікації» (щодо протидії фішингу) № 9250.
19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/ зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності **передачі/розподілу**/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	Відповідно до ЗУ «Про ринок електричної енергії» *передача електричної енергії* – <u>транспортування електричної енергії</u> електричними мережами оператора системи передачі від електричних станцій до пунктів підключення систем розподілу та електроустановок споживання (не включаючи постачання електричної енергії), а також міждержавними лініями. Отже, передача і транспортування електричної енергії у розумінні закону є тотожними поняттями.
3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на:	Виключити пункт 3.2. Вимог.	Зміст пунктів 3.2 та 3.3 Вимог повністю дублює положення частини 3 та 6 статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини 3 та 6 статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу».
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до:	Виключити пункт 3.3 Вимог.	
4.4. … При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового	4.4. … При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового	Потребує уточнення ступінь зміни ринкової ціни в сторону збільшення або зменшення, зокрема, вираження у відсотковому значенні.

енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями:	енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: ... така інформація **може значно вплинути на ринкову ціну** відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	
4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ринкову ціну ~~**відповідно до**~~ одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	Редакційне уточнення.
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: … 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: … 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії**, перелік якої визначається Регулятором** та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії,	Приведення у відповідність до положень пункту 3 частини 1 статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії».

ситуації, пов’язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов’язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати **розкриття** інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування **розкриття.**	Приведення у відповідність до положень частини 10 статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії».
5.9. … Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.	5.9. … **Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, за наявності обґрунтованих підстав можуть повідомити НКРЕКП про можливе зловживання, що сталося в минулому, із зазначенням причин порушення строків повідомлення. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що інформація у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку**	Уточнення умов повідомлення НКРЕКП особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами про можливе зловживання, що сталося в минулому.

	базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації, та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.	
6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).	6.4. Сигнали, **що** вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: **1) подання** заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; **2) подання** заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).	Редакційне уточнення.
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після	6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після	Редакційні уточнення.

оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: … змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку; … 5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: … здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: … змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо **зміни** таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку; … 5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: … здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	

ДТЕК Дніпровські Електромережі
Оператор системи розподілу

АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ»
шосе Запорізьке, 22
м. Дніпро, 49107, Україна
тел.: +38 056 373 50 59
факс: +38 056 373 50 23

18.12.2023 № 63419/1001

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057

Про надання зауважень та пропозицій до проєкту постанови НКРЕКП

Згідно з повідомленням на сайті НКРЕКП від 06.12.2023 року про оприлюднення проєкту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» надає свої зауваження та пропозиції до вищевказаного проєкту постанови НКРЕКП (наведені у додатку).

Цей лист з додатком надіслано на e-mail: zahranychnyi@nerc.gov.ua та box@nerc.gov.ua.

Додаток: Зауваження та пропозиції – на 5 арк.

Керівник департаменту з регуляторних питань **Сергій МАЛОВ**

+38(050)4734032, MalovSY@dtek.com

Додаток
до листа від 18.12.2023 № 63419/1001

Зауваження та пропозиції АТ «ДТЕК ДНІПРОВСЬКІ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ» до проєкту постанови НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта – «Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту	Зауваження та пропозиції до проекту	Обґрунтування
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 111 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 571 Закону України «Про ринок природного газу»;	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: … 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення **власної** інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 571 Закону України «Про ринок природного газу»;	Потребує уточнення ситуація щодо розкриття інсайдерської інформації, якщо ОСР стала відома інформація про недоступність установок передачі електричної енергії через знеструмлення ліній електропередачі ОСР до її оприлюднення не через розголошення/передачу, а через технології роботи, пов'язані із недоступністю розподілу електричної енергії, спричиненою недоступністю установок з передачі, то це буде розголошенням/передачею.
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку 4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, **або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи**	**4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку** 4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників	**Виключити.** Не зрозумілий механізм виконання зазначеної норми. Відповідно до Порядку реєстрації учасників оптового енергетичного ринку, затвердженого постанова НКРЕКП від 04.10.2023 № 1812, пов'язані учасники – особи, зареєстровані як

Редакція проекту	Зауваження та пропозиції до проекту	Обґрунтування
частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа). До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа). До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	учасники оптового енергетичного ринку та включені до Реєстру, які є пов'язаними особами у значенні, наведеному у Податковому кодексі України. Таким чином, пункт 4.1 проекту Вимог зобов'язує певного учасника ринку оприлюднювати інформацію, яка належить іншому учаснику ринку. Крім того, законодавство не містить обов'язків материнської компанії чи пов'язаного суб'єкту господарювання надавати учаснику ринку інсайдерської інформації.
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. **При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями:** **така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів;** **така інформація не була оприлюднена раніше;** **така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до**	**Виключити (за змістом перенести до нового пункту 4.9.1).**	Інсайдерська інформація визначається не лише її змістом та застосуванням, а також одночасно критеріями, що зазначені у цьому пункті.

Редакція проекту	Зауваження та пропозиції до проекту	Обґрунтування
оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; **така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.**		
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог **законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»;**	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог **Закону України «Про ринок електричної енергії», кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та згідно з умовами договорів на оптовому енергетичному ринку, якщо у цих нормативно-правових актах зазначено, що вона може справляти вплив на ринкові ціни;**	Відповідно до частини першої статті 11^{-1} інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог цього Закону, кодексу системи передачі, кодексу систем розподілу, правил ринку, правил ринку "на добу наперед" та внутрішньодобового ринку, інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, та згідно з умовами договорів на оптовому енергетичному ринку, оскільки вона може справляти вплив на ринкові ціни. Перелік такої інформації є досить широким, а трактування щодо впливу на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів може бути досить суб’єктивним у випадку інсайдерської інформації щодо діяльності ОСР.
5) інформація щодо потужності та використання установок передачі **та розподілу** електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	5) інформація щодо потужності та використання установок передачі електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	
Відсутній.	**6) інформація щодо змін у потужності та використанні установок розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (у разі встановленої потужності установок 50 МВт або більше).**	1. Розділити інформацію для ОСП та ОСР. 2. Формулювання потребує конкретизації, тому що у наведеній редакції воно читається як необхідність інформувати про потужність системи розподілу в цілому, хоча потужність не є сигналом для укладення угод щодо оптових енергетичних продуктів та використання установок розподілу

Редакція проекту	Зауваження та пропозиції до проекту	Обґрунтування
		(не зрозуміло, що мається на увазі – установки розподілу використовуються для розподілу е/е).
Відсутній (зміст перенесено з пункту 4.4 проекту Вимог)	**4.9.1. Зазначена у пунктах 4.8 та 4.9 цих Вимог інформація може бути віднесена до інсайдерської, якщо вона відповідає таким критеріями:** **така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів;** **така інформація не була оприлюднена раніше;** **така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів;** **така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.**	Інсайдерська інформація визначається не лише її змістом та застосуванням, а також одночасно критеріями, що зазначені у цьому пункті.
4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.	4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація. **Учасники оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо**	Відповідно до підпункту третього частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» положення частин другої і третьої цієї статті не застосовуються до учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові

Редакція проекту	Зауваження та пропозиції до проекту	Обґрунтування
	відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені, не несуть відповідальності за порушення вимог щодо оприлюднення інсайдерської інформації. **Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади, а у разі виникнення надзвичайної ситуації – не оприлюднюється.**	механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені. Відповідна інформація оприлюднюється органом, уповноваженим на прийняття рішень у разі виникнення надзвичайних ситуацій, у тому числі на офіційному веб-сайті такого органу державної влади.
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	**Виключити.**	У переліку інсайдерської інформації не міститься інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, тому потребує пояснення, яка інформація мається на увазі.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»
Код ЄДРПОУ 23269555
вул. Козельницька, 15
м. Львів, 79026, Україна
тел.: +38 032 239 07 10
факс: +38 032 239 07 17
e-mail: kanc-ze@dtek.com

18.12.2023 82/795
№
На № від

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
вул. Сім'ї Бродських, 19, м. Київ, 03057
box@nerc.gov.ua
zahranychnyi@nerc.gov.ua

Щодо надання зауважень та пропозицій до проекту постанови НКРЕКП

За результатами моніторингу оприлюднення Регулятором на офіційному веб-сайті проектів постанов, що мають ознаки регуляторних актів, АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО» опрацьовано проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», за результатами чого сформовані відповідні зауваження та пропозиції щодо її положень.

З огляду на зазначене, Товариство скеровує на адресу НКРЕКП зауваження та пропозиції щодо вищезазначеного проекту постанови та просить їх врахувати під час формування остаточної редакції постанови.

Додаток: Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» на 12 арк. в 1 прим.

Генеральний директор **О.С. Таращук**

Додаток до листа АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»
№ 82/795 від 18.12.2023

Зауваження та пропозиції
до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту постанови НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП	Обґрунтування
Постанова «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»		
2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні **оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».**	2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні **інсайдерська інформація не підлягає оприлюдненню, а обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією та відповідальність за порушення таких обмежень тимчасово не застосовуються».**	В умовах триваючого воєнного стану існує необхідність захисту відомостей, що можуть становити інсайдерську інформацію, задля забезпечення енергетичної безпеки країни. З огляду на зазначене, враховуючи положення п. 9 рішення РНБОУ від 17.10.2023 «Про організацію захисту та забезпечення безпеки функціонування об'єктів критичної інфраструктури та енергетики України в умовах ведення воєнних дій», введеного в дію Указом Президента від 17.10.2023 № 695/2023, пропонується тимчасово на час дії правового режиму воєнного стану інсайдерську інформацію не оприлюднювати, адже її публічне розголошення може призвести до обізнаності ворога про об'єкти критичної інфраструктури та дати йому уявлення про потенціал об'єктів в енергосистемі України для продовження та коригування ударів по об'єктах енергетичної інфраструктури. Необхідність захисту зазначеної інформації обумовлює, в свою чергу, не застосовність обмежень щодо поводження з такою інсайдерською інформацією та відповідальності за порушення встановлених обмежень щодо її використання, оскільки це спричинить: – фактичну неможливість здійснення торгівельних операцій із використанням

		інсайдерської інформації, що стосується об'єктів учасника оптового енергетичного ринку, безпосередньо таким учасником, що буде провокувати небаланси; – неможливість розголошення її під час будь-яких селекторних, надзвичайних нарад, тощо, організованих органами влади задля вирішення оперативних питань забезпечення діяльності енергетичного сектору, у т.ч. інформування Оператора системи передачі про позапланову недоступність енергоблоків, адже наразі Правила ринку та інші нормативні акти Регулятора не адаптовані до вимог Remit.
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, **за винятком випадків, коли особа доведе, що угода або заявка на торгівлю відповідає загальноприйнятим ринковим практика на оптовому енергетичному ринку, які визначаються Регулятором поряд із практиками маніпулювання.** Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	Зазначене доповнення обумовлено положеннями ст. 2 (2) Регламенту (ЄС) № 1227/2011.

2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – **штучне** невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – **~~штучне~~ безпідставне** невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	Формулювання має оціночний характер, що в умовах відсутності чітких та зрозумілих критеріїв відповідного визначення, що може негативно позначитись на дотриманні принципів діяльності Регулятора, визначених положеннями ст. 4 Закону України «Про НКРЕКП», а саме справедливості та недопущення дискримінації. Пропонується замінити на термін «безпідставне».

2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі **сигнали** щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту;	2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі ~~**сигнали**~~ **твердження** щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту;	Формулювання має оціночний характер, що в умовах відсутності чітких та зрозумілих критеріїв відповідного визначення, що може негативно позначитись на дотриманні принципів діяльності Регулятора, визначених положеннями ст. 4 Закону України «Про НКРЕКП», а саме справедливості та недопущення дискримінації. Пропонується замінити на термін «твердження».

3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, **а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;** 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). **Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу»;** 3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії,	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, ~~**а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;**~~ 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). ~~**Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу»;**~~ 3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії,	Поширення кваліфікуючих ознак щодо відсутності значення для вчинення або спроби вчинення для положень абз. 1 підпункту 1 факту фактичного здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом є нелогічним, адже наявність чи відсутність такого факту і складає різницю між вчиненням та спробою. Визначення проекту Порядку, що під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу», суперечить положенням Закону № 3141 та звужує його положення. Згідно положень ст. 3 (1) (b) Регламенту (ЄС) № 1227/2011 особам, які володіють інсайдерською інформацією щодо оптових

вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	енергетичних продуктів, заборонено розкривати таку інформацію будь-якій третій особі, крім випадків, коли таке розкриття здійснюється у звичайному порядку в рамках виконання їхніх службових, професійних чи робочих обов'язків. А, отже, під терміном «розкриття» розуміється не тільки її опублікування, а розголошення/передача/надання, як і визначено положеннями ч. 2 ст. 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії».

4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів. **Інформація вважається інсайдерською лише у разі, якщо вона за своїм змістом відповідає положенням хоча б одного підпункту пунктів 4.8.-4.9. цього Порядку та одночасно відповідає всім критеріям, визначеним у цьому пункті.**	Зазначене доповнення обумовлено положеннями п. 3.1. розділу 3 «Застосування визначення інсайдерської інформації» Посібника ACER від 22.07.2021 щодо застосування Регламенту (ЄС) № 1227/2011 (6-е видання).

4.11. Обов’язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави.	4.11. Обов’язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави. **Надання учасниками оптових енергетичних ринків інсайдерської інформації згідно інших нормативно-правових актів, які регулюють питання збору та передачі даних щодо функціонування ринку електричної енергії для оприлюднення на платформах прозорості ENTSO-E/ ENTSO-G, у тому числі в агрегованій формі, вважається належним виконанням обов’язку щодо оприлюднення інсайдерської інформації.**	Зазначене доповнення обумовлено положеннями ст. 4 (4) Регламенту (ЄС) № 1227/2011: «*4. Опублікуванням інсайдерської інформації, в тому числі в агрегованій формі, згідно з Регламентом (ЄС) № 714/2009 або Регламентом (ЄС) № 715/2009, чи ухваленими відповідно до них настановами та мережевими кодексами, вважається її одночасне, повне та ефективне публічне розкриття*».
4.13. У разі виникнення тимчасових технічних проблем, учасник оптового енергетичного ринку здійснює оприлюднення інсайдерської інформації з урахуванням вимог порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, затвердженого НКРЕКП.		Не зрозумілим є змістовне наповнення запропонованого пункту. Пропонується або уточнити, або виключити.
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на **штучному** рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять **значну** частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до **значних** змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають **значну** частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до **значних** змін ціни для таких оптових		Велика кількість формулювань мають оціночний характер («штучний», «значний», «короткий», «найкращий», «референтний», «економічний сенс», «запуск», «перевантаження», «дестабілізація»), що в умовах відсутності чітких та зрозумілих критеріїв відповідного визначення, що може негативно позначитись на дотриманні принципів діяльності Регулятора, визначених положеннями ст. 4 Закону України «Про НКРЕКП», а саме справедливості та недопущення дискримінації. Пропонується деталізувати зазначені дефініції та/або дати їх визначення в глосарії у п. 1.3. проекту Порядку.

енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; 3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів; 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в **короткому** періоді позицію розвороту від тренду та становлять **значну** частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із **значними** змінами ціни для оптових енергетичних продуктів; 5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом **короткого** проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку; 6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану **найкращу** цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку; 7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються **референтні** ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни; 8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять **економічного сенсу**, **запускають** маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом; 9) розміщені заявки (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам, щоб ідентифікувати справжні заявки в системі торгів, в тому		

числі через введення заявок, які призводять до **перевантаження або дестабілізації** подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом введення заявок **для запуску або погіршення** певної тенденції.		
6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).	6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після ~~**розкриття або**~~ поширення недостовірної інформації **щодо попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти** через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), ~~**або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).**~~	Редакційні уточнення, та виключення некоректних формулювань.
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням ~~**або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації**~~, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що	**Виключити у повному обсязі або принаймні виключити формулювання «одразу після оприлюднення інсайдерської інформації» та підпункт 5)**	Відповідно до ч. 3 ст. 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» НКРЕКП наділений повноваженнями щодо визначення вимог та надання рекомендацій щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку <u>відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів.</u> В той же час, такі положення відсутні у рекомендаціях Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів.

належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти; 2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням ~~або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації~~, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти; 3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням ~~або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації~~, у випадках коли такий учасник: пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами; скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені		При цьому, наведення у якості сигналу щодо порушення поводження з інсайдерською інформацією окремих дій, що були здійснені <u>після оприлюднення інсайдерської інформації</u> взагалі суперечить логіці Remit, адже оприлюднення інсайдерської інформації робить її загальнодоступною та такою, що може бути використана у торгівельній поведінці як така, що втратила інсайдерський статус. Положення підпункту 5) у якості можливого сигналу щодо порушення містить посилання на повторність (систематичність) порушень зобов'язань щодо ефективного та своєчасного оприлюднення інсайдерської інформації. Проте особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами не встановлюють порушень зобов'язань учасниками ринку. Більше того, імперативне посилання на порушення щодо оприлюднення інсайдерської інформації не тільки щодо власних об'єктів, а й об'єктів його материнській компанії чи пов'язаного з ним суб'єкту господарювання, взагалі не відповідає положенням ч. 4 ст. 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії», адже такий обов'язок виникає виключно у разі наявності такої інформації у учасника ринку.

заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту; змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку; 4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації; ~~**5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:**~~ ~~**повторно (систематично) порушує зобов'язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник чи суб'єкт господарювання;**~~ ~~**здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).**~~		

НАФТОГАЗ ГРУПА

Акціонерне товариство
"Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України"

вул. Б. Хмельницького, 6, м. Київ, 01601, Україна
тел: (044) 586 35 37, факс: (044) 586 33 10
http://www.naftogaz.com, e-mail: ngu@naftogaz.com

Код ЄДРПОУ 20077720
п/р UA943004650000000026002301921
АТ «Ощадбанк» у м. Києві

_____ №_____
На № _____

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
03057, м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19;
email: zahranychnyi@nerc.gov.ua,
box@nerc.gov.ua.

Щодо зауважень та пропозицій до проєкту, що має ознаки регуляторного акта

НАК «Нафтогаз України» надає свої зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта, повідомлення про оприлюднення якого на офіційному вебсайті НКРЕКП було розміщено 06.12.2023.

Зауваження та пропозиції НАК «Нафтогаз України» надаються у додатку до цього листа з урахуванням вимог Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866.

Просимо розглянути та врахувати надані зауваження та пропозиції НАК «Нафтогаз України».

Додаток: зазначене на 20 стр.

Директор з корпоративних та регуляторних відносин «Групи Нафтогаз» **Іван ЛУКЕРЯ**

Романчук Діана
5863978

UB
НАК "Нафтогаз України"
№14/6-4269/1.12-23 від 18.12.2023
КЕП: Лукеря І. М. 18.12.23 18:01
1438CF0700000000000000000000000000001
Сертифікат дійсний з 24.05.23 17:42 до 23.05.24 23:59

Додаток

Зауваження та пропозиції до проекту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проекту рішення НКРЕКП	***Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП***	***Обґрунтування***
Відповідно до частини другої статті 1 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, законів України «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,	Відповідно до частини другої статті 1 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, ~~законів України~~ **пункту 10-1 частини третьої статті 6 та частини четвертої статті 11-1 Закону України** «Про ринок електричної енергії», **пункту 21-1 частини третьої статті 4, частини четвертої статті 57-1 Закону України** «Про ринок природного газу» та **пунктів 9-1 та 15-2 частини першої статті 17** «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, **відповідно до вимог нормативно-правових актів Енергетичного Співтовариства та рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів; ".**	Запропоноване уточнення є необхідним з огляду на ст.19 Конституції України, оскільки межі повноважень Регулятора у сфері доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку чітко визначені чинним законодавством.
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги) ***1. Загальні положення***		
1.2. Ці Вимоги визначають: …. 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;	1.2. Ці Вимоги визначають: …. 2) ~~обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;~~	Пропонується виключити пп.2) п.1.2 розділу 1 Проєкту, оскільки: 1) чинні закони не наділяють Регулятора повноваженнями щодо визначення обмеження щодо проводження з інсайдерською інформацією, натомість такі обмеження вже встановлено на рівні Закону про REMIT (однойменна стаття 57-1 Закону України «Про ринок природного газу»). У сфері обмеження

		поводження з інсайдерською інформацією Регулятор наділений законним правом саме визначати вимоги щодо оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації, а не визначати обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією. 2) положення розділу 3 Проєкту вибірково дублюють норми Закону про REMIT (зокрема ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу»), тим самим змінюючи їх зміст, що призведе до їх неоднозначного застосування та правової невизначеності.
3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;	3) вимоги **що**до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;	Запропоноване уточнення до пп.3) п.1.2 розділу 1 Проєкту є необхідним для його приведення у відповідність із ч.4 ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу», де вказано саме: «*вимоги **щодо** оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації визначаються Регулятором*».
4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;	4) ~~**вимоги до**~~ **перелік категорій** осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;	Запропоноване уточнення до пп.4) п.1.2 розділу 1 Проєкту дозволить врахувати п.5.4 Рекомендацій Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів (далі – ACER), де визначено таблицю із переліком, який є невичерпним, але як приклад визначає п’ять категорій осіб, які володіють або можуть володіти інсайдерською інформацією *[«A non-exhaustive list of examples of the five categories of*

….	….	*insiders is provided in the box below:…»*]. Варто окремо зазначити, що з огляду на визначені повноваження Регулятора у ст.9-1 Закону про НКРЕКП, останній має визначати вимоги та надавати рекомендації з урахуванням, зокрема, Рекомендацій ACER.
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку	*2.* ***Невичерпний перелік практик****, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку*	Запропоноване уточнення до назви розділу 2 Проєкту дозволить привести його у відповідність до п.15-2 ч.1 ст.17 Закону України «Про НКРЕКП» та для узгодження із пп.1 п.1.2 цього Проєкту.
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні. 2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	**Виключити**	Пункти 2.1 – 2.4 Проєкту пропонується виключити, оскільки вони вибірково дублюють та розширюють норми ст.57-2 Закону України від 10.06.2023 №3141-IX (далі – Закон про REMIT), тим самим закладаючи в них зміст, відмінний від змісту, закладеного у Законі про REMIT.

Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції. 2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою. 2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.		
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення	2.5. До **невичерпного переліку** практик, **які можуть бути** маніпулюванням або спроб**ою** маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – ~~**домовленості**~~ **укладення угод** щодо купівлі **або** продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність	Запропоноване у абзаці першому п.2.5 Проєкту дозволить привести його у відповідність до п.1.2 цього Проєкту та назвою цього розділу, а також п. 15^2 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про НКРЕКП». У пп.1) п.2.5 Проєкту пропонується узгодити термінологію зі змістом та формулюванням, яке вживається у значенні розділу 6.3.2 Рекомендацій ACER [“entering into arrangements for the sale or purchase…”].

втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком; ….. 3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком; …. 3) фішинг (phishing) – подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** або серій заявок/**пропозицій** на купівлю-продаж **або торгівлю** з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією; **Під терміном пропозиція (заявка) розуміється -……..** **Під терміном заявка розуміється - ……..**	Пп.3) п.2.5. Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».* Крім того, пропонується надати визначення вказаним термінам у цьому Проєкті для однозначного їх тлумачення, враховуючи термінологічні неузгодженості в Законі про REMIT.
4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж **або торгівлю** без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	Пп.4) п.2.5. Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній	5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки **або виконання пропозицій (заявок)** або великої кількості заявок **або виконання пропозицій (заявок)**	Пп.5) п.2.5. Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT,

стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	на купівлю-продаж **або торгівлю** без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – угодиабо заявки на купівлю-продаж, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни; ….	6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – ~~**угоди**~~ **операції** або заявки **або виконання пропозицій (заявок)** на ~~**купівлю-продаж**~~ **торгівлю**, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ~~**ринкової**~~ зміни ціни; ….	Запропоновані уточнення до пп.6) п.2.5 Проєкту дозволить привести його у відповідність до п.6.3.2 Рекомендацій ACER та термінології Закону про REMIT, а також у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), які можуть започаткувати або посилити тенденцію з метою підштовхнути інших учасників ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості закрити або відкрити позицію за вигідною ціною;	8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), які можуть започаткувати або посилити тенденцію з метою підштовхнути інших учасників ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості закрити або відкрити позицію за вигідною ціною; **Під поняттям тенденція «тренд» розуміється…….**	У пп.8) п.2.5 Проєкту вживається термін «тенденція (тренд)», визначення якому потрібно надати у цьому документі для правової визначеності.
9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості заявок на купівлю-продаж та/або скасування та/або оновлення заявок на	9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж та/або	Пп.9) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT,

купівлю-продаж з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскування власної стратегії;	скасування та/або оновлення заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскування власної стратегії;	який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання заявок на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни;	10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни;	Пп.10) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
11) задимлення (smoking) – подання заявок на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»; ….	11) задимлення (smoking) – подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок/**пропозицій (заявок)** на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»; …..	Пп.11) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
13) розміщення заявок без наміру їх виконанні (placing orders with no intention of executing them) – подання заявок на купівлю-продаж оптового	13) розміщення заявок **або виконання пропозицій (заявок)** без наміру їх виконанні (placing orders with no intention of executing them) – подання	Пп.13) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT,

енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;	заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки/**пропозиції** можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;	який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні; ….	14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні; ….	Пп.14) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) продукту;	17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) продукту;	Пп.17) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) –	18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення торгівлі або	Пп.18) п.2.5 Проєкту необхідно привести у відповідність до

здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір; …….	подання заявок **або виконання пропозицій (заявок)** на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір; …..	термінології Закону про REMIT, який оперує різними термінами однакового змісту, а саме: «*заявка*»; «*пропозиції (заявки)*»; «*заявка на торгівлю*»; «*заявок на купівлю-продаж*», а також уніфікувати термінологію цього п.2.5 Проєкту, де вживається вибірково *«подання заявки або виконання пропозицій (заявок)».*
2.8. Різні практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, можуть підпадати під один або декілька типів маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.	**~~2.8. Різні практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, можуть підпадати під один або декілька типів маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.~~**	Пропонується виключити п.2.8 Проєкту через відсутність чітких критеріїв для визначення маніпулювання/спроби маніпулювання або вказати про які саме «різні практики» йде мова.
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку		
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах: 1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;	**Виключити**	Пропонується виключити весь розділ 3 Проєкту, оскільки його положення вибірково дублюють норми Закону про REMIT (зокрема ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу»), тим самим змінюючи їх зміст, що призведе до їх неоднозначного застосування та правової невизначеності. Більше того, у сфері обмеження поводження з інсайдерською інформацією Регулятор наділений законним правом саме визначати вимоги щодо оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації, а не визначати обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією.

2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»; 3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.		

3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на: 1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку; 2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку; 3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків; 4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій; 5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською; 6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.	**Виключити**	Пропонується виключити весь розділ 3 Проєкту, оскільки його положення вибірково дублюють норми Закону про REMIT (зокрема ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу»), тим самим змінюючи їх зміст, що призведе до їх неоднозначного застосування та правової невизначеності. Більше того, у сфері обмеження поводження з інсайдерською інформацією Регулятор наділений законним правом саме визначати вимоги щодо оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації, а не визначати обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією.
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та	**Виключити**	Пропонується виключити весь розділ 3 Проєкту, оскільки його положення вибірково дублюють норми Закону про REMIT (зокрема ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу»), тим самим змінюючи їх зміст, що призведе до їх неоднозначного застосування та правової невизначеності. Більше того, у сфері обмеження поводження з інсайдерською інформацією Регулятор наділений законним правом саме визначати вимоги щодо оприлюднення

штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період		(розкриття) інсайдерської інформації, а не визначати обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією.

неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов’язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.		
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об’єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб’єкт господарювання, зобов’язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об’єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб’єкт господарювання, зобов’язаний оприлюднювати **(розкривати)** її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	Пропонується затвердити Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку окремим актом Регулятора, оскільки відповідно до п.1 Розділу II. Прикінцеві та перехідні положення Закону про REMIT вимоги Закону України "Про ринок природного газу" та Закону України "Про ринок електричної енергії" щодо оприлюднення учасниками оптового енергетичного ринку інсайдерської інформації набирають чинності після набрання чинності затвердженими Регулятором вимогами до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації. Крім того, по тексту п.4.1 Проєкту пропонується уточнити, що обов’язок стосується не лише оприлюднення, але й розкриття такої інформації, оскільки за це передбачено відповідальність відповідно до ст.59 Закону України «Про ринок природного газу».

До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку **здійснюють розкриття інсайдерської інформації** ~~**оприлюднюють інсайдерську інформацію**~~ на своїх веб-сайтах.	Запропоноване уточнення до п.4.2 Проєкту дозволить привести його термінологію у відповідність до Закону України «Про ринок природного газу, який оперує поняттям «оприлюднення», «розкриття», «оприлюднення (розкриття)». Абзац другий п.4.1 необхідно привести у відповідність із п.4 Розділу II. Прикінцеві та перехідні положення Закону про REMIT.
4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку. Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.	4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення **(розкриття)** інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку. **При цьому особам, які володіють такою інформацією, рекомендовано негайно інформувати відповідних інших учасник(ів) ринку з метою сприяння ефективному та своєчасному дотриманню вимог щодо оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації.** ~~Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.~~	Запропоноване уточнення до п.4.2 Проєкту дозволить привести його термінологію у відповідність до Закону України «Про ринок природного газу, який оперує поняттям «оприлюднення», «розкриття», «оприлюднення (розкриття)». Запропоноване Регулятором формулювання п.4.2 Проєкту, окрім абзацу другого цього пункту, є частковою транспозицією п.4.1 Рекомендацій ACER. Тому пропонується виключити абзац другий п.4.2, який крім того, не узгоджується зі змістом абзацу першого. Більше того п.4.1 Рекомендацій ACER містить уточнення, що Агентство закликає осіб, які володіють такою інформацією, негайно інформувати відповідних учасник(ів) ринку з метою сприяння ефективному та своєчасному дотриманню статті 4(1) REMIT.

4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи **потенційно** належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ~~ринкову~~ ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів. **Оцінка ймовірності цінового ефекту повинна проводитися учасником ринку в кожному окремому випадку. Учасник ринку повинен враховувати очікуваний ефект від** **інформації, а також специфіки ринку та ринкової ситуації на момент такої оцінки. Неповний перелік факторів, які зазвичай мають значення для цієї оцінки наведені нижче:** **- характеристики ринку (розмір, часові рамки, структура ринку, ліквідність, тип учасників тощо);** **- розмір заходу;** **- вже опублікована інформація про ситуацію попиту чи пропозиції;**	Запропоноване формулювання до п.4.4 Проєкту дозволить привести його у відповідність до п.3.3, у тому числі, п.3.3.4 Рекомендацій ACER.

	- наявність і відсутність засобів передачі, зберігання або мережеві обмеження; **- час доби (наприклад, робочий час/неробочий час);** **- наявність оголошень про нерегулярні події (наприклад, введення в експлуатацію нового об'єкту тощо);** **- Оголошення оператора ГТС/системи передачі електричної енергії, що стосуються системи транспортування/передачі (небаланси, безпека постачання, технічні обмеження тощо); і** **- будь-які інші ринкові змінні, які можуть вплинути на ціну відповідного оптового енергетичного продукту в певні обставини (наприклад, погодні умови, CO2, ціни на пальне, політичні та геополітичні обставини, тощо).** **Для здійснення оцінки віднесення інформації до інсайдерської, учасникам ринку рекомендується розробити власні внутрішні правила відповідності (комплаєнсу), адаптовані до їх діяльності та специфіки інформації, яку вони використовують і до якої мають доступ.**	
4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.	4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською **інформацією**, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. **Інсайдерською інформацією** можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.	Пункт 4.5. частково дублює ч.8 ст. 57-1 Закону України «Про ринок природного газу», тому запропоноване направлене на узгодження положень цього пункту із вказаним законом.
4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ~~**ринкову**~~ ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	Рекомендації ACER не містять слова «ринкова», тому у п.4.6 пропонується виключити це слово.

4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: …… 7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо)	4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: ….. 7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, **яка** пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо). **Під корпоративними подіями розуміється - ……**	У пп.7) п.4.9 надано редакційну правку та пропонується уточнити що таке «корпоративні події».
4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави .	4.11. Обов'язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення **(розкриття)** інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави .	Уточнення у п.4.11 Проєкту є необхідним для узгодження із положеннями Закону України «Про ринок природного газу», статтею 59, якою зокрема передбачено, відповідальність саме за нерозкриття або розкриття інсайдерської інформації.
4.12. Учасники оптового енергетичного ринку не несуть відповідальності за тимчасові технічні проблеми платформи.	4.12. Учасники оптового енергетичного ринку не несуть відповідальності за тимчасові технічні проблеми платформи **інсайдерської інформації**.	Запропоноване уточнення до п.4.12 Проєкту є необхідним для правової визначеності та узгодження із термінологією Закону про REMIT.
4.14. Не оприлюднення інсайдерської інформації через тимчасові технічні проблеми, не звільняють учасника оптового енергетичного ринку від зобов'язань дотримуватися обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією.	~~4.14. Не оприлюднення інсайдерської інформації через тимчасові технічні проблеми, не звільняють учасника оптового енергетичного ринку від зобов'язань дотримуватися обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією.~~	Пункт 4.14 Проєкту пропонується виключити, оскільки його положення не узгоджуються із п.4.12 та 4.13 вище, де вже чітко вказано, що учасник оптового енергетичного ринку має робити у разі виникнення тимчасових технічних проблем, а також, його

		положення позбавлені логічної змістовності (не зрозуміло до чого тут дотримання обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією, якщо закон прямо покладає обов'язок саме щодо оприлюднення (розкриття) такої інформації, і передбачає відповідальність за нерозкриття, у ст.59 Закону України «Про ринок природного газу».
4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови: 1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	**Виключити**	Пункт 4.15 Проєкту дублює ч.9 ст.57-1 Закону України «Про ринок природного газу», та оперує термінами, яких немає в Законі, зокрема, зазначений Закон містить слово «опублікування» у значенні ч.9 ст.57-1, а не «оприлюднення».
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	**Виключити**	Пункт 4.16 Проєкту дублює ч.10 статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу», та оперує термінами, яких немає в Законі, зокрема, зазначений Закон містить слово «розкриття» у значенні ч.10 ст.57-1, а не «оприлюднення».

4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації**, передбачене законом,** ~~відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави~~ повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	Для узгодження із запропонованим виключенням пунктів 4.15 та 4.16 Проєкту, враховуючи, що в Законі України «Про ринок природного газу» вже передбачений такий обов'язок.
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами		
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами	***5. ~~Вимоги до~~ Перелік категорій*** *осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами*	Запропоноване уточнення є необхідним для приведення у відповідність із запропонованим формулюванням до пп.4) п.1.2 розділу 1 Проєкту та дозволить врахувати п.5.4 Рекомендацій ACER, де визначено таблицю із переліком, який є невичерпним, але як приклад визначає п'ять категорій осіб, які володіють або можуть володіти інсайдерською інформацією [«A non-exhaustive list of examples of the five categories of insiders is provided in the box below:…»]. Варто окремо зазначити, що з огляду на визначені повноваження Регулятора у ст.9-1 Закону про НКРЕКП, останній має визначати вимоги та надавати рекомендації з урахуванням, зокрема, Рекомендацій ACER.
5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.	5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається **особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами** НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.	Пункт 5.8 Проєкту варто уточнити ким саме подається.
6. Сингали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку		

6.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, під час виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку, зокрема повинні враховувати перелік індикаторів (сигналів), визначених пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання.	6.1. ~~**Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами**~~, Р**егулятор** під час виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку, зокрема повин**ен** враховувати перелік індикаторів (сигналів), визначених пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання.	У п.5.3 Рекомендацій ACER вказано, що такі сигнали приймає до уваги саме Регулятор, а не особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами [п.5.3 Рекомендацій ACER: "*In order to identify potential insider trading under REMIT, NRAs shall take into account the non-exhaustive list of indicators included in Subchapters 5.3.1 and 5.3.2, which shall not necessarily be deemed, by themselves, to constitute insider trading."]*

"__" _____ 20__ року

_____
(підпис)

_____
(прізвище, ім'я та по батькові)

УКРЕНЕРГО
Національна енергетична компанія
вул. С. Петлюри, 25, м. Київ, 01032,
тел.:+38 044 238-38-38, факс:+38 044 238-32-64,
e-mail: nec-kanc@ua.energy, web: ua.energy,
код ЄДРПОУ 00100227

_____ № _____

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Про надання пропозицій та зауважень до проєкту постанови

Приватне акціонерне товариство «Національна енергетична компанія «Укренерго» (далі – НЕК «Укренерго») надає пропозиції та зауваження до проєкту, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку».

У разі необхідності НЕК «Укренерго» готове надати будь-які необхідні додаткові дані чи уточнення до вже зазначеної інформації.

Додаток: пропозиції та зауваження до проєкту постанови на 14 арк. в 1 прим.

Директор з ринкових операцій

Стремоух О.В.

Кононенко А.М. 238-36-13
Моб. 073-426-60-18

ДОКУМЕНТ ПІДПИСАНО КЕП
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000274C36006E24B600
Підписувач Стремоух Олександр Володимирович
Дійсний з 05.04.2023 0:00:00 по 04.04.2025 23:59:59

НЕК "Укренерго"
Вих.№ 01/69560
від 18.12.2023

№36370/1-23 від 18.12.2023

Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акту – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації; 4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації; 4) вимоги до **учасників оптового енергетичного ринку та** осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з Радою ~~органів~~ ~~регулювання~~ **регуляторних органів** Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	Відповідно до пункту 1.1. поширюються на учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами. Таким чином пропонується узгодити даний пункт з пунктом 1.1., та вказати, що в цьому порядку встановлюються вимоги як до учасників ринку, так і до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; Назву Ради пропонується привести у відповідність до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text)
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку;	2.1. **Дії, що мають ознаки маніпулювання** на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та що мають спроби маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо	Редакційна правка Для більш конкретного визначення маніпулювання, та запобігання непорозумінь пропонується більш детально визначити поняття «штучне формування ціни», «фіктивний засіб», «введення в оману чи зловживання довіри» Пропонуємо не визначати «…чотири типи маніпулятивної поведінки», оскільки дії, що є маніпулюванням/спробую маніпулювання,

2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі **через веб-сторінку**.~~електронні~~	визначаються статтею 11^2 Закону про ринок електричної енергії та ст. 57^2 Закону про ринок газу. Не вбачається доцільним дублювати положення Законів. Натомість, ч. 4 ст. 11^2 Закону про ринок електроенергії та ч. 4 ст. 57^2 Закону про ринок газу визначають, що Регулятор затверджує невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Доповнення «…у тому числі електронні медіа» недоцільне, оскільки термін «медіа», наведений в п. 30 ч. 1 ст. 1 Закону про медіа, включає, в т.ч. онлайн-медіа (п. 36 ч. 1 ст. 1): 30) медіа (засіб масової інформації) - засіб поширення масової інформації у будь-якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою; 36) онлайн-медіа - **медіа**, що регулярно поширює інформацію у текстовій, аудіо-, аудіовізуальній чи іншій формі в електронному (цифровому) вигляді за допомогою мережі Інтернет на власному **веб-сайті**, крім медіа, які віднесені цим Законом до аудіовізуальних медіа; Діюче законодавство не містить визначення термінів «месенджери» та «соціальні мережі». Разом з тим, акаунт у соціальній мережі можна розцінювати як веб-сторінку. Згідно із Законом України «Про авторське право та суміжні права» веб-сторінка - складова частина веб-сайту,

		розташована за спеціальною адресою в мережі Інтернет.
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни **відповідних** оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін **відповідних** оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну ~~**відповідно до**~~ одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	Редакційна правка. Для правильної оцінки інформації як інсайдерської необхідно надати більш точне визначення поняттю «значний вплив на цін», також відповідно до Регламенту ЄС No 1227/2011 та розділу 3 (зокрема п. 3.3.4) ACER Guidance рекомендується викласти визначення впливу тієї чи іншої інформації на ринкову ціну. Без визначення категорія буде оціночною, що матиме наслідком суб’єктивний підхід до визначення інсайдерської інформації. Також, не зрозуміло, чи планується одночасне використання критерію «значного» та «істотного» впливу на ринкову ціну. Доцільно уніфікувати термінологію та навести відповідне визначення.

4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено **пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії», яка має значний вплив на ціни на оптові енергетичні продукти.** 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності; 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності; 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності; 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності; 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад,	Пункт 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» може містити надлишкові вимоги щодо публікації інсайдерської інформації, а також відповідно до п. .4.4 Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення відповідно до наведених у пункті критеріїв. Тому пропонується уточнити вимоги більш точним визначенням поняття «значний вплив на цін», що дозволить узгодити з визначенням інсайдерської інформації п. 4.4., та привести у відповідність з визначенням інсайдерської інформації в Регламенту ЄС No 1227/2011. В зв'язку наявністю в ОЕС України значної кількості установок менше 50 МВт, зміна в роботі яких може впливати на оптовий енергетичний ринок (зокрема генеруючі агрегати на гідроелектростанціях - Київській, Канівській, Середньодніпровській, та ін.), тому пропонується не обмежувати рівень встановленої потужності енергоустановок, також відповідно до Регламенту ЄС No 1227/2011 та розділу 3 (зокрема п. 3.3.4) ACER Guidance рекомендується викласти визначення впливу тієї чи іншої установки на ринок..

подання пропозиції про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов’язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов’язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	
5.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме: … 2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку; … 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації зявок та/або операцій, які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку …	5.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме: … 2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення **ефективних організаційних структур** та процедур~~и~~ для виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку; … 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації **заявок** та/або операцій, які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку …	Редакційна правка Редакційна правка

8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності.	8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності, **зокрема необхідним є обов'язкове проведення аудиту та оновлення якщо є докази того, що потенційне порушення не було виявлено.**	Уточнююча правка, яка конкретизує необхідну причину проведення внутрішнього аудиту (відповідно до п. 8.4 ACER Guidance)
5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна: 1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку; 2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення потенційних зловживань на оптовому енергетичному ринку. **Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі**.	5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна: 1) **в рамках впроваджених механізмів та процедур** аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку; 2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення потенційних зловживань на оптовому енергетичному ринку. Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до **повторного та відкладеного зчитування та аналізу** ~~**відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу**~~ даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню швидкодію ~~**потужність**~~ для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі	Уточнююча правка, яка вказує, що аналіз здійснюється згідно механізмам, впроваджених РРАТ, в рамках яких визначається можливість та необхідність аналізу тих чи інших даних в рамках того чи іншого ринку (зокрема змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій)). Редакційна правка з більш коректним формулюванням дій, що здійснюються з даними.
5.3. Особливості виконання особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, функцій спостереження за роботою ринку вимагають	5.3. Особливості виконання особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, функцій спостереження за роботою ринку вимагають	Даний пункт рекомендуємо викласти більш детально, зокрема, визначивши, яким чином забезпечується незалежність структурного підрозділу. Наприклад: заборона для працівників

визначення незалежного структурного підрозділу, призначеного для виконання функції спостереження. Таким структурним підрозділом вважається самостійний структурний підрозділ зі спостереження, який є незалежним від інших структурних підрозділів особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, та має достатні людські ресурси, які володіють професійними знаннями для здійснення відповідного аналізу.Незалежно від організаційно-управлінської моделі, створеної особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження має постійно комунікувати з іншими структурними підрозділами, з метою отримання санкціонованого доступу до інформації, необхідної для виконання ним завдань щодо спостереження за оптовим енергетичним ринком. З метою збереження цілісності інформації зібраної структурним підрозділом, відповідальним за спостереженням за роботою ринку, доступ до такої інформації має бути обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні.	визначення незалежного структурного підрозділу, призначеного для виконання функції спостереження. Таким структурним підрозділом вважається самостійний структурний підрозділ зі спостереження, який є незалежним від інших структурних підрозділів особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, **має доступ до необхідної інформації про господарсько-торгівельні операції** та має достатні людські ресурси, які володіють професійними знаннями для здійснення відповідного аналізу. Незалежно від організаційно-управлінської моделі, створеної особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження має постійно комунікувати з іншими структурними підрозділами, з метою отримання санкціонованого доступу до інформації, необхідної для виконання ним завдань щодо спостереження за оптовим енергетичним ринком. З метою збереження цілісності інформації зібраної структурним підрозділом, відповідальним за спостереженням за роботою ринку, доступ до такої інформації має бути обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні.	підрозділу одночасно обіймати інші посади в осіб, що професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; вимоги щодо функціонального підпорядкування структурного підрозділу та ін. Уточнююча правка, суть якої в тому, що незалежний підрозділ повинен мати доступ до всієї необхідної для організації моніторингу інформації.
5.5. Організаційно-управлінська структура осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинна бути забезпечена належними людськими ресурсами та мати відповідні процедури, які захищають незалежність і об’єктивність структурного підрозділу, який відповідає за виконання функції спостереження. Особи, які		Пропоновані положення в частині використання терміну «конфлікт інтересів» потребують конкретизації, а саме визначення про який саме вид конфлікту інтересів йдеться. Так, Закон України «Про запобігання корупції» встановлює два різновиди конфлікту інтересів в діяльності осіб:

професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, мають враховувати та підтримувати ефективні заходи, спрямовані на виявлення, управління та розкриття існуючих конфліктів інтересів, а саме: затвердити перелік існуючих і потенційних конфліктів інтересів із зазначенням їх опису, ідентифікації, запобігання, управління та розкриття; здійснити розподіл обов'язків і функцій зі звітування, щодо потенційних конфліктів інтересів; здійснювати заходи щодо запобігання або контролю обміну інформацією. В рамках управління конфліктами інтересів відповідальні працівники осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані повідомити про потенційні конфлікти інтересів, які можуть виникнути з учасниками оптового енергетичного ринку (пакет акцій або близькі сімейні стосунки).		потенційний конфлікт інтересів - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень (абзац десятий частини першої статті 1 вказаного Закону); реальний конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень (абзац чотирнадцятий частини першої статті 1 вказаного Закону). Також розділом V (статті 28-36) цього Закону встановлено спеціальні процедури запобігання та врегулювання таких конфліктів інтересів. При цьому в діючому нормативно-правовому регулюванні існує два різновиди конфлікту інтересів, умовно «корупційний», визначений Законом України «Про запобігання корупції», та умовно «професійний або функціональний», тобто конфлікт інтересів, що створює суперечність під час реалізації різних функцій одним суб'єктом (державним органом, установою, організацією, підприємством тощо). З огляду на викладене, з метою дотримання принципу правової визначеності при розробці нормативно-правових актів, пропонуємо розглянути можливість конкретизації

		пропонованих положень пункту 5.5. глави 5 проєкту Вимог в частині конкретизації виду конфлікту інтересів, що унеможливлюватиме неоднозначне трактування та різне практичне застосування їх, після прийняття постанови. Крім того, в контексті ключового завдання розробки проєкту – встановлення системи забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, можливо закладалася ідея встановлення механізму попередження незаконного витоку інформації в приватних інтересах осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, або в інтересах третіх осіб (тобто коли такі особи маючи приватні інтереси, наприклад у виді пакету акцій або близьких сімейних стосунків, незаконно розголошуватимуть відповідну інформацію). В такому разі, слід зазначити, що такі дії не будуть пов'язанні з конфліктом інтересів (як корупційним так і функціональним), а фактично будуть кримінально караними діяннями, відповідальність за які встановлена статтями 222-2 «Маніпулювання на енергетичному ринку», 232-3 «Незаконне використання інсайдерської інформації щодо оптових енергетичних продуктів» Кримінального кодексу України. Також звертаємо увагу на такі питання: - «…здійснювати заходи щодо запобігання або контролю обміну інформацією…» - доцільно уточнити, про який обмін іде мова; - Уточнити положення щодо звітування: хто, кому, з якою метою звітує (здійснити

		розподіл обов’язків і функцій зі звітування, щодо потенційних конфліктів інтересів); - «…відповідальні працівники осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов’язані повідомити про потенційні конфлікти інтересів» - кому подається повідомлення; - Доцільно визначити, що обов’язок подати повідомлення стосується не тільки потенційного, але і реального конфлікту інтересів, а також визначити, що цей обов’язок поширюється на всіх працівників осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.
5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.	5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку **у спеціальній системі керування справами (у спільній електронній теці, в записах електронної пошти, або іншим аналогічним способом, який можна відстежувати протягом принаймні п’яти років)**	Уточнююча правка, суть якої в уточненні способів документування аналітичної інформації (зокрема узгодити з розділом 8 ACER Guidance)
5.7. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі.	5.7. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі.	Деякі процеси необхідні для підтвердження сигналів про можливі маніпуляції та зловживання можуть тривати довше 4 тижнів, тому пропонується не обмежувати максимальні строки. Пункт 8.8.3. Guidance

Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення, повідомити НКРЕКП про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування).	Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно~~,~~ але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення~~,~~ повідомити НКРЕКП про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування). **Якщо не можливо з об'єктивних причин зробити висновок про наявність достатніх підстав для підозри протягом зазначеного вище періоду часу, особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами має продовжити аналіз і повідомити Регулятора з обґрунтуванням причин продовження терміну.**	Якщо 4 тижнів може бути недостатньо, пропонуємо визначити можливість продовження терміну Регулятором за зверненням.
5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.	5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал ~~**обміну інформацією**~~ для обміну даними (захищений цифровий канал), доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.	Редакційна правка, повторення формулювання про обмін інформацією/даними
5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення.	5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення.	Перший та другий абзац пункту несуть різний зміст, тому пропонується розділити на два пункти.

Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП	**5.10.** Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП	
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; … 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових 17 енергетичних продуктів, та можуть пов’язуватися	6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до **значного впливу на ціну** для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; … 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових 17 енергетичних продуктів, та можуть пов’язуватися	Необхідно більш точно розкрити зміст поняття «значна частка» та «значні зміни» і далі по тексту відповідно до Регламенту ЄС No 1227/2011 та ACER Guidance. Уточнити термін «значні зміни ціни». Також уніфікувати термінологію, враховуючи коментар до п. 4.4.

із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів	із **значним впливом на** ціни для оптових енергетичних продуктів	
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: … 8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом;	6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: … 8) ~~постійне~~ **періодичне** розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом;	Редакційна правка.
6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є	6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа **(в разі виявлення)** тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є	Перманентний моніторинг засобів масової інформації є неможливим в рамках виконання обов'язків по моніторингу ринку є неможливим. Тому рекомендується уточнити, що такі дії здійснюються в разі виявлення такої інформації.

проплаченими (простимульованими в інший спосіб).	проплаченими (простимульованими в інший спосіб).	
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: … 3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами; скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту; змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;	3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений **ринковий вплив** на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами; скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту; змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;	Надати більш точне визначення «ринковий вплив».
4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	Вилучити	Вимоги виходять за межі відповідальності та не відповідає операційним можливостям ППАТ., який не має права вести моніторинг фінансової інформації учасників ринку, та визначати прибутки та надприбутки

Товариство з обмеженою відповідальністю

«Оператор газотранспортної системи України»

Україна, 03065
м. Київ, Проспект Любомира Гузара, 44
тел.: +38 (044)239 78 70
e-mail.: info@tsoua.com

_____№_____
_____

Національна комісія,
що здійснює державне регулювання
у сферах енергетики та комунальних послуг

Про надання зауважень та пропозицій
до проєкту рішення НКРЕКП,
що має ознаки регуляторного акта

На офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор) було оприлюднено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» (далі – проєкт Постанови).

Ознайомившись з вказаним проєктом Постанови, ТОВ «Оператор ГТС України», керуючись положеннями статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та пункту 3.2 постанови НКРЕКП «Про затвердження Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» від 30.06.2017 № 866, надає зауваження та пропозиції до проєкту Постанови.

Просимо врахувати зауваження та пропозиції ТОВ «Оператор ГТС України» при проведенні відкритого обговорення цього проєкту Постанови.

Додаток: вищенаведене на 4 арк.

Директор комерційний **Вадим РИБАЧУК**

Додаток
до листа ТОВ «Оператор ГТС України»
від 18.12.2023 № ТОВВИХ-23-_____

ЗАУВАЖЕННЯ та ПРОПОЗИЦІЇ
до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
Проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»		
3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, **крім положень глави 5 Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, які набирають чинності з 02.01.2025, але не раніше дати оприлюднення цієї постанови**.	02.07.2023 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках», положеннями якого передбачено, зокрема, наступне, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані впровадити відповідні системи спостереження для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку протягом вісімнадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом. Пропонуємо розглянути питання відтермінування набрання чинності окремих положень Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку, зокрема, положень глави 5, які встановлюють зобов'язання осіб, яка професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, щодо впровадження і функціонування систем спостереження з моменту прийняття цієї постанови.
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку		

Норма відсутня.	**2.9. Положення цієї глави не застосовуються до правочинів (операцій), здійснених оператором газотранспортної системи в рамках вчинення балансуючих дій з метою безпечної, безперебійної та надійної роботи газотранспортної системи.**	Відповідно до вимог Кодексу ГТС оператор газотранспортної системи здійснює балансуючі дії для: - підтримання тиску в газотранспортній системі з метою виконання вимог цілісності газотранспортної системи та вимог щодо експлуатації газотранспортної системи; - досягнення певної кількості природного газу у газотранспортній системі на кінець доби, що може відрізнятися від кількості, що очікується відповідно до передбачених подач та відборів для такої газової доби, але яка буде сумісна з економічною, ефективною та безпечною експлуатацією газотранспортної системи. Оператор газотранспортної системи вчиняє балансуючі дії шляхом купівлі та продажу короткострокових стандартизованих продуктів. З метою здійснення балансуючих дій оператор газотранспортної системи може в якості контрагента проводити операції на торгових платформах. Оператор газотранспортної системи не повинен отримувати фінансову вигоду або зазнавати фінансових втрат унаслідок сплати та отримання плати за добовий небаланс, витрат за вчинення балансуючих дій, пов'язаних зі своєю діяльністю з балансування. Принципи нейтральності балансування визначені Кодексом ГТС. Таким чином, правочини (операції), здійснених оператором газотранспортної системи в рамках вчинення балансуючих дій з метою безпечної, безперебійної та надійної роботи газотранспортної системи, не є і не може розцінюватися як маніпулювання чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Аналогічне за своєю природою виключення міститься в п. 3.3 цих Вимог.
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку		

3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної	3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – **балансуючі дії та комерційне балансування** ~~**за рахунок послуг балансування**~~ оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з	Пропонуємо пункт 3.3 Вимог привести у відповідність до термінології, яка використовується у Кодексі ГТС.

та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи.	метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи.	
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.	4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку **якнайшвидше**. ~~негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.~~	У випадку виникнення аварійної ситуації необхідно здійснити аналіз впливу такої аварійної ситуації на доступність обсягів вільної потужності у точках входу/виходу до/з системи, а також надати прогноз щодо ліквідації наслідків аварійної ситуації та відновлення роботи точок входу/виходу до/з системи. Такий аналіз та такий прогноз можуть затребувати більше однієї години для їх виконання. Також, статтею 4 Регламенту (ЄС) № 1227/2011 не передбачений конкретний строк (в годинах тощо) щодо виконання обов'язку з публікації інсайдерської інформації.

"18" грудня 2023 року

Директор комерційний _____ **Вадим РИБАЧУК**

(підпис)

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОПЕРАТОР РИНКУ»

вул. Симона Петлюри, 27 / м. Київ / 01032
(044) 205-01-61, kanc@oree.com.ua
www.oree.com.ua // ЄДРПОУ 43064445

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг

Про надання зауважень та пропозицій до проєкту рішення

АТ «Оператор ринку» розглянуло схвалений 05.12.2023 на засіданні Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), та оприлюднений 06.12.2023 проєкт рішення, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» та надає свої зауваження і пропозиції до нього, що додаються.

Додаток: на 55 арк. в 1 прим.

Генеральний директор Олександр ГАВВА

Цепкалова 205-01-33

№01-42/1853 від 18.12.2023

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР РИНКУ" 43064445
Підписувач:
Гавва Олександр Олександрович
Сертифікат:
18852072E8ABC63A0400000027060000B5110000
Дійсний:
з 06.04.2023 по 06.04.2025

Додаток
до листа АТ «Оператор ринку»

Зауваження та пропозиції до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», що має ознаки регуляторного акта

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
Постанова «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»		
1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються. 2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об’єктів критичної інфраструктури». 3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	3. Ця постанова**, крім положень розділів 3 та 4 Вимог, які вводяться в дію на наступний день за днем припинення або скасування воєнного стану,** набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному	*Зважаючи на те, що відповідно до підпункту 2 пункту 1 постанови НКРЕКП від 26 березня 2022 року № 349 «на вебсайтах ліцензіатів повинен бути закритий доступ до інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, зокрема щодо:* *місцезнаходження, стану та режимів роботи енергетичного обладнання виробників електричної та теплової енергії, системи передачі та розподілу електричної енергії,*

№01-42/1853 від 18.12.2023

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР РИНКУ" 43064445
Підписувач:
Гавва Олександр Олександрович
Сертифікат:
18852072E8ABC63A0400000027060000B5110000
Дійсний:
з 06.04.2023 по 06.04.2025

	комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	*газосховищ, транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом, системи централізованого теплопостачання, водопостачання та водовідведення; диспетчерського управління та передачі електроенергії, оперативно-диспетчерського управління газотранспортною системою та транспортування природного газу, диспетчерського управління та транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом», а здійснення операцій на оптових енергетичних ринках на цей період не припиняється, неможливо забезпечити дотримання обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією.*
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		
1. Загальні положення		
1.1. Ці Вимоги розроблено з метою сприяння відкритості оптових енергетичних ринків, розвитку добросовісної конкуренції на них.	1.1. Ці Вимоги розроблено з метою сприяння відкритості оптових енергетичних ринків, розвитку добросовісної конкуренції на них.	*Положення цього проєкту Вимог в основному містять принципи, якими керується Регулятор при розслідуванні зловживань на*

Ці Вимоги поширюються на учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.	**Ці Вимоги є інформаційно-консультаційним документом, що надає рекомендації учасникам оптового енергетичного ринку та особам, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку та спрямований на формування уяви про принципи, якими керуватиметься Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики на комунальних послуг (далі – НКРЕКП), при здійсненні моніторингу поведінки на оптовому енергетичному ринку та господарсько-торговельної діяльності учасників цього ринку щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, з метою виявлення в діях учасників оптового енергетичного ринку ознак зловживання на оптовому енергетичному ринку.**	*оптовому енергетичному ринку і напряму не є вимогою до учасників оптового енергетичного ринку або осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами. Проєкт Вимог фактично повторює положення Керівництва ACER щодо застосування REMIT, в преамбулі якого зазначено, що «необов'язкові рекомендації щодо застосування REMIT, надані в цьому документі, спрямовані на допомогу національним регуляторним органам, щоб забезпечити необхідну координацію та послідовність у їхній діяльності в рамках REMIT.* *Зважаючи на це, а також те, що згідно з вимогами підпункту 9-1 частини першої статті 17 Закону України «Про НКРЕКП» Регулятор «визначає вимоги та надає рекомендації щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку відповідно до вимог нормативно-правових*

		актів Енергетичного Співтовариства <u>та рекомендацій</u> Агентства з питань співробітництва енергетичних регуляторів», пропонуємо дати відповідне уточнення щодо призначення даного документа.
1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації; 4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації; 4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; **~~6) принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів)~~**.	*Пропонуємо підпункт 6 цього пункту та главу 7 цього проєкту документа виключити, оскільки зазначені у них положення є предметом домовленостей НКРЕКП та Ради регуляторних органів, на яких згідно з п.1.1 проєкту Вимог, цей документ не поширюються.*
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – це торгівля з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп’ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій);	**Виключити.**	*Пропонуємо виключити, оскільки терміни у документі зустрічаються по одному разу і є загальноприйнятими. Також, у тексті документа є положення, які надають трактування термінів, що в них зазначені (п.2.5(пп1), п.3.1, п.4.7 тощо),*

книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку; торговельний план – це план учасника оптового енергетичного ринку, який включає систематичний метод оцінки попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти, визначення рівня ризику, який існує або може існувати та/або формулювання короткострокових/довгострокових інвестиційних цілей, які можуть впливати на щоденну торгівельну діяльність цього учасника оптового енергетичного ринку. Інші терміни вживаються в цих Вимогах у значеннях, наведених у законах України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії» та інших нормативно-правових актах.		*тож за необхідності та для одноманітності відповідні уточнення трактування термінів можуть бути надані у тих пунктах, де вони зазначаються.*
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку		

2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	2.1. … 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін **для оптових енергетичних продуктів** ~~на оптовому енергетичному ринку~~; … 3) використання **чи спроба використання** фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою;	*Пропонуємо формулювання підпунктів 1 та 3 цього пункту проєкту Вимог привести у відповідність до абзаців другого та четвертого пункту 1 частини 2 статті 11-2 Закону України «Про ринок електричної енергії», а саме:* *«створюють оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо <u>цін для оптових енергетичних продуктів</u>»;* *«передбачають <u>використання чи спробу використання фіктивного засобу</u> або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, що створюють або можуть створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо ціни на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії;».*
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може	2.2. …	*Пропонуємо формулювання абзацу 3 цього пункту проєкту Вимог привести у відповідність до абзацу третього пункту 1 частини 2 статті 11-2 Закону України «Про ринок електричної енергії», а саме:*

визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, **що уклали угоду (договір) з купівлі-продажу або подали заявку (пропозицію) на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, не довели, що вони діють на законних підставах, або якщо угода (договір) чи заявка на торгівлю не відповідає загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку**.	*«формують ціни для оптових енергетичних продуктів на ринку електричної енергії на штучному рівні, крім випадків, якщо особа або особи, які діють спільно, що уклали угоду (договір) з купівлі-продажу або подали пропозицію на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, доведуть, що вони діють на законних підставах, або якщо операція чи заявка на торгівлю відповідає загальноприйнятим практикам на оптовому енергетичному ринку».*
2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.		
2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.		
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або	*Пропонуємо виключити поняття «вигода», як таке, що означає згідно із українським законодавством потенційну можливість отримання підприємством грошових коштів від використання активів. Також,*

енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – **подання заявок на купівлю-продаж відповідно до** оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або **доходи (прибутки)** чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою **(окрім випадків, коли подання зустрічних заявок взаємно виключає їх акцепт)**. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі **доходи (прибутки)** / **витрати** (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення **витрат** (збитків) або недоотримання запланованих **доходів (прибутків)** унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком; **Приклади:** **1. Учасник ринку подає заявку на купівлю на ВДР. Близько за часом (у той самий час) він надсилає протилежну заявку (на продаж) з тією самою або подібною ціною та з тим самим чи подібним обсягом, що призводить до угоди. Цей тип поведінки іноді називають «фіктивний обмін А на А» і це відноситься до практики укладення домовленостей про продаж або купівлю оптового**	*виключити поняття втрати, як таке, що є складовою поняття «збитки» згідно з ст. 22 Цивільного кодексу України. Включити поняття «прибутки», яке означає різницю між всіма доходами та витратами, і витрати, яке означає зменшення економічних вигід у вигляді зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу.* *Також, оскільки термін «гранична ціна» визначений та застосовується відповідно до методики визначення істотного коливання цін на сегментах ринку електричної енергії, для уникнення неоднозначного трактування назву у положенні підпункту 6 цього пункту пропонуємо уточнити.* *Вважаємо доцільним виділити з переліку практик зазначеного у цьому пункті та пунктах 2.6, 2.7 цього проєкту Вимог практики, які реально можуть виявлятися на ринку електричної енергії та окремих його сегментах, а також на ринку природного газу. Інакше, вважаємо, що дослідження усіх цих практик під час проведення спостереження особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними*

	енергетичного продукту, якщо немає змін у бенефіціарних інтересах. **2. За домовленістю два учасника ринку подають відповідно заявки на купівлю та на продаж електроенергії майже в той самий час, на однаковий або аналогічний обсяг та за такою самою або подібною ціною. Потім, через деякий час, ті самі учасники подають майже одночасно заявки у зворотному напрямку, які збігаються за ціною, яка може бути така ж або відмінна від першої операції. Цей тип поведінки іноді позначають як «фіктивний обмін А на В на А» і відноситься до практики укладення домовленостей про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, де передача бенефіціарного інтересу відбувається лише між сторонами (два або більше), які діють узгоджено;**	*продуктами, не повинно бути обов'язковим.* *Пропонуємо навести приклади практик, що можуть визнаватися маніпулюванням, за аналогією з Керівництвом ACER щодо застосування REMIT.*
2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту;	2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод **з купівлі-продажу або подання заявки на купівлю-продаж відповідно до** оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес розуміється у значенні, наведеному у підпункті 1 цього пункту. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	

3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією; 4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників **оптового енергетичного** ринку та **в подальшому використання отриманої інформації при поданні заявки на купівлю-продаж**; 4) лейринг (layering) – **подання двох і більше** заявок на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) без наміру їх виконання з метою закриття однієї або більше заявок (пропозицій)** на протилежній стороні (продавця/покупця); **Економічна концепція лейрингу** **Поведінка лейрингу впливає на очікування інших учасників ВДР щодо попиту та/або пропозиції та/або ціни, створюючи враження, що при зниженні/підвищенні рівня цін спостерігається більший відсоток продажу або купівлі, ніж є насправді. Як наслідок, учасник ВДР може отримати вигоду від кращих умов (обсягу чи ціни) ніж ті, які могли б скластися за відсутності такої поведінки.** **Приклад. Лейринг на стороні продажу з метою купівлі електроенергії за нижчими цінами:** **Ситуація: Учасник ринку (далі – УР) А хоче придбати 300 МВт на внутрішньодобовому ринку електроенергії (на 10 годину) за вигідною ціною, тобто за ціною нижче 28 євро/МВт.год, що є найкращою пропозицією при виході на ринок, а також ціною останньої операції. Нижче наведена**	

	хронологія подій від Т1 (до виходу УР А на ринок) до Т7 (коли УР А виходить з ринку). **Т1: Перед тим, як УР А вийде на ринок, найкраща і єдина пропозиція становить 400 МВт за 28 євро/МВт.год від УР Б, тоді як найкраща і єдина заявка на купівлю становить 100 МВт за 21 євро/МВт.год від УР В. На даний момент часу, якщо УР А хоче придбати 300 МВт, найкраща доступна ціна становить 28 євро/МВт-год.** **Т2: УР А подає дві заявки на продаж: 200 МВт за 27 євро/МВт.год і ще одну на 100 МВт по 26 євро/МВт-год, причому остання стає найкращою пропозицією. Спред купівлі-продажу звужується на 2 євро/МВт.год порівняно з Т1.** **Т3: УР Б реагує на зміни в реєстрі заявок у Т2 та оновлює ціну своєї заявки до 25 євро/МВт.год.** **Т4: УР А подає дві додаткові заявки на продаж: 50 МВт за 24 євро/МВт.год і ще одну на 20 МВт за 23 євро/МВт.год, причому остання стає найкращою пропозицією. Спред купівлі-продажу ще більше звужується на 2 євро/МВт.год.** **Т5: УР Б реагує, оновлюючи ціну своєї заявки на 400 МВт до 22 євро/МВт.год.** **Т6: УР А подає заявку на купівлю на 300 МВт за 22 євро/МВт.год. Це відповідає заявці на продаж УР Б, що призводить до транзакції 300 МВт за 22 євро/МВт.год.** **Т7: Невдовзі після акцепту УР А скасовує всі чотири свої попередньо подані заявки на продаж.** **Хронологічне представлення реєстру заявок показано на рисунку 1.**	

5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);

	ЗАЯВЛЕНИЙ ОБСЯГ в МВт в ЧАСОВІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ від Т1 до Т7						
ЦІНА євро/МВт-год	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7
28	400	400					
27		200!	200!	200!	200!	200!	
26		100!	100!	100!	100!	100!	
25			400	400			
24				50!	50!	50!	
23				20!	20!	20!	
22					400	300! 400	100
21	100	100	100	100	100	100	100

5) спуфінг (spoofing) – подання однієї **або більше** заявок на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) без наміру їх виконання** з метою акцептування однієї або **більше заявок (пропозицій)** на протилежній стороні (продавця/покупця);

Економічна концепція спуфінгу

Поведінка спуфінгу впливає на очікування інших учасників ВДР щодо попиту та/або пропозиції та/або ціни, створюючи враження, що при зниженні/підвищенні рівня цін спостерігається більший відсоток продажу або купівлі, ніж є насправді. Як наслідок, учасник ВДР може отримати вигоду від кращих умов (обсягу чи ціни) ніж ті, які могли б скластися за відсутності такої поведінки.

Приклад. Спуфінг, що призводить до неправдивих або оманливих сигналів щодо попиту.

<u>Ситуація</u>: У цьому прикладі УР А має інтерес до продажу, тому створює неправдиве

враження високого попиту, який рухає ціну вгору на внутрішньодобовому ринку.

<u>Т1</u>: Остання операція на ринку була на ціновому рівні 23 євро/МВт.год. Інші учасники на ринку мають заявки на купівлю та продаж обсягом 50 МВт.год. Найкраща заявка на купівлю має ціну в 23 євро/МВт.год, а найкраща заявка на продаж - 26 євро/МВт.год (спред становить 3 євро/МВт.год). Деякий час подальша активність в реєстрі заявок відсутня.

<u>Т2</u>: УР А подає заявку на купівлю 200 МВт по 22 євро/МВт.год. Це стає другою найкращою заявкою.

<u>Т3</u>: УР А подає заявку на продаж 50 МВт по 25 євро/МВт.год. Це стає найкращою пропозицією.

<u>Т4</u>: УР Б підвищує заявку УР А на 25 євро/МВт.год у відповідь на появу великого попиту в Т2. Заявки зіставляються, і транзакція виконується

<u>Т5</u>: Через короткий проміжок часу УР А скасовує заявку на купівлю 200 МВт.год.

Хронологічне представлення реєстру заявок показано на рисунку 2.

	ЗАЯВЛЕНИЙ ОБСЯГ у МВт.год на годину в ЧАСОВІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ від Т1 до Т5				
ЦІНА євро/МВт-год	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5
27	50	50	50	50	50
26	50	50	50	50	50
25			!50	!50 50	
24					
23	50	50	50	50	50
22		!200	!200	!200	
21	50	50	50	50	50

6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – угодиабо заявки на купівлю-продаж, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни;	6) формування **нижньої або верхньої межі в моделі ціни** (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – **подання заявки (пропозиції) на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту** у такий спосіб, щоб **змінити** ціну для оптового енергетичного продукту шляхом **її зниження або підвищення від певного рівня**; **Приклад** **Відповідно до пункту 4.2 Додатку 5 До Правил РДН/ВДР (Порядок визначення ціни та обсягів купівлі-продажу електричної енергії на РДН), зіставлення кривих пропозиції та попиту, сформованих для певного розрахункового періоду та торгової зони, забезпечує визначення ціни на РДН для цього розрахункового періоду та торгової зони. При цьому, відповідно до п.4.3 цього Додатку, ціна на РДН завжди має бути ціною останнього прийнятого кроку заявки на продаж, тобто рівною або нижчою від ціни останньої заявки на купівлю.** **Продавець може застосувати стратегію щодо гарантованого продажу певного обсягу електричної енергії та спроби продажу малих обсягів електроенергії за більш високими цінами з метою створення передумов для визначення ціни на РДН на вищому рівні, ніж це відбулось би без цієї спроби.**	
7) роздування (painting the tape) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серій пропозицій (заявок), які	7) роздування (painting the tape) – подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту** або виконання **однієї чи серії заявок (пропозицій)**, які	

демонструються публічно з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів; 8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), які можуть започаткувати або посилити тенденцію з метою підштовхнути інших учасників ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості закрити або відкрити позицію за вигідною ціною; 9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості заявок на купівлю-продаж та/або скасування та/або оновлення заявок на купівлю-продаж з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскування власної стратегії; 10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання заявок на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни; 11) задимлення (smoking) – подання заявок на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують	демонструються публічно з метою створення враження торгової активності або зміни ціни **відповідно до оптового енергетичного продукту**; 8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання **однієї чи серії заявок (пропозицій) на купівлю-продаж або виконання однієї чи серії заявок (пропозицій) відповідно до оптового енергетичного продукту**, які можуть започаткувати або посилити тенденцію **та** підштовхнути інших учасників **оптового енергетичного** ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості **для закриття або відкриття позиції** за вигідною ціною; 9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж та/або скасування та/або оновлення **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту** з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскування власної стратегії; 10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту**, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни; 11) задимлення (smoking) – подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту** з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного	

традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»; 12) помилкові заявки (erroneous orders) – ненавмисне подання заявок або виконання пропозицій (заявок), які надають ринку оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни оптового енергетичного продукту; 13) розміщення заявок без наміру їх виконанні (placing orders with no intention of executing them) – подання заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні; 14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні;	ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) **заявок (пропозицій) до менш вигідних умов** з розрахунком на отримання прибутку від поданих **заявок (пропозицій)** «повільного трейдера»; 12) помилкові заявки (erroneous orders) – ненавмисне **подання або виконання заявок (пропозицій),** які надають **учасникам оптового енергетичного** ринку **помилкові або** оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни **для** оптового енергетичного продукту; 13) розміщення заявок без наміру їх виконання (placing orders with no intention of executing them) – подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до** оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (**в тому числі заявки (пропозиції), скасовані до моменту їх виконання**), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні; 14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання **або виконання заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту** в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, **ціни** закриття, **ціни** відкриття або **ціни** розрахунків) на певному рівні;	

15) спотворення витрат, пов’язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов’язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні; 16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання; 17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) продукту; 18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або	15) спотворення витрат, пов’язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення **угод** з метою спотворення витрат, пов’язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування**/передачі/постачання/розподілу**, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або для відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні; 16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання; 17) міжринкове маніпулювання (cross-market manipulation) – здійснення торгівлі або подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до** одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) **оптового енергетичного** продукту; 18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення **купівлі-продажу** або подання **заявок (пропозицій)** на купівлю-продаж **відповідно до оптового енергетичного продукту на одному торговельному**	

двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір; 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	**майданчику або укладення двостороннього договору** (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту **на іншому торговельному майданчику або за іншим двостороннім договором**; 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	
2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного	2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції **відповідно до** оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення ~~**негативної**~~ оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження **ціни для нього** шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна **впаде**, позиція повністю або частково **закривається**. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок **(пропозицій)** на	*Редакційно.* *Підпункт 1 пункту 2.6 глави 2 Вимог привести у відповідність до законодавства та переформулювати для кращого пояснення суті цієї практики маніпулювання або спроби маніпулювання.*

продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;	купівлю/продаж **відповідно до** оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни **для** нього;	
2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни на нього;	2) накачати і скинути (pump and dump) – **зайняття** довгої позиції **відповідно до** оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням ~~**позитивної**~~ оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення **ціни для нього** шляхом заохочення інших покупців. **Коли ціна підвищиться, позиція повністю або частково закривається.** Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок **(пропозицій)** на купівлю/продаж **відповідно до** оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни **для** нього;	*Підпункт 2 пункту 2.6 глави 2 Вимог привести у відповідність до законодавства та переформулювати для кращого пояснення суті цієї практики маніпулювання або спроби маніпулювання.*
3) відкриття позиції щодо оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;	3) відкриття позиції **відповідно до** оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;	
4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;	4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або **зберіганні природнього газу чи виробництві, передачі, розподілу або зберіганні електричної енергії**, які можуть створити **оманливе** уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості **відповідно до** оптового енергетичного продукту;	*Підпункт 4 пункту 2.6 глави 2 Вимог привести у відповідність до законодавства та переформулювати для кращого пояснення суті цієї практики маніпулювання або спроби маніпулювання.*

5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними; 6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – **подання або виконання заявок (пропозицій) на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту** до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють ~~**протилежні**~~ дослідження чи рекомендації **щодо заохочення** купівлі-продажу **у протилежному до поданих/виконаних заявок (пропозицій) відповідно до оптового енергетичного продукту напрямку**, які стали загальнодоступними; 6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації, з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни **відповідно до** оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні **такої** інформації.	*Підпункт 5 пункту 2.6 глави 2 Вимог привести у відповідність до законодавства та переформулювати для кращого пояснення суті цієї практики маніпулювання або спроби маніпулювання. Крім того, неоднозначно розуміється термін «протилежні дослідження», що потребує уточнення.* *Підпункт 6 пункту 2.6 глави 2 Вимог привести у відповідність до законодавства та переформулювати для кращого пояснення суті цієї практики маніпулювання або спроби маніпулювання.*
2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або	2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом ~~**розкриття або**~~ поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або	*Редакційно.*

оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту; 2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого враження будь-якими засобами про постачання, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.	оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту; 2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого враження будь-якими засобами про **пропозицію**, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.	
2.8. Різні практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, можуть підпадати під один або декілька типів маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.		
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку		
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах:	3.1. Порушення **обмежень** поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може **виявлятися** у таких формах:	*Положення першого абзацу цього пункту «порушення може здійснюватися» має ще трактування як «порушення*

1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом; 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про	1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. ~~**З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації.**~~ Для кваліфікації дій **учасника оптового енергетичного ринку (його відповідальної особи)** як порушення, **що зазначене у абзаці першому** цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом; 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі **оприлюднення (розкриття)** інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону	*дозволяється», тому пропонуємо уточнення.* *Також, пропонуємо виключити положення абзацу другого підпункту 1 цього пункту як повтор норми, зазначеної у підпункті 1 пункту 3.3 цього проєкту Вимог.* *У положенні абзацу третього підпункту 1 цього пункту пропонуємо уточнити про яких фізичних та юридичних осіб йдеться.* *Інші пропозиції редакційно.*

ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»; 3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»; 3) надання **доручення (рекомендації)** щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням **доручення (рекомендації)**, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів щодо вчинення операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є **надання доручення (рекомендації)** та/або спонукання **щодо вчинення** операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано **таке доручення (рекомендацію)** або спонукання; не має значення фактичне використання **такого доручення (рекомендації)** та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано **таке доручення (рекомендацію)** /спонукання.	
3.2. Обмеження, встановлені пунктом 3.1 цієї глави, поширюються на осіб, які володіють інсайдерською інформацією, а саме на:		

1) осіб, які входять до складу органів управління учасника оптового енергетичного ринку; 2) осіб, які є власниками акцій або часток (паїв) у статутному капіталі учасника оптового енергетичного ринку; 3) осіб, які мають доступ до такої інформації у зв'язку з виконанням професійних, трудових (службових) обов'язків; 4) осіб, які отримали доступ до інсайдерської інформації внаслідок вчинення неправомірних дій; 5) осіб, які знають або повинні знати, що інформація є інсайдерською; 6) осіб, які беруть участь у прийнятті рішень про здійснення господарсько-торговельних операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів, від імені юридичної особи, що володіє інсайдерською інформацією.		
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов	3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не **здійснювати будь-яких змін у таких правочинах (операціях) щодо** ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права	*Приведено у відповідність до формулювань частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57-1 Закону України «Про ринок природного газу».*

переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної	власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації; 2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків: правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи; правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи.	

системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.	У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації **або якщо відповідальні органи державної влади втрутилися в ринкові механізми з метою забезпечення безпеки постачання, а ринкові механізми були повністю чи частково тимчасово призупинені**.	
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка	4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати **(розкривати) її на платформі інсайдерської інформації (далі –**	*Згідно вимог законодавства учасники зобов'язані «ефективно та своєчасно <u>оприлюднювати (розкривати)</u> наявну в них інсайдерську інформацію».* *Форма та спосіб оприлюднення інсайдерської інформації будуть визначені у Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, тому*

забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа). До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	**платформа), яка функціонує відповідно до затвердженого НКРЕКП порядку.** **Учасник оптового енергетичного ринку, який не є адміністратором платформи, для оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації повинен укласти договір з будь-яким адміністратором платформи, інформація щодо яких розміщена на вебсайті НКРЕКП, та надати інформацію про платформу, що ним використовуватиметься, до реєстру учасників оптового енергетичного ринку у встановленому НКРЕКП порядку.** До початку функціонування платформ ~~**інсайдерської інформації**~~ учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх **вебсайтах**.	*тут доцільно лише надати посилання на документ, згідно з яким функціонують відповідні платформи.* *Також, пропонуємо надати учаснику ринку інформацію щодо обрання платформи для оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації.*
4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку. Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.	4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення **(розкриття)** інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку, **що з ним не пов'язані**. **За обставин, зазначених в абзаці першому цього пункту, учасник оптового енергетичного ринку повинен дотримуватися встановлених законодавством обмежень щодо використання інсайдерської інформації.**	*Пропонуємо доповнення, щоб не було суперечності з нормою п.4.1 цих Вимог.* *Також, пропонуємо уточнити положення абзацу другого для уникнення неоднозначного тлумачення.*
4.3. Вимоги до оприлюднення інсайдерської інформації поширюються на усі оптові енергетичні продукти.	**Виключити.**	*Невірне формулювання. Вимоги до оприлюднення інсайдерської інформації поширюються на усіх учасників оптового енергетичного ринку, що*

		зазначено у п.1.1 цього проєкту Вимог. *Відповідно до законодавства, з використанням інсайдерської інформації заборонено вчинення правочинів, що є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація.*
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно		

до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.		
4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.		
4.6. Оприлюднення інсайдерської інформації повинно бути стислим та конкретним, а також достатнім, точним і повним, щоб дозволити правильно зрозуміти основну операцію (подію), яка може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.		
4.7. Зміст оприлюдненої інсайдерської інформації не повинен містити будь-яку форму реклами, заяв керівників учасника оптового енергетичного ринку, що розкриває таку інформацію, учасників оптового енергетичного ринку або будь-яку іншу нерелевантну інформацію. Під іншою нерелевантною інформацією розуміють будь-які дані, які не стосуються змісту оприлюдненої інсайдерської інформації.		

4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку	4.8. … 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання **заявок (пропозицій)** про вчинення правочинів, пов’язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку	*Редакційно.*

електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків **(сегментів ринку)**, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	
4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»; 2) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для видобутку/виробництва природного газу, включно з інформацією щодо планової та позапланової (незапланованої) недоступності таких установок (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 3) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для зберігання природного газу та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);	4.9. …	*Редакційно.*

4) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для споживання природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 5) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для транспортування природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 6) інформація щодо потужності та використання установок (LNG), включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);		
7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих	7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання **заявок (пропозицій)** про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків **(сегментів ринку)**,	

торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо).	товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо).	
4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після настання події або факту, якого стосується така інсайдерська інформація.	4.10. Інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися **(розкриватися)** учасником оптового енергетичного ринку негайно, але не пізніше ніж через одну годину після **того, як вона стала відома учаснику оптового енергетичного ринку (прийняття рішення тощо) або безпосередньо після настання події/факту**, якого стосується така інсайдерська інформація, **у випадку виникнення позапланової недоступності енергетичного обладнання.** **У будь-якому випадку інсайдерська інформація повинна оприлюднюватися учасником оптового енергетичного ринку до початку торгівлі оптовими енергетичними продуктами, яких стосується ця інформація, або до моменту надання учасником оптового енергетичного ринку доручення (рекомендації) іншій особі здійснити торгівлю оптовими енергетичними продуктами на оптових енергетичних ринках, яких стосується зазначена інсайдерська інформація.**	*Пропонуємо урахувати пропозиції до проєкту Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, що передбачали інформування про планові події до їх настання.* *Також, пропонуємо додати положення, яке уточнює вимоги щодо оприлюднення інсайдерської інформації, які були включені в Керівництво ACER щодо застосування REMIT.*
4.11. Обов’язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була надана адміністратору платформи з урахуванням строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави.	4.11. Обов’язок учасника оптового енергетичного ринку у частині оприлюднення **(розкриття)** інсайдерської інформації вважається виконаним, якщо ця інформація була **завантажена на платформу з дотриманням** строків, визначених пунктом 4.10 цієї глави.	*Згідно з проектом Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації учасник не надає інформацію, завантажує її самостійно на платформу, яка має автоматично оприлюднити таку інформацію.*

		Також, «урахування строків» не є обов'язком їх дотримання.
4.12. Учасники оптового енергетичного ринку не несуть відповідальності за тимчасові технічні проблеми платформи.	**Виключити.**	*З урахуванням положень п.4.11 цього проєкту Вимог, а також проєкту Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, зазначена у цьому пункті норма є зайвою.*
4.13. У разі виникнення тимчасових технічних проблем, учасник оптового енергетичного ринку здійснює оприлюднення інсайдерської інформації з урахуванням вимог порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, затвердженого НКРЕКП.	**Виключити.** *або* 4.13. **У разі завантаження інсайдерської інформації на платформу із порушенням визначених цим документом строків, що пов'язане із виникненням технічних проблем на обладнанні зв'язку учасника оптового енергетичного ринку або третіх осіб, учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний забезпечити, щоб:** **1) конфіденційність такої інформації до моменту її оприлюднення була належним чином захищена;** **2) на основі такої інформації не здійснювалися торговельні операції на оптовому енергетичному ринку;** **3) Регулятора було повідомлено про причини такого порушення негайно, але не пізніше ніж через одну годину після завантаження інсайдерської інформації на платформу із порушенням визначених цим документом строків.**	*Згідно з проектом Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації передбачено вимогу до адміністратора платформи надати учасникам оптового енергетичного ринку резервні шляхи для оприлюднення інформації у випадку технічних проблем на платформі.* *Якщо це положення дублює вимогу Порядку функціонування платформ інсайдерської інформації, то його потрібно виключити.* *Якщо ж мова йде про технічні проблеми на боці учасника ринку (відсутність зв'язку тощо), тоді можливі дії учасника ринку ніде не визначені.*
4.14. Не оприлюднення інсайдерської інформації через тимчасові технічні проблеми, не звільняють учасника оптового енергетичного ринку від	4.14. Не оприлюднення інсайдерської інформації через тимчасові технічні проблеми~~,~~ не **звільняє** учасника оптового енергетичного ринку від	*Редакційно.*

зобов’язань дотримуватися обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією.	зобов’язань дотримуватися обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією.	
4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови: 1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення **(розкриття)** інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови: 1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення **(розкриття)**.	*Редакційно.*
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати **оприлюднення (розкриття)** інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її **оприлюднення (розкриття)**.	*Редакційно.*

4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	4.17. Повідомлення НКРЕКП про відтермінування **оприлюднення (розкриття)** інсайдерської інформації відповідно до пунктів 4.15 та 4.16 цієї глави повинно здійснюватися за формою, наведеною в додатку 2 до цих Вимог.	*Редакційно.*
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами		
5.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме: 1) створити систему спостереження за ринковою поведінкою та господарсько-торговельною діяльністю учасників оптового енергетичного ринку щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів пропорційно до масштабу, розміру та характеру їх господарської діяльності в межах оптового енергетичного ринку; 2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку; 3) використовувати програмне забезпечення та здійснювати заходи, які допомагають виявляти ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 4) впровадити, підтримувати та регулярно оцінювати механізми та процедури, які забезпечують	5.1. **Особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, **повинна** впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення **можливих ознак** зловживань на **організованому нею торговельному майданчику (сегменті ринку)**, ~~**у тому числі системи спостереження,**~~ а саме: 1) створити систему спостереження **за роботою організованого нею торговельного майданчика (сегмента ринку) та вчиненням учасниками оптового енергетичного ринку операцій з торгівлі відповідно до оптових енергетичних продуктів на цьому торговельному майданчику (сегменті ринку).** 2) **постійно** та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення **можливих** ознак зловживань на **організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**; 3) використовувати програмне забезпечення та здійснювати заходи, які допомагають виявляти **можливі** ознаки зловживання на **організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**; 4) впровадити, підтримувати та регулярно оцінювати механізми та процедури, які забезпечують відповідний	*Згідно з пунктом 10-1 частини третьої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії» виявлення в діях учасників оптового енергетичного ринку ознак зловживання на оптовому енергетичному ринку належить до повноважень Регулятора, а тому особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, має виявляти те, що потребує доведення Регулятором, що воно є ознакою зловживання на оптовому енергетичному ринку.* *Пропонуємо видалити у цьому пункті слова «ефективне та всебічне», оскільки це не є конкретною вимогою у зв'язку з відсутністю однозначного визначення мірила такої ефективності та всебічності.* *Редакційно пропонуємо видалити слова та знак «у тому*

відповідний рівень аналізу в процесі здійснення спостереження, виявлення та ідентифікації операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 5) гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур; 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації зявок та/або операцій, які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 7) забезпечити протягом п'яти років збереження інформації, щодо проведеного аналізу, в тому числі в частині заявок (пропозицій), операцій, які вказують на виявлені ознаки зловживання; 8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності.	рівень аналізу в процесі здійснення спостереження, виявлення та ідентифікації операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки зловживання на **організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**; 5) **забезпечувати** конфіденційність щодо **здійснюваних** заходів та процедур; 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ~~**ефективне та всебічне**~~ навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації **операцій та заявок (пропозицій)**, які можуть містити ознаки зловживання на **організованому торговельному майданчику(сегменті ринку)**; 7) **забезпечити збереження протягом п'яти років інформації щодо проведеного аналізу, в тому числі щодо виявлених операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки зловживання на організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**; 8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур**, впроваджених** для виявлення **можливих ознак** зловживань на **організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**, а також оновлювати їх у разі необхідності.	*числі системи спостереження,», оскільки це, при наявності положення підпункту 1 цього пункту, є зайвим повтором.* *Також, пропонуємо застосовувати однину щодо того, кого стосується конкретна вимога, оскільки відповідно до законодавства кожна особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, має окреме зобов'язання щодо спостереження та виявлення порушень на організованому нею торговельному майданчику (сегменті ринку):* *оператор системи передачі зобов'язаний мати систему спостереження за роботою ринку допоміжних послуг та балансуючого ринку, розподілом пропускної спроможності міждержавних перетинів та виконанням інших функцій, передбачених Законом;* *оператор ринку зобов'язаний мати систему спостереження за роботою ринку "на добу наперед", внутрішньодобового ринку, організованими ним*

		електронними аукціонами з купівлі-продажу електричної енергії; *особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу, має створити та підтримувати ефективні організаційні заходи, механізми (зокрема систему спостереження) та процедури для виявлення порушень на організованому торговельному майданчику;* *особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії зобов'язана мати систему спостереження та процедури для виявлення порушень на організованому торговельному майданчику.* *Якщо ж мова йде про зобов'язання щодо спостереження та/або виявлення порушень на оптовому енергетичному ринку, то норма, сформульована для множини сприймається як спонукання усіх*

		перелічених вище осіб до спільних дій.
5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна: 1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку; 2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення потенційних зловживань на оптовому енергетичному ринку. Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.	5.2. Система спостереження **особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами,** повинна: 1) **забезпечувати проведення аналізу поведінки учасників оптового енергетичного ринку** окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному **організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**; 2) **забезпечувати виявлення та сповіщення про виявлені операції з торгівлі відповідно до оптових енергетичних продуктів, вчинені на організованому торговельному майданчику (сегменті ринку) з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії.** **Система спостереження повинна** включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій **з торгівлі відповідно до оптових енергетичних продуктів**, **вчинених на організованому торговельному майданчику (сегменті ринку)**.	*Привести у відповідність з положеннями п.5.1, якими визначено, що система спостереження впровад-жується особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами.* *У підпункті 1 потребує уточнення, що має аналізуватися в розрізі кожної операції.* *Також, враховуючи, що у п.5.1 та останньому абзаці п.5.2 під поняттям «система спостереження» розуміється комплекс встановлених процедур та механізмів, що повинні включати програмне забезпечення, а не саме програмне забезпечення, пропонуємо редакційні правки до підпунктів 1 та 2 першого абзацу пункту 5.2. Положення про сповіщення (повідомлення) потребує узгодження з нормами законодавства.* *Якщо під процедурами розуміється описові або організаційно–розпорядчі*

		документи, то некоректно говорити про те, що вони повинні включати програмне забезпечення. Також, вважаємо, що вимога про роботу програмного забезпечення особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, у середовищі алгоритмічної торгівлі без визначення конкретних дій (алгоритмів), що можуть визнаватися зловживанням та мають виявлятися цим програмним забезпеченням, є некоректною.
5.3. Особливості виконання особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, функцій спостереження за роботою ринку вимагають визначення незалежного структурного підрозділу, призначеного для виконання функції спостереження. Таким структурним підрозділом вважається самостійний структурний підрозділ зі спостереження, який є незалежним від інших структурних підрозділів особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, та має достатні людські ресурси, які володіють професійними знаннями для здійснення відповідного аналізу.	5.3. **З метою створення ефективної організаційної структури щодо виконання функцій спостереження для виявлення ознак зловживань на організованому торговельному майданчику (сегменті ринку) особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, повинна виділити самостійний структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження та є незалежним від інших структурних підрозділів.** Незалежно від організаційно-управлінської моделі, створеної особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження, має постійно комунікувати з іншими	*У зв'язку з тим, що положення абзаців першого та другого цього пункту не містять конкретних вимог та фактично повторюються, доцільно їх об'єднати та конкретизувати.* *Також, назва структурного підрозділу і функції спостереження (а саме, спостереження за роботою організованого торговельного майданчика) та вчиненням учасниками оптового енергетичного ринку операцій з торгівлі відповідно до оптових*

Незалежно від організаційно-управлінської моделі, створеної особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами структурний підрозділ, який відповідає за виконання функції спостереження має постійно комунікувати з іншими структурними підрозділами, з метою отримання санкціонованого доступу до інформації, необхідної для виконання ним завдань щодо спостереження за оптовим енергетичним ринком. З метою збереження цілісності інформації зібраної структурним підрозділом, відповідальним за спостереженням за роботою ринку, доступ до такої інформації має бути обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні.	структурними підрозділами, з метою отримання санкціонованого доступу до інформації, необхідної для виконання ним завдань щодо спостереження ~~**за оптовим енергетичним ринком**~~. З метою збереження цілісності інформації зібраної структурним підрозділом, **який відповідає за виконання функції спостереження**, доступ до такої інформації має бути обмеженим, а інформація та дані розглядатися як конфіденційні.	*енергетичних продуктів на цьому торговельному майданчику) мають бути однаковими по всьому документу.* *Крім того, положення щодо забезпечення «людськими ресурсами» повторюється у пункті 5.5 цього проєкту Вимог, тому тут пропонуємо видалити як таке, що не дає одноначного уявлення про «достатність» працівників для структурного підрозділу та про напрямок їх «професійних знань».*
5.4. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, на вимогу НКРЕКП повинні надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його господарської діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах.	5.4. **Особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, на вимогу НКРЕКП **повинна** надавати **у спосіб та строк, що зазначено у такій вимозі, але не менш як протягом 10 робочих днів,** інформацію, що підтверджує відповідність **визначеним у цьому документі вимогам щодо** механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на **організованому нею торговельному майданчику (сегменті ринку).**	*Застосовувати однину відповідно до пропозицій вище.* *Не зрозуміло про що йдеться: «відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його господарської діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах». Як процедура виявлення зловживань залежить від масштабу, розміру та*

		характеру господарської діяльності особи, яка професійно? *Також, пропонуємо уточнити положення щодо строків надання інформації на вимогу НКРЕКП для ясності та недвозначності правової норми.*
5.5. Організаційно-управлінська структура осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинна бути забезпечена належними людськими ресурсами та мати відповідні процедури, які захищають незалежність і об'єктивність структурного підрозділу, який відповідає за виконання функції спостереження. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, мають враховувати та підтримувати ефективні заходи, спрямовані на виявлення, управління та розкриття існуючих конфліктів інтересів, а саме: затвердити перелік існуючих і потенційних конфліктів інтересів із зазначенням їх опису, ідентифікації, запобігання, управління та розкриття; здійснити розподіл обов'язків і функцій зі звітування, щодо потенційних конфліктів інтересів; здійснювати заходи щодо запобігання або контролю обміну інформацією. В рамках управління конфліктами інтересів відповідальні працівники осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними	5.5. Організаційно-управлінська структура **особи, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, повинна бути забезпечена належними **працівниками** та мати відповідні процедури, які захищають незалежність і об'єктивність структурного підрозділу, який відповідає за виконання функції спостереження. **Особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, **повинна мати та підтримувати механізми (процедури)**, спрямовані на виявлення, управління та розкриття існуючих конфліктів інтересів **з учасниками оптового енергетичного ринку**, а саме: затвердити перелік існуючих і потенційних конфліктів інтересів із зазначенням їх опису, ідентифікації, запобігання, управління та розкриття; здійснити розподіл обов'язків і функцій зі звітування, щодо потенційних конфліктів інтересів; здійснювати заходи щодо запобігання або контролю обміну інформацією. ~~**В рамках управління конфліктами інтересів відповідальні працівники осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними**~~	*Застосовувати однину відповідно до пропозицій вище.* *Уточнити вимогу щодо здійснення особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, заходів, спрямованих на запобігання конфлікту інтересів з учасниками оптового енергетичного ринку, оскільки вимога «враховувати та підтримувати ефективні заходи» сприймається неоднозначно.* *Пропонуємо виключити положення останнього абзацу цього пункту проєкту Вимог, оскільки встановлене тут зобов'язання до працівників осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, є*

продуктами, зобов'язані повідомити про потенційні конфлікти інтересів, які можуть виникнути з учасниками оптового енергетичного ринку (пакет акцій або близькі сімейні стосунки).	~~**продуктами, зобов'язані повідомити про потенційні конфлікти інтересів, які можуть виникнути з учасниками оптового енергетичного ринку (пакет акцій або близькі сімейні стосунки).**~~ **Під інтересом у цьому документі слід розуміти будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях.**	*неконкретним (кого повідомляти та у який спосіб), а тому має бути з усіма деталями визначене у внутрішніх механізмах (процедурах), які впроваджватимуться особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, відповідно до вимог другого абзацу цього пункту.* *Вважаємо за необхідне додати розширене пояснення того, що є інтересом в розумінні цих Вимог для ясності та недвозначності правової норми.*
5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.	**Виключити.**	*Пропонуємо виключити, оскільки не зрозуміло, що має документуватися і які є підстави для неподання повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку, якщо є законодавчо встановлене зобов'язання повідомляти Регулятора.* *Також, форма повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на*

		оптовому енергетичному ринку містить достатньо інформації для того, щоб зрозуміти причини подання такого повідомлення.
5.7. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення, повідомити НКРЕКП про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування).	5.7. **Особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, **повинна** здійснювати заходи щодо спостереження **за роботою організованого нею торговельного майданчика (сегмента ринку)** на постійній основі. **Якщо в ході здійсненого аналізу вчинених учасником(-ами) оптового енергетичного ринку операцій на організованому торговельному майданчику (сегменті ринку) є обґрунтовані підстави вважати, що такі операції здійснені з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або мають місце можливі ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на відповідному оптовому енергетичному ринку, особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язана невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня з дня виявлення таких підстав повідомити НКРЕКП згідно з вимогами Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756.**	*Пропонуємо застосовувати однину відповідно до пропозицій вище, а також привести у відповідність до вимог законодавства, згідно з якими кожна особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, має окреме зобов'язання щодо спостереження та виявлення порушень на організованому нею торговельному майданчику (сегменті ринку).* *Також, законодавством визначений строк повідомлення, відмінний від запропонованого у цьому проєкті Вимог, а саме: «особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язана невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після виявлення, повідомляти Регулятора про операції, щодо яких існують обґрунтовані підстави вважати, що вони здійснені з порушенням*

		встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на ринку електричної енергії/ на оптовому енергетичному ринку природного газу».
5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування.	**Виключити.**	*Відповідно до пропозиції, наданої до п.5.7.*
5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення.Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.	5.9. З обґрунтованих підстав **особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, **може** повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення.~~**Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.**~~	*Застосовувати однину відповідно до пропозицій вище.* *Друге речення видалити, оскільки воно стосується не лише повідомлень з порушеним строком. Крім того, вимоги щодо повідомлення є в Порядку розслідування і їх не слід повторювати тут для недопущення двократної відповідальності щодо встановленої норми.*

6. Сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку		
6.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, під час виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку, зокрема повинні враховувати перелік індикаторів (сигналів), визначених пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання.	6.1. **Особа, яка професійно організовує** операції з оптовими енергетичними продуктами, **для виявлення можливих** ознак зловживань на **організованому нею торговельному майданчику (сегменті ринку)**, зокрема **може** враховувати **індикатори (сигнали), визначені** пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання.	*Редакційно, з урахуванням пропозицій, що надавалися до глави 5.* *Також, з огляду на те, що сигнали, зазначені у п.6.4, не можуть бути виявлені та доведені в межах організованого торговельного майданчика (сегмента ринку), і не усі сигнали, що зазначені у п.6.3 та 6.5 можуть бути виявлені особою, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, тому пропонуємо відповідну вимогу зробити не обов'язковою, а за можливості.*
6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та будуть братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.	6.2. **Сигнали, наведені** у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, ~~**не є вичерпними та**~~ будуть братися **НКРЕКП** до уваги **разом з іншою інформацією** для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку**, щодо якого проводитиметься дослідження (розслідування)**.	*Положення цього пункту потребує уточнення про випадки чого йдеться. Крім того, норма про те, що переліки сигналів, визначені цим документом не є вичерпними є неоднозначною (перелік буде доповнюватися чи до уваги можуть також братися сигнали, що не входять до переліку).*

6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; 3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів; 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів;	6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) **подання** заявки на купівлю-продаж або **виконання** операції**, що становить** значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій **відповідно до** оптових енергетичних продуктів, **призводить** до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; 2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції учасниками оптового енергетичного ринку, які становлять значну частку в купівлі або продажі відповідно до оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів; 3) **подання заявки та/або виконання операції відповідно до оптових енергетичних продуктів** не **призводить** до зміни бенефіціарного власника; 4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів;	***<u>Загальні зауваження:</u>*** *Положення цього пункту потребують уточнення для однозначного розуміння усіма кого стосуються ці Вимоги, а саме:* *термінологія «значна частка», «значні зміни», «короткий проміжок часу», «короткий період» та «позиція розвороту від тренду»;* *положення підпунктів 4, 7 та 9 потребують роз'яснення на прикладах;* *про яких осіб йдеться у підпункті 2: «які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів» на торговій площадці чи у масштабі всього оптового енергетичного ринку. Якщо всього, то потрібно Регулятору десь оприлюднювати список таких осіб;* *у положенні підпункту 3 слід враховувати, що випадки купівлі-продажу оптових енергетичних продуктів між суб'єктами, що є державними, а також щодо купівлі електричної енергії для покриття технологічних*

5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку; 6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку; 7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни; 8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом; 9) розміщені заявки (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам, щоб ідентифікувати справжні заявки в системі торгів, в тому числі через введення заявок, які	5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни для оптових енергетичних продуктів в протилежному напрямку; 6) **подання** заявки на купівлю-продаж, **що скасована** до моменту **її** виконання, **змінює** найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж **відповідно до** оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку **та призводить у подальшому до зміни ціни для оптових енергетичних продуктів**; 7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни такої ціни; 8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаній з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом; 9) розміщені заявки на купівлю-продаж (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам ідентифікацію справжніх заявок в системі торгів, в тому числі через введення заявок, які	*витрат на її розподіл у виробників електричної енергії або трейдера тієї ж групи компаній, що є усталеною практикою на ринку не повинні визнаватися маніпулюванням, оскільки вони не створюють оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку.* *Також надаємо деякі редакційні уточнення щодо положень цього пункту.*

призводять до перевантаження або дестабілізації подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом введення заявок для запуску або погіршення певної тенденції.	призводять до перевантаження або дестабілізації подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом введення заявок для запуску або погіршення певної тенденції.	
6.4. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою: 1) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа тими самими особами чи пов'язаними з ними іншими особами; 2) надання заявок або виконання операцій особами відбулося до чи після того, як ті самі ж особи чи пов'язані з ними інші особи поширили дослідження або рекомендації, які є помилковими, або упередженими (тенденційними), або доведено, що вони є проплаченими (простимульованими в інший спосіб).		*Сигнали, зазначені у п.6.4, не можуть бути виявлені та доведені в межах організованого торговельного майданчика (сегмента ринку), тому пропонується не вимагати від особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, виявляти такі сигнали.*
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після	6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі **відповідно до оптового** енергетичн**ого** продукт**у**) перед оприлюдненням або	***<u>Загальні зауваження:</u>*** *Застосовані терміни «значний обсяг», «значна частка», «значна частка обсягу», «значні зміни ціни» є неконкретними та потребують уточнення для однозначного розуміння усіма кого стосуються ці Вимоги.*

оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти; 2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській	одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в **короткому проміжку** час**у** торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні **учаснику оптового енергетичного ринку**, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, **з боку такого учасника оптового енергетичного ринку** спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок **на купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, на ціну якого може вплинути така інформація після її оприлюднення (розкриття)** ; 2) відповідні та/або раптові зміни цін **для** оптов**их** енергетичн**их** продукт**ів** перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в **короткому проміжку** час**у** торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні **учаснику оптового енергетичного**	*У цьому пункті потребують уніфікації та, можливо, визначення терміни, застосовані у підпунктах 1, 2 «короткий час торгової сесії» та підпункті 3 «короткий проміжок часу». Чи про те саме йдеться у підпункті 4 п.6.3 цього проєкту Вимог, коли йдеться про «короткий період»?* *Також, слід уточнити, що значить «діють спільно», «нетиповий торговий профіль».* *Особа, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, не може знати про надприбуток або зміну прибутку учасника, тому визначений у підпункті 4 цього пункту сигнал не може бути нею врахований.* *Також надаємо деякі редакційні уточнення щодо положень цього пункту.*

компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб’єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	**ринку**, або його материнській компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб’єкт господарювання, **з боку такого учасника оптового енергетичного ринку** спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на **купівлю-продаж відповідно до оптового енергетичного продукту, на ціну якого може вплинути така інформація після її оприлюднення (розкриття)**;	
3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	
пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами;	пропонує нетиповий торговий профіль **для оптових енергетичних продуктів** (наприклад, значно **збільшена частка погодинного(-их) обсягу(ів) учасника оптового енергетичного ринку у загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідно до оптових енергетичних продуктів** з **однієї сторони (покупця/продавця))** ;	
скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту;	скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж **протягом** коротк**ого проміжку** часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще **більшого значення**, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни **відповідно до** оптового енергетичного продукту;	

змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку; 4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації; 5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: повторно (систематично) порушує зобов’язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об’єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник чи суб’єкт господарювання; здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57-1 Закону України «Про	змінює **вид операції у заявці на купівлю-продаж протягом** коротк**ого** проміжк**у** часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо **обсяг** таких заявок станов**и**ть значну частку **добового** обсягу заявок учасника оптового енергетичного ринку; 4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його **заявок на купівлю-продаж відповідно до певних оптових енергетичних продуктів** перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації; 5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник: повторно (систематично) порушує зобов’язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об’єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов’язаному з ним суб’єкту господарювання, або про об’єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник чи суб’єкт господарювання; здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини шостої статті 57-1 Закону України «Про ринок	

ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	
7. Співпраця з Радою регуляторних органів		
7.1. НКРЕКП співпрацює з Радою регуляторних органів з метою виконання функцій та завдань, визначених законодавством Енергетичного Співтовариства щодо доброчесності та прозорості оптових енергетичних ринків.	**Виключити.**	*Це предмет не цього документу, а домовленостей НКРЕКП та Ради регуляторних органів, на яких згідно з п.1.1 проєкту Вимог, цей документ не поширюються.*
7.2. НКРЕКП повідомляє Раду регуляторних органів про початок розслідування відповідно до Порядку розслідування.	**Виключити.**	*Виключити, оскільки відповідні положення є у Порядку розслідування.* *Як це впливає на тих, кого стосується цей документ?*
7.3. У разі появи обґрунтованих підстав вважати, що у Договірних Сторонах Енергетичного Співтовариства були здійснені операції з порушенням встановлених обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією або такі операції мають ознаки маніпулювання, НКРЕКП повідомляє про це Раду регуляторних органів та Секретаріат Енергетичного Співтовариства згідно з формою, що є додатком 4 до Порядку розслідування. Вимоги щодо забезпечення конфіденційності використання такої інформації визначаються угодою	**Виключити.**	*Виключити, оскільки відповідні положення є у Порядку розслідування.* *Як це впливає на тих, кого стосується цей документ?*

про нерозголошення, дія якої поширюється на учасників (підписантів) цієї угоди.		
7.4. У випадку отримання запиту на інформацію стосовно можливого зловживання на оптовому енергетичному ринку від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 25 жовтня 2011 року № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку (далі – Регламент № 1227), у тому числі від слідчої групи, створеної відповідно до Процедурного акту № 01/2020 Ради регуляторних органів, НКРЕКП протягом 14 днів надсилає запитувану інформацію або відмовляє у наданні інформації. НКРЕКП може відмовити у наданні інформації, зокрема у таких випадках: надання запитуваної інформації може негативно вплинути на суверенітет або безпеку України; розслідування/провадження вже розпочато щодо тих самих дій та щодо тих самих осіб; вже було прийнято рішення щодо самих осіб за ті ж самі дії.	**Виключити.**	*Це предмет не цього документу, а домовленостей НКРЕКП та робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) від 25 жовтня 2011 року № 1227/2011 про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку, на яких згідно з п.1.1 проєкту Вимог, цей документ не поширюються.*
7.5. У разі отримання від робочої групи Ради регуляторних органів з питань Регламенту № 1227 повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку із запитом на проведення розслідування, НКРЕКП опрацьовує його відповідно до Порядку розслідування та за результатами такого опрацювання протягом 14 днів надсилає відповідь із результатом такого опрацювання.	**Виключити.**	*Виключити, оскільки відповідні положення є у Порядку розслідування.* *Як це впливає на тих, кого стосується цей документ?*

7.6. Повідомлення НКРЕКП до Ради регуляторних органів, передбачені пунктами 7.2 – 7.5 цієї глави, надсилаються електронною поштою до структурного підрозділу при Секретаріаті Енергетичного Співтовариства.	**Виключити.**	*Це предмет не цього документу, а домовленостей НКРЕКП та Секретаріату Енергетичного Співтовариства, на яких згідно з п.1.1 проєкту Вимог, цей документ не поширюються.*

Генеральний директор АТ «Оператор ринку» Олександр ГАВВА

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«КИЇВСЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОСЛУГИ»

вул. Іллєнка Юрія, 31, м. Київ, 04050, Україна
тел.: (044) 201 07 16

Код ЄДРПОУ: 41916045

18.12.2023 № 25/4/7/30/40493

на № _____ від _____

Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

03057, м. Київ
вул. Сім'ї Бродських, 19

ТОВ «КИЇВСЬКІ ЕНЕРГЕТИЧНІ ПОСЛУГИ» опрацювало проєкт, що має ознаки регуляторного акту, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», у зв'язку з чим направляємо свої зауваження та пропозиції.

Додаток: на 22 арк. в 1 прим.

Директор Віктор МЕЛЬНИКОВ

Додаток до листа від 18.12.2023 №25/4/7/30/40493

Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акту, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проєкту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проєкту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку		
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	2.2. **Обов'язковим** елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є **використання** певних типів поведінки, **що мають на меті вплинути** на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. ~~**Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку.**~~ Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	Не може будь-яка поведінка, вважатись маніпулюванням. Наприклад, зловживання довірою між двома контрагентами – обіцянка одного заплатити в певний строк і не виконання такої обіцянки, якщо це ніяк не впливає і не може вплинути на оптовий продукт не може вважатись маніпулюванням. Абзац другий суперечить змісту положень п.2.3.
2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.	2.3. **Обов'язковим** елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.	Уточнення.

2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені ~~(вчинені з наміром)~~ шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема:	Будь-які дії вчиняються з наміром.
1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та/або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за **якими** не відбувається зміни ~~бенефіціарних~~ інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, ~~або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою~~. Під ~~бенефіціарним~~ інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та/або умов, пов'язаних з оптовим енергетичним ринком;	
2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту;	~~2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту;~~	Будь-яка угода укладається за попередньою домовленістю сторін.
3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх **розкриття використання** отриманої інформації **для отримання додаткової вигоди**;	Редакційна правка.

4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	~~4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);~~	Використана термінологія відсутня у визначеннях діючого законодавства.
5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	~~5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);~~	Використана термінологія відсутня у визначеннях діючого законодавства.
6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – угодиабо заявки на купівлю-продаж, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни;	6) формування граничних цін (creating a floor or a ceiling in the price pattern) – угодиабо заявки на купівлю-продаж, які виконані у такий спосіб, щоб спотворити ціну для оптового енергетичного продукту шляхом зниження або підвищення ціни від певного рівня з метою уникнення негативних наслідків, які виникли б у результаті ринкової зміни ціни;	
7) роздування (painting the tape) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серій пропозицій (заявок), які демонструються публічно з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів;	7) роздування (painting the tape) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серій пропозицій (заявок), які демонструються публічно з метою створення враження торгової активності або зміни цін для оптових енергетичних продуктів;	
8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), які можуть започаткувати або посилити тенденцію з метою підштовхнути інших учасників ринку до прискорення або розширення тенденції (тренду) з метою створення можливості закрити або відкрити позицію за вигідною ціною;	8) створення імпульсу (momentum ignition) – подання заявок на купівлю-продаж чи серії заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) чи серії пропозицій (заявок), **з наміром** започаткувати або посилити тенденцію **на** створення можливості закрити або відкрити позицію за **вигіднішою** ціною;	Редакційні правки.
9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості заявок на купівлю-продаж та/або скасування та/або оновлення заявок на	9) наповнення котируваннями (quote stuffing) – подання великої кількості заявок на купівлю-продаж та/або **їх** скасування та/або **їх** оновлення з	

купівлю-продаж з метою створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку для сповільнення їх активності та/або маскування власної стратегії;	**наміром** створення невизначеності для інших учасників оптового енергетичного ринку **з метою** сповільнення їх активності та/або маскування **власних дійсних намірів**;	Редакційні правки.
10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання заявок на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни;	~~**10) просування пропозиції (advancing the bid) – подання заявок на купівлю-продаж, які збільшують попит (зменшують пропозицію) на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення (зниження) його ціни;**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим.
11) задимлення (smoking) – подання заявок на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»;	~~**11) задимлення (smoking) – подання заявок на купівлю-продаж з метою заохочення інших учасників оптового енергетичного ринку, які використовують традиційні методи торгівлі («повільні трейдери»), з подальшим швидким переглядом (коригуванням) заявок на менш вигідних умовах з розрахунком на отримання прибутку від поданих заявок «повільного трейдера»;**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим.
12) помилкові заявки (erroneous orders) – ненавмисне подання заявок або виконання пропозицій (заявок), які надають ринку оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни оптового енергетичного продукту;	~~**12) помилкові заявки (erroneous orders) – ненавмисне подання заявок або виконання пропозицій (заявок), які надають ринку оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни оптового енергетичного продукту;**~~	Ненавмисні дії не можуть бути маніпулюванням.
13) розміщення заявок без наміру їх виконанні (placing orders with no intention of executing them) – подання заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання або навіть бути виконаними), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;	13) розміщення заявок без наміру їх **виконання** (placing orders with no intention of executing them) – подання заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту без мети їх виконання (заявки можуть відкликатися до моменту їх виконання ~~**або навіть бути виконаними**~~), що може створювати оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту, або формувати ціну на штучному рівні;	Редакційна правка.
14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії, відкриття сесії або	~~**14) позначення референтного часу (marking the reference period) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) на оптовому енергетичному ринку в певний час торгової сесії (наприклад, закриття сесії,**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим.

проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні;	~~**відкриття сесії або проведення розрахунків) з метою збільшення, зменшення або утримання референтної ціни (наприклад, ціна закриття, ціна відкриття або ціна розрахунків) на певному рівні;**~~	
15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;	15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення **угод, досягнення домовленостей** з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, **таких як витрати на** зберігання або транспортування, **для** фіксації розрахункової ціни **відповідних витрат для врахування їх в ціні** відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні;	Редакційні правки.
16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, що використовує цей вплив у спосіб, який спотворює або може спотворити ціну, за якою інші повинні постачати, споживати, або затримувати постачання оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання;	16) зловживаюче витіснення (abusive squeeze) – залучення однієї або кількох фізичних/юридичних осіб, які мають значний вплив на попит, пропозицію або постачання оптового енергетичного продукту та/або базовий продукт деривативного контракту, **з метою використання такого впливу** у спосіб, який спотворює або може спотворити ціну, за якою інші **учасники** повинні постачати, споживати, або **утриматися від** постачання/**споживання** оптового енергетичного продукту, щоб виконати свої зобов'язання;	Редакційні правки.
17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов'язаного) продукту;	17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов'язаного) продукту;	
18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну	~~**18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим.

того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір; 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	~~**договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір;**~~ 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без **наміру їх** використання.	Технічна правка.
2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього; 2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного	2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені ~~**(вчинені**~~ з наміром~~**)**~~ шляхом використання ~~**(спроби використання)**~~ фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: ~~**1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;**~~ 2) накачати і скинути (pump and dump) – зайняти довгу позицію щодо оптового енергетичного	Технічні правка. Використана термінологія відсутня у визначеннях діючого законодавства.

продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни на нього;	продукту з наступним здійсненням купівлі та/або поширенням позитивної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою підвищення його ціни шляхом заохочення інших покупців. Зайняттям довгої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від зростання ціни на нього;	
3) відкриття позиції щодо оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;	~~**3) відкриття позиції щодо оптового енергетичного продукту та її закриття (частково або повністю) відразу після публічного розголошення існування такої позиції;**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим
4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які можуть створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;	4) формування оманливого сприйняття шляхом вчинення певних дій (creating a misperception through specific actions) – дії (або бездіяльність) учасника оптового енергетичного ринку при переміщенні, транспортуванні, закачуванні або зберіганні електричної енергії чи природного газу, які **мають намір** створити хибне уявлення щодо пропозиції, попиту, ціни чи вартості оптового енергетичного продукту;	Редакційна правка.
5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними;	5) оманливі дослідження або рекомендації (misleading research or recommendations) – подання заявок на купівлю-продаж або виконання пропозицій (заявок) до або одразу ж після того, як учасник оптового енергетичного ринку чи особи, пов'язані з цим учасником, створюють або поширюють протилежні **за змістом** дослідження чи рекомендації для купівлі-продажу, які стали загальнодоступними;	Технічна правка.
6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що призводить або може призвести до зміни ціни	6) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації,з метою отримання вигоди (other more general forms of dissemination of false or misleading information with an underlying trading interest) – поширення неправдивої або оманливої інформації через засоби	

оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, **з наміром вплинути на зміну** ціни оптового енергетичного продукту в напрямку, сприятливому для зайнятої позиції або операції, запланованої особою або особами, зацікавленими в поширенні інформації.	Редакційна правка.
2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту; 2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого враження будь-якими засобами про постачання, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.	2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені ~~**(вчинені з наміром)**~~ **учасником оптового енергетичного ринку** шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін **на** відповідн**і** оптов**і** енергетичн**і** продукт**и**, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту; 2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого враження будь-якими засобами про постачання, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.	Редакційні правки.
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку		
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах:	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах:	

1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки(-ок), розміщеної(-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом; 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»;	1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, **з** оптовими енергетичними продуктами, ~~**яких стосується зазначена інсайдерська інформація,**~~ з використанням інсайдерської інформації **щодо таких продуктів, до оприлюднення відповідної інсайдерської інформації**. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки(-ок), розміщеної(-их) ~~**до отримання доступу**~~ до **розкриття/оприлюднення** інсайдерської інформації. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, **визначеного** абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом; 2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу» **або обґрунтована необхідність передачі такої інформації працівнику для виконання його обов'язків (з метою вжиття заходів по захисту**	Редакційні правки. Уточнення відповідно до логіки попереднього абзацу.

	життя працівників, перевірки її на приналежність до інсайдерської тощо);	Редакційна равка.
3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується **інсайдерська** інформація, на основі **такої** інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми) енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, **в тому числі** без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання. **Не** має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	Редакційні правки.
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до моменту отримання	3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: 1) правочинів (операцій), здійснених під час виконання зобов'язань із купівлі/продажу відповідно до оптових енергетичних продуктів, якщо ці правочини (операції) є результатом укладення торговельних операцій з купівлі-продажу або подання пропозицій на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів до	

доступу (володіння) до інсайдерської інформації. Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації;	моменту отримання доступу (володіння) до інсайдерської інформації **або після оприлюднення/розкриття відповідної інсайдерської інформації у встановленому порядку.** Учасник оптового енергетичного ринку зобов'язаний не вносити зміни до таких правочинів (операцій) в частині ціни, умов розрахунків та штрафних санкцій, обсягу, строків та інших умов переходу права власності на природний газ/електричну енергію або вибіркове відкликання заявок на купівлю-продаж відповідно до оптових енергетичних продуктів після отримання доступу до інсайдерської інформації **до моменту її розкриття/оприлюднення у встановленому законодавством порядку**;	Уточнення відповідно до діючого законодавства.
2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків:	2) правочинів (операцій), здійснених виробниками електричної енергії, суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) природного газу, операторами газосховищ або операторами установок LNG (імпортерами), за умови існування хоча б одного з таких випадків:	
правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи;	правочини (операції) здійснені виключно з метою покриття фізичних втрат внаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва, які можуть призвести до неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань, і лише в обсязі таких фізичних втрат. Таке звільнення застосовується, якщо в учасника оптового енергетичного ринку відсутні інші активи, за рахунок яких можливо покрити такі фізичні втрати, або можливість їх покриття: щодо ринку електричної енергії – на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому або балансуючому ринку; щодо ринку природного газу – за рахунок послуг балансування оператора газотранспортної системи;	
правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної	правочини (операції) здійснені за погодженням (у рамках договорів) з оператором системи передачі з метою дотримання вимог безпечної та надійної	

роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.	роботи системи/з оператором газотранспортної системи з метою забезпечення безпечної та безперебійної роботи газотранспортної системи. У таких випадках відповідна інформація, що стосується зазначених правочинів (операцій), невідкладно, але не пізніше наступного робочого дня після вчинення (здійснення), надсилається учасниками оптового енергетичного ринку до НКРЕКП за формою, наведеною у додатку 1 до цих Вимог. Таке звільнення застосовується на період неможливості виконання учасниками оптового енергетичного ринку своїх договірних зобов'язань унаслідок незапланованих збоїв у системах/одиницях виробництва електричної енергії/видобутку (виробництва) природного газу; 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.	
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа). До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку	4.1. Учасник оптового енергетичного ринку, який володіє інсайдерською інформацією про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні цьому учаснику, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, **який не є учасником оптового енергетичного ринку,** або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку ~~**чи суб'єкт господарювання**~~, зобов'язаний оприлюднювати її у загальнодоступній формі, яка забезпечує прозорість і рівні умови **доступу** для учасників оптового енергетичного ринку на платформі інсайдерської інформації (далі – платформа).	Редакційні правки.

оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	До початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.	
4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників ринку. Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.	4.2. Зобов'язання щодо оприлюднення інсайдерської інформації не поширюється на учасників оптового енергетичного ринку, які володіють інсайдерською інформацією стосовно діяльності або об'єктів інших учасників **оптового енергетичного** ринку. Учасник оптового енергетичного ринку несе відповідальність за порушення встановлених обмежень щодо використання інсайдерської інформації, вказаної в абзаці першому цього пункту.	Уточнення.
4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її за такими критеріями: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або на очікування	4.4. Учасник оптового енергетичного ринку самостійно визначає, чи належить наявна у нього інформація до інсайдерської та чи поширюються на неї вимоги щодо оприлюднення. При визначенні, чи є інформація інсайдерською, учасник оптового енергетичного ринку повинен оцінити її **на одночасну відповідність таким критеріям**: така інформація є точного характеру, а саме визначає набір обставин, які існують або існування яких можна обґрунтовано очікувати, або подію, яка настала або настання якої можна обґрунтовано очікувати, та є достатньо конкретною, щоб давати змогу робити висновки про можливий вплив такого набору обставин або події на ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів; така інформація не була оприлюднена раніше; така інформація прямо чи опосередковано стосується одного або декількох оптових енергетичних продуктів. При цьому інформація, яка може мати вплив на попит, пропозицію та/або ціни відповідно до оптових енергетичних продуктів або	Редакційна правка.

попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	на очікування попиту, пропозиції та/або цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, вважається такою, що прямо чи опосередковано стосується оптових енергетичних продуктів; така інформація може значно вплинути на ринкову ціну відповідно до одного або декількох оптових енергетичних продуктів.	
4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. Інсайдерськими можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни таких торговельних стратегій та/або торговельних планів у кожному випадку індивідуально.	4.5. Інформація про власні торговельні стратегії та/або торговельні плани учасника оптового енергетичного ринку не вважається інсайдерською, крім випадків, якщо така інформація підлягає оприлюдненню згідно із законом. **Інсайдерською інформацією** можуть вважатися факти та/або події, які використовуються для визначення або зміни ~~таких~~ торговельних стратегій та/або торговельних планів**, що підлягають оприлюдненню згідно з законом,** у кожному випадку індивідуально.	Редакційні правки.
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо **використання потужності** установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової **(незапланованої)** недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше). **Під плановою недоступністю в розумінні цих Вимог є інформація про дату запуску установок, завершення їх планового ремонту чи інших прогнозованих заходів з відновлення роботи установок. Під позаплановою (незапланованою) недоступністю розуміється виведення в позапланові ремонти установок,**	Уточнення для уникнення подвійного трактування термінів..

3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	**аварії та інші непередбачувані і не прогнозовані заходи пов'язані з зупиненням роботи установок**; 3) інформація щодо **використання** потужності установок для зберігання електричної ~~**енергії та використання таких установок**~~, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо ~~**потужності та**~~ використання **потужності** установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх **планової** та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо ~~**потужності та**~~ використання **потужності** установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх **планової** та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	Редакційні правки. Конкретизація, що є «суттєвим» впливом.

	Під суттєвим впливом в розумінні цих Вимог мається на увазі відхилення в більшу чи меншу сторону більше ніж на 50 відсотків.	
4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 57[1] Закону України «Про ринок природного газу»; 2) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для видобутку/виробництва природного газу, включно з інформацією щодо планової та позапланової (незапланованої) недоступності таких установок (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 3) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для зберігання природного газу та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 4) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для споживання природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 5) інформація щодо потужності та використання потужностей установок, призначених для транспортування природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше);	4.9. Інсайдерською інформацією на ринку природного газу зокрема є: 1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 57[1] Закону України «Про ринок природного газу»; 2) інформація щодо ~~потужності та~~ використання потужностей установок, призначених для видобутку/виробництва природного газу, включно з інформацією щодо планової та позапланової (незапланованої) недоступності таких установок (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 3) інформація щодо ~~потужності та~~ використання потужностей установок, призначених для зберігання природного газу та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 4) інформація щодо ~~потужності та~~ використання потужностей установок, призначених для споживання природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 5) інформація щодо ~~потужності та~~ використання потужностей установок, призначених для транспортування природного газу, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з	Технічні правки.

6) інформація щодо потужності та використання установок (LNG), включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо).	встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 6) інформація щодо ~~потужності та~~ використання установок (LNG), включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 4700 куб.м/год (50 МВт) або більше); 7) інша ринкова інформація на ринку природного газу, що може бути використана суб'єктами ринку природного газу для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку природного газу та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, інформація щодо збільшення потужності, введення в експлуатацію установки для видобутку/виробництва природного газу, виникнення позаштатної ситуації, пов'язана із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ тощо).	
6. Сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку		
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції	6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці	

призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів;	заявки/операції призводять до **суттєвих** змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів;	Приведено у відповідність до п.4.8 цих Вимог.
2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів;	2) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції особами, які займають значну частку в купівлі або продажі оптових енергетичних продуктів, призводять до **суттєвих** змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів або схожих оптових енергетичних продуктів;	
3) виконані операції не призводять до зміни бенефіціарного власника оптових енергетичних продуктів;	3) виконані операції не призводять до зміни ~~**бенефіціарного**~~ власника оптових енергетичних продуктів;	
4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів;	~~**4) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції включають в короткому періоді позицію розвороту від тренду та становлять значну частку у загальному обсязі операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, та можуть пов'язуватися із значними змінами ціни для оптових енергетичних продуктів;**~~	Використана термінологія відсутня у визначеннях діючого законодавства.
5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку;	5) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції відбулися протягом короткого проміжку (періоду) торгової сесії та призводять в подальшому до зміни ціни в протилежному напрямку;	
6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку;	6) подані заявки на купівлю-продаж, які були видалені до моменту їх виконання, змінюють подану найкращу цінову заявку на купівлю або на продаж оптових енергетичних продуктів учасників оптового енергетичного ринку;	
7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни;	~~**7) заявки на купівлю-продаж або операції, які подані/виконані в той час, коли розраховуються референтні ціни, курсові ціни на відкриття та закриття торгів, що призводить до зміни ціни, впливають на такі ціни;**~~	Застосування в умовах ринків України є не зрозумілим.
8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання шляхом	8) постійне розміщення заявок або виконання операцій, які самі по собі не становлять економічного сенсу, запускають маніпулювання	

пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом; 9) розміщені заявки (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам, щоб ідентифікувати справжні заявки в системі торгів, в тому числі через введення заявок, які призводять до перевантаження або дестабілізації подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом введення заявок для запуску або погіршення певної тенденції.	шляхом пониження або підвищення ринкової ціни та дозволяють учаснику оптового енергетичного ринку у подальшому отримати прибуток завдяки іншій торговій діяльності, пов'язаної з тим самим або схожим оптовим енергетичним продуктом; 9) розміщені заявки (включаючи будь-яке їх скасування або модифікацію) переривають або сповільнюють (мають намір перервати або сповільнити) функціонування системи торгів; ускладнюють (або мають намір ускладнити) іншим особам, **можливості** ідентифікувати справжні заявки в системі торгів, в тому числі через введення заявок, які призводять до перевантаження або дестабілізації подання заявок; або створюють або мають намір створити неправдивий чи оманливий сигнал для пропозиції, попиту чи ціни для оптового енергетичного продукту, зокрема шляхом **подання** заявок **з наміром** запуску або погіршення певної тенденції.	Редакційні правки.
6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю	6.5. Сигнали, які вказують на порушення учасниками оптового енергетичного ринку обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією: 1) відповідні та/або раптові зміни в обсягах торгівлі учасника(-ів) оптового енергетичного ринку (зміна в обсягах торгівлі оптовим енергетичним продуктом) перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли: заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії; перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, **який не є учасником оптового**	

чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	**ринку**, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку ~~**чи суб'єкт господарювання**~~, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть **суттєво** впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	Редакційні правки.
2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли:	2) відповідні та/або раптові зміни цін на оптові енергетичні продукти перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадку, коли:	Приведено у відповідність до п.4.8.
заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, що діють спільно, зосереджені в короткий час торгової сесії;	заявки на купівлю-продаж, операції учасника або учасників оптового енергетичного ринку, **що є пов'язаними особами**, зосереджені в короткий час торгової сесії;	Уточнення для уникнення подвійного тлумачення.
перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	перед оприлюдненням інсайдерської інформації про позапланову недоступність об'єктів, що належать чи підконтрольні йому, або його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник оптового енергетичного ринку чи суб'єкт господарювання, спостерігається значний обсяг операцій та/або розміщення заявок на торгівлю з боку такого учасника оптового енергетичного ринку, що можуть впливати на зміну ціни на оптові енергетичні продукти;	
3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	3) зміни ринкової поведінки учасника(-ів) оптового енергетичного ринку перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	
пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, значно збільшений ринковий вплив на заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами;	пропонує нетиповий торговий профіль (наприклад, **суттєво** збільшений **обсяг** заявки на купівлю-продаж або операції з одного боку книги заявок) з оптовими енергетичними продуктами;	Приведення у відповідність до інших пунктів цих Вимог.

скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі значними змінами ціни оптового енергетичного продукту;	скасовує/змінює заявки на купівлю-продаж та/або операції в короткий проміжок часу, які становлять значну частку його добового обсягу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо скасовані/змінені заявки на купівлю-продаж пов'язані зі **суттєвими** змінами ціни оптового енергетичного продукту;	Аналогічно до обґрунтування вище.
змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;	змінює напрями заявки, операції з купівлі на продаж/з продажу на купівлю в короткий проміжок часу. Цей показник набуває ще більшої значущості, якщо зміна таких заявок становлять значну частку обсягу заявок або операцій учасника оптового енергетичного ринку;	
4) надприбуток або зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	4) **суттєва** зміна прибутку учасника оптового енергетичного ринку внаслідок зміни його позицій з певними оптовими енергетичними продуктами перед оприлюдненням або одразу після оприлюднення інсайдерської інформації;	Аналогічно до обґрунтування вище.
5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	5) невиконання учасником оптового енергетичного ринку інших зобов'язань, передбачених законодавством щодо інсайдерської інформації, може бути індикатором торгівлі на основі інсайдерської інформації, у випадках коли такий учасник:	
повторно (систематично) порушує зобов'язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник чи суб'єкт господарювання;	повторно (систематично) порушує зобов'язання щодо ефективного та своєчасного оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації про господарську діяльність чи об'єкти, що належать чи підконтрольні такому учаснику, його материнській компанії чи пов'язаному з ним суб'єкту господарювання, **який не є учасником оптового ринку,** або про об'єкти, за операційну діяльність яких повністю чи частково відповідає такий учасник **оптового енергетичного ринку**;	Редакційні правки.
здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та частини	здійснює операції та подає заявки на купівлю-продаж з порушенням вимог частини шостої статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної	

шостої статті 57[1] Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	енергії» та частини шостої статті 57[1] Закону України «Про ринок природного газу» (наприклад, не належить до категорії учасників оптового енергетичного ринку, на яких поширюються зазначені положення; не використовує власні обсяги, для покриття фізичних втрат; подає заявки на купівлю або виконує операції, що перевищують обсяги необхідні для покриття фізичних втрат).	

Директор Віктор МЕЛЬНИКОВ

ТОВ «ДТЕК БОТІЄВСЬКА ВЕС»
04119, Україна, м. Київ,
вул. Хохлових Сім'ї, буд. 8, літера 20Д
+38 044 594 46 52

18.12.2023 № 76/6-125/2023
На № _____ від _____

Голові Національної комісія,
що здійснює державне регулювання
у сферах енергетики
та комунальних послуг
Ущаповському К.В.

Щодо проєкту Постанови НКРЕКП
«Про затвердження Вимог щодо
забезпечення доброчесності та
прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Шановний Костянтине Валерійовичу!

06 грудня 2023 року Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг оприлюднено проєкт рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» (далі – Проєкт).

Проєктом визначається:

- перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;
- обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;
- вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;
- вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;
- сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку;
- положення щодо співпраці НКРЕКП з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства.

У відповідності до Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що затверджений постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, надсилаємо зауваження та пропозиції до Проєкту (додається).

Просимо розглянути зазначені зауваження та пропозиції та врахувати їх у змінах, що пропонуються.

Додаток 1. Зауваження та пропозиції до Проєкту.

З повагою,

Директор ТОВ «ДТЕК БОТІЄВСЬКА ВЕС» **Жуков Г.О.**

Зауваження та пропозиції до проекту Постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Текст проекту	Пропозиції і зауваження	Коментар
Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку	Про ~~затвердження~~ **визначення** Вимог **та рекомендацій** щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку	Відповідно до п. 9-1 ч.1 ст. 17 ЗУ «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»
ПОСТАНОВЛЯЄ:		
1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються.	1. **Визначити Вимоги та рекомендації** щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги та рекомендації), що додаються.	Відповідно до п. 9-1 ч.1 ст. 17 ЗУ «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»
2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об’єктів критичної інфраструктури».		**Підпункт 2 пункту 1 Постанови НКРЕКП від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об’єктів критичної інфраструктури» передбачає, що на вебсайтах ліцензіатів повинен бути закритий доступ до інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, зокрема, що може бути визнавано інсайдерською інформацією.** **Тобто публікація інсайдерської інформації заборонена.** **Одночасно з цим, абзацем другим п. 4.1 проекту Вимог передбачено, що до початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку оприлюднюють інсайдерську інформацію на своїх веб-сайтах.** **Таким чином, після початку функціонування платформ інсайдерської інформації учасники оптового енергетичного ринку будуть зобов’язані публікувати таку інформацію.** **Але є незрозумілим чи буде поширюватися обов’язок щодо закриття доступу до інформації згідно Постанови НКРЕКП від 26 березня 2022 року № 349.** **Також НКРЕКП не передбачає канали розкриття інсайдерської інформації в умовах заборони на публікацію інформації та не визнання обов’язку не публікації інформації - порушенням.**

3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.		
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку **1. Загальні положення**		
1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку;	1.2. Ці Вимоги **та рекомендації** визначають: 1) ~~**невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку**~~;	Відповідно до ч. 4 ст. 11-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії» та п. 15 ч. 1 ст 17 ЗУ «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку **має бути затверджений Регулятором, а не бути як складовою іншого НПА як пропонується цим проектом.**
2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;	~~**2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку;**~~	Відповідно до ст. 11-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії» та ст. 20-1 ЗУ «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» **обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку встановлюються виключно законом. Регулятор не має повноважень щодо встановлення таких обмежень.**
3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;	3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;	Ч. 3 ст. 20-1 ЗУ «Про НКРЕКП»: «*3. У разі якщо у процесі моніторингу господарсько-торговельної діяльності, пов'язаної з оптовими енергетичними продуктами, Регулятор виявить факт або має підозру в* ***порушенні встановлених законами обмежень щодо поводження з інсайдерською інформацією****, або дії, що мають ознаки маніпулювання чи спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, він ініціює розслідування виявлених порушень та повідомляє про це Раду органів регулювання Енергетичного Співтовариства та Секретаріат Енергетичного Співтовариства.*»
4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;	4) ~~**вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами**~~;	**Законодавством не передбачено повноваження НКРЕКП встановлювати «вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами». Регулятор може визначити / встановити вимоги щодо захисту, надання,**

5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці НКРЕКП з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).	**розкриття та оприлюднення інформації та її обсягів або надати рекомендації.** *Відповідно до п. 8 ч. 3 ст. 6 ЗУ «Про ринок електричної енергії» до повноважень Регулятора на ринку електричної енергії належать* ***визначення вимог щодо захисту, надання, розкриття та оприлюднення інформації учасниками ринку*** *електричної енергії (учасниками оптового енергетичного ринку),* ***а також особами, які професійно організовують операції*** *з оптовими енергетичними продуктами;* *Абзацем 2 ч. 5 ст. 66 ЗУ «Про ринок електричної енергії» визначено, що* ***Регулятор встановлює вимоги до обсягу інформації про операції, пов'язані з оптовими енергетичними продуктами****, які здійснюються на організованих торговельних майданчиках, товарних біржах, електронних торговельних майданчиках,* ***та порядок її оприлюднення особами, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії****.*
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: … торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку; торговельний план – це план учасника оптового енергетичного ринку, який включає	1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: … торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку. **Торговельна стратегія не є обов'язковою для учасника оптового енергетичного ринку та у разі її наявності може мати будь-яку форму**;	Наявність торговельної стратегії та торговельного плану не є обов'язковим для учасників оптового енергетичного ринку.

систематичний метод оцінки попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти, визначення рівня ризику, який існує або може існувати та/або формулювання короткострокових/довгострокових інвестиційних цілей, які можуть впливати на щоденну торгівельну діяльність цього учасника оптового енергетичного ринку. …	торговельний план – це план учасника оптового енергетичного ринку, який включає систематичний метод оцінки попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти, визначення рівня ризику, який існує або може існувати та/або формулювання короткострокових/довгострокових інвестиційних цілей, які можуть впливати на щоденну торгівельну діяльність цього учасника оптового енергетичного ринку. **Торговельний план не є обов'язковим для учасника оптового енергетичного ринку та у разі його наявності може мати будь-яку форму**. …	
3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку	**~~3. Порушення обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку~~**	1.Регулятор не може затверджувати обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку, які встановлені Законом. 2. Назва розділу не відповідає п.п. 2 п. 1.2 «Обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку»
3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку може здійснюватися у таких формах:	3.1. Порушення обмеження поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку **~~може~~** здійснюватися у таких формах:	
1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, фізичні та юридичні особи повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до отримання доступу до інсайдерської інформації.	1) вчинення або спроба вчинення на власну користь або на користь інших осіб, прямо чи опосередковано пов'язаних відносинами контролю, правочинів, які є оптовими енергетичними продуктами, яких стосується зазначена інсайдерська інформація, з використанням інсайдерської інформації. З метою дотримання обмеження поводження з інсайдерською інформацією, ~~фізичні та юридичні~~ особи, **які володіють інсайдерською інформацією**, повинні утримуватися від будь-яких змін або вибіркового відкликання будь-якої(-их) заявки (-ок), розміщеної (-их) до	Необхідно конкретизувати коло осіб та дії, які можуть призвести до порушення.

Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;	**публікації** ~~отримання доступу до~~ інсайдерської інформації **в установленому законом порядку**. Для кваліфікації дій фізичної та/або юридичної особи як порушення, визначене абзацом першим цього підпункту, не має значення, чи такі дії здійснено навмисно чи з необережності, а також чи було фактично здійснено операцію з оптовим енергетичним продуктом;	
2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»;	2) розголошення, передача інсайдерської інформації або надання доступу до неї іншим особам (крім розкриття інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків та в інших випадках, передбачених законом). Під розкриттям інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків мається на увазі **обіг інформації в межах існуючих процесів учасника оптового енергетичного ринку та виконання договорів**; ~~оприлюднення інсайдерської інформації відповідно до глави 4 цих Вимог, на виконання статті 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» та статті 57^1 Закону України «Про ринок природного газу»;~~	Схвалена редакція норми звужує виконання професійних, трудових (службових) обов'язків в контексті розкриття інсайдерської інформації лише до процесу її оприлюднення, що фактично неможливо. Особою, яка має доступ до інсайдерської інформації в межах виконання професійних, трудових (службових) обов'язків може бути будь-яка особа, яка отримала доступ безпосередньо до такої інформації. Наприклад, майстер/електрик/ співробітник підрядника тощо щодо стану та режиму роботи обладнання тощо.
3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми)	3) надання рекомендацій щодо вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами, яких стосується така інформація, на основі інсайдерської інформації. Під наданням рекомендацій, передбачених абзацом першим цього підпункту маються на увазі будь-які дії, вчинені власником інсайдерської інформації з метою надання іншій особі одного або більше прямих або непрямих сигналів, що стосуються операцій з оптовим(-ми)	

енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	енергетичним(-ми) продуктом(-ами), пов'язаним(-и) з такою інсайдерською інформацією. Для кваліфікації дій, передбачених абзацом першим цього підпункту, як порушення обмежень поводження з інсайдерською інформацією: достатнім є передача рекомендації та/або спонукання, що стосується операції з оптовим енергетичним продуктом, тобто без фактичної передачі самої інсайдерської інформації, на основі якої надано таку рекомендацію або спонукання; не має значення фактичне використання такої рекомендації та/або спонукання особою (здійснення або не здійснення операції з оптовим енергетичним продуктом), якій було надано таку рекомендацію/спонукання.	
4. Вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації учасниками оптового енергетичного ринку		
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є:	
1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та	1) інформація, яка має бути оприлюднена відповідно до вимог законодавства, що передбачено пунктом 1 частини першої статті 11-1 Закону України «Про ринок електричної енергії»; 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для	Які правила щодо визначення потужності електроустановок, які підпадають під обмеження щодо обігу інсайдерської інформації? Наприклад, проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Порядку (методики) визначення розміру штрафів, які накладаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» запроваджує певну градацію ліцензіатів по потужності, виробітку тощо.

позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в	**електроу**становок з встановленою потужністю ~~50~~ **20** МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для **електроу**становок з встановленою потужністю ~~50~~ **20** МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для **електроу**становок з встановленою потужністю ~~50~~ **20** МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше).~~;~~ ~~6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці~~	Згідно п. 3 ч.1 ст. 11-1 ЗУ «Про ринок електричної енергії» Регулятор має визначити перелік іншої інформації, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії. Запропонована редакція не відповідає закону оскільки не включає перелік «іншої інформації», а лише наведено приклади можливої інформації.

експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо). **ПОЛОЖЕННЯ ВІДСУТНЄ**	~~зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо)~~. **Під інформацією про потужності та використання потужностей установок з виробництва, зберігання, споживання, передачі або розподілу електричної енергії, окрім планової або позапланової недоступності цих об'єктів, слід розуміти інформацію про введену та/або виведену з експлуатації потужність установок з виробництва, зберігання, споживання, передачі або розподілу електричної енергії.**	Наприклад, інформація щодо «несприятливих погодних умови для виробництва електричної енергії» - хто має відповідні компетенції щодо інформування про таку ситуація, визначає дату початку та завершення таких погодних умов. Чи є інформація про погодні умови інсайдерською, якщо про прогноз погоди повідомляється у ЗМІ?

Вих. № 18/12-1544
від 18 грудня 2023р.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
03057 м. Київ, вул. Сім'ї Бродських, 19
zahranychnyi@nerc.gov.ua,
box@nerc.gov.ua

ТОВ «Українська енергетична біржа» опрацювала проект, що має ознаки регуляторного акта, – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», розміщений на офіційному сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та, керуючись вимогами Порядку проведення відкритого обговорення проектів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866, надає до нього свої пропозиції у формі таблиці, що додається.

Додаток: таблиця Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП, що має ознаки регуляторного акта - постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» на 13 арк. в 1 примірнику.

З повагою
Генеральний директор
Товариства з обмеженою відповідальністю
«Українська енергетична біржа» **Олександр КОВАЛЕНКО**

Додаток
до листа № 18/12-1544
від 18 грудня 2023 р.

ЗАУВАЖЕННЯ
та пропозиції до проекту рішення, що має ознаки регуляторного акта, постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення	Обґрунтування
ПОСТАНОВА **Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку**		
Відповідно до частини другої статті 1 Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, законів України «Про ринок електричної енергії», «Про ринок природного газу» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, ПОСТАНОВЛЯЄ: 1. Затвердити Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку (далі – Вимоги), що додаються.		
2. На період дії правового режиму воєнного стану в Україні оприлюднення інсайдерської інформації здійснюється учасниками ринку з урахуванням вимог постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 26 березня 2022 року № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об’єктів критичної інфраструктури».		

3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.	3. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг**, окрім розділу 5 цієї постанови, що набирає чинності з 1 грудня 2024 року.**	Пропонуємо відтермінувати набрання чинності вимог для осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами. Відповідно до частини 5 Розділу 2 Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках» №3141 «особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані впровадити відповідні системи спостереження для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку протягом вісімнадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом.». Тобто зазначені норми мають набрати чинності з грудня 2024 року
Вимоги щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку		
1. Загальні положення 1.1. Ці Вимоги розроблено з метою сприяння відкритості оптових енергетичних ринків, розвитку добросовісної конкуренції на них. Ці Вимоги поширюються на учасників оптового енергетичного ринку та осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами.		
1.2. Ці Вимоги визначають: 1) невичерпний перелік практик, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку; 2) обмеження щодо поводження з інсайдерською інформацією на оптовому енергетичному ринку; 3) вимоги до оприлюднення (розкриття) інсайдерської інформації;		

4) вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами; 5) сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 6) принципи співпраці Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з Радою органів регулювання Енергетичного Співтовариства (далі – Рада регуляторних органів).		
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – це торгівля з обмеженим втручанням або без втручання людини, що базується на комп'ютерному алгоритмі, який автоматично визначає індивідуальні параметри заявок (пропозицій);	1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: алгоритмічна торгівля – **це торгівля, включаючи високочастотну торгівлю, оптовими енергетичними продуктами, де комп'ютерний алгоритм автоматично визначає окремі параметри заявок (пропозицій) для торгівлі, такі як ініціювання заявки (пропозиції), дата та час, ціна або обсяг заявки (пропозиції), або дії які необхідно вчинити із заявкою (пропозицією) після її подання, з обмеженою втручанням людини або без такого втручання взагалі, за винятком будь-якої системи, що використовується лише для маршрутизації заявок (пропозицій) до одного чи кількох організованих ринків або для обробки заявок (пропозицій), які не включають визначення будь-яких торгових параметрів або підтвердження заявок (пропозицій) чи післяторговельної обробки виконаних угод;**	Пропонуємо використовувати визначення «алгоритмічна торгівля» та «книга заявок», що використовуються на європейских оптових енергетичних ринках та включені в оновлену версію регламенту REMIT 2.0 'algorithmic trading' means trading***, including high-frequency trading,*** in wholesale energy products where a computer algorithm automatically determines individual parameters of orders to trade such as whether to initiate the order, the timing, price or quantity of the order or how to manage the order after its submission, with limited human intervention or no such intervention at all, not including any system that is only used for the purpose of routing orders to one or more organised market places or for the processing of orders involving no determination of any trading parameters or for the confirmation of orders or the post-trade processing of executed transactions;
книга заявок – це запис у реальному часі всіх заявок на купівлю-продаж оптового енергетичного продукту, впорядкованих за рівнем цін, що розміщені в програмному забезпеченні осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами;	книга заявок- **вся інформація щодо купівлі-продажу оптових енергетичних продуктів, торгівля якими здійснюється на організованих ринках, включаючи інформацію про виконані та невиконані заявки (пропозиції), а також заявки**	***'order book' means all the details of wholesale energy products executed at organised market places including matched and unmatched orders as well as system-generated orders and life cycle events;***

торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку; торговельний план – це план учасника оптового енергетичного ринку, який включає систематичний метод оцінки попиту, пропозиції або ціни на оптові енергетичні продукти, визначення рівня ризику, який існує або може існувати та/або формулювання короткострокових/довгострокових інвестиційних цілей, які можуть впливати на щоденну торгівельну діяльність цього учасника оптового енергетичного ринку. Інші терміни вживаються в цих Вимогах у значеннях, наведених у законах України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії» та інших нормативно-правових актах.	**(пропозиції), згенеровані системою, та події життєвого циклу заявки (пропозиції)**; **маніпулювання на оптовому енергетичному ринку - маніпулювання на ринку електричної енергії або маніпулювання на ринку природного газу.** **спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку – спроба маніпулювання на ринку електричної енергії або спроба маніпулювання на ринку природного газу.**	Пропонуємо додати визначення, що використовуються по тексту Постанови
2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку	2. Практики, які можуть бути маніпулюванням чи спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку	Редакційна правка з урахуванням додавання нових визначень.

2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	2.1. **Регулятор розрізняє** чотири **окремі** типи маніпулятивної поведінки: 1) створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку; 2) формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні; 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою; 4) розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні.	Маніпулювання або спроба маніпулювання може включає один, а не всі одночасно типи маніпулятивної поведінки.
2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно, шляхом надання розпоряджень та/або доручень чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти на конкретному оптовому енергетичному ринку не є результатом добросовісної конкуренції.	2.2. Основним елементом маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є вплив певних типів поведінки на попит, пропозицію або ціни для оптових енергетичних продуктів. Поведінка незалежно від **наявності** наміру, яка підпадає під дію підпунктів 1 - 4 пункту 2.1 цієї глави може визначатися як маніпулювання на оптовому енергетичному ринку. Маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, яке здійснене шляхом поведінки, визначеної підпунктом 2 пункту 2.1 цієї глави вважається здійсненим якщо ціни для оптових енергетичних продуктів сформовані на штучному рівні особою або особами, які діють спільно , шляхом надання **підозрілих заявок (пропозицій) на організованому ринку** та/або доручень **щодо вчинення правочинів** чи вчинення правочинів, які призвели до спотворення ринкових механізмів, внаслідок чого ціни на оптові енергетичні продукти **не є результатом чесної та конкурентної взаємодії між попитом та пропозицією на конкретному**	Редакційне уточнення – першу частину речення викласти у редакції: «Поведінка незалежно від **наявності** наміру,…» Відповідно до Рекомендацій ACER до маніпуляцій відноситься поведінка як з наміром так і без наміру. Редакційні уточнення. Рекомендації ACER враховують, що лише підозрілі транзакції (suspicious orders or transactions), що не відповідають фундаментальним даним ринку можуть призводити до маніпулятивної поведінки

	оптовому енергетичному ринку і не відповідають основним показникам ринку.	
2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є намір, з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.	2.3. Основним елементом спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є **наявність наміру вчинення маніпулювання на оптовому ринку** , з яким здійснювалася відповідна поведінка, навіть якщо спроба була невдалою.	Редакційне уточнення.
2.4 Достатньою умовою для встановлення спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку є наявність доказів, що свідчать про намір вчинення маніпулювання на оптовому енергетичному ринку..		
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, які спільно діють за попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов’язаних з оптовим енергетичним ринком;	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, **можуть бути віднесені**, зокрема: 1) укладання фіктивних угод (wash trades) – домовленості щодо купівлі-продажу оптового енергетичного продукту, за яких не відбувається зміни бенефіціарних інтересів чи ринкових ризиків для сторін договору, або вигоди чи ринкові ризики передаються між сторонами, **які діють спільно або за** попередньою змовою. Під бенефіціарним інтересом маються на увазі вигоди (доходи) / втрати (збитки), отримані та / або передані учасником оптового енергетичного ринку внаслідок вчинення правочинів, надання розпоряджень та / або доручень щодо оптових енергетичних продуктів. Під ринковим ризиком мається на увазі імовірність виникнення втрат (збитків) або недоотримання запланованих вигод (доходів) унаслідок несприятливих змін, обставин та / або умов, пов’язаних з оптовим енергетичним ринком;	Редакційне уточнення. Зазначені маніпулятивні практики можуть становити маніпуляції за певних умов і мають використовуватись Регулятором як відправна точна для здійснення оцінки дій (Рекомендацій ACER 4 абзац п. 6.3.2) Редакційне уточнення

2) узгоджена торгівля (pre-arranged trading) – укладення угод про продаж або купівлю оптового енергетичного продукту, за якими передача бенефіціарного інтересу або ринкового ризику відбувається лише між сторонами, які діють узгоджено або за змовою. Бенефіціарний інтерес та ринковий ризик розуміються у значеннях, наведених у підпункті 1 цього пункту. 3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок на купівлю-продаж з метою розкриття заявок інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	3) фішинг (phishing) – подання заявок або серій заявок **(пропозицій)** на купівлю-продаж з метою розкриття заявок **(пропозицій)** інших учасників ринку та за результатом їх подання скористатися отриманою інформацією;	Редакційне уточнення – використання однієї термінології по тексту проекту Постанови «заявок (пропозицій)»
4) лейринг (layering) – багаторазове подання заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця); 5) спуфінг (spoofing) – подання однієї заявки або великої кількості заявок на купівлю-продаж без наміру їх виконання за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	4) лейринг (layering) – багаторазове подання **несправжніх** заявок **(пропозицій)** на купівлю-продаж**, у тому числі без наміру їх виконання,** за різними цінами на одній стороні (покупця/продавця) з метою закриття однієї або багатьох **заявок (пропозицій)** на протилежній стороні (продавця/покупця); 5) спуфінг (spoofing) – подання однієї **несправжньої** заявки або великої кількості **несправжніх** заявок на купівлю-продаж**, у тому числі без наміру їх виконання,** за однаковою ціною на одній стороні (покупця/продавця) з метою акцептування однієї або декількох пропозицій (заявок) на протилежній стороні (продавця/покупця);	Редакційне уточнення – використання однієї термінології по тексту проекту Постанови «заявок (пропозицій)» В Рекомендаціях ACER використовується концепція non-genuine order – несправжня заявка (п. 6.2.1), що має ширше трактування ніж заявка без наміру їх виконання.
17) міжринкове маніпулювання (cross-market-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) продукту; 18) маніпулювання між торговельними майданчиками (cross-venue manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж через одну особу, яка професійно	17) **міжпродуктове** маніпулювання (cross-**product**-manipulation) – здійснення торгівлі або подання заявок на купівлю-продаж одного оптового енергетичного продукту (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну іншого (як правило, пов’язаного) продукту;	Редакційне уточнення відповідно до Рекомендацій ACER

організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або двосторонній договір (включаючи демонстрацію ознак інтересу) з метою неналежного впливу на ціну того самого оптового енергетичного продукту в іншої особи, яка професійно організовує операції з оптовими енергетичними продуктами, або на інший двосторонній договір; 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її **ефективного** використання.	Редакційне уточнення відповідно до Рекомендацій ACER
2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, належать зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна впала, позиція повністю або частково закрита. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;	2.6. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом використання (спроби використання) фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, **можуть бути віднесені,** зокрема: 1) розкритикувати та продати (trash and cash) – зайняття короткої позиції щодо оптового енергетичного продукту з наступним здійсненням продажу та/або поширення негативної оманливої інформації, яка прямо чи опосередковано впливає на оптовий енергетичний продукт з метою зниження його ціни шляхом заохочення інших продавців. Коли ціна **впаде**, позиція повністю або частково **закривається**. Зайняттям короткої позиції в розумінні цих Вимог є подання учасником оптового енергетичного ринку заявок на купівлю/продаж оптового енергетичного продукту з метою отримання прибутку від падіння ціни на нього;	Редакційне уточнення. Зазначені маніпулятивні практики можуть становити маніпуляції за певних умов і мають використовуватись Регулятором як відправна точна для здійснення оцінки дій (Рекомендацій ACER 4 абзац п. 6.3.2)

2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, належать зокрема: 1) поширення неправдивої або оманливої інформації (dissemination of false or misleading information) – розміщення інформації або випуск прес-релізу в засобах масової інформації, включаючи Інтернет, або в будь-який інший спосіб, що містить неправдиві або оманливі сигнали щодо пропозиції, попиту або ціни для оптового енергетичного продукту; 2) інші більш загальні форми поширення неправдивої або оманливої інформації (other more general forms of dissemination of false or misleading information) – охоплює поведінку, спрямовану на створення неправдивого та оманливого враження будь-якими засобами про постачання, попит або ціну для оптового енергетичного продукту.	2.7. До практик маніпулювання або спроби маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом розкриття або поширення недостовірної інформації через медіа, у тому числі електронні, або в будь-який інший спосіб, яке дає/створює або може створити неправдиві або оманливі сигнали для попиту та/або пропозиції, або щодо цін відповідно до оптових енергетичних продуктів, **можуть буть віднесені,** зокрема:	Редакційне уточнення. Зазначені маніпулятивні практики можуть становити маніпуляції за певних умов і мають використовуватись Регулятором як відправна точна для здійснення оцінки дій (Рекомендацій ACER 4 абзац п. 6.3.2)
5. Вимоги до осіб, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами 5.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме: 1) створити систему спостереження за ринковою поведінкою та господарсько-торговельною діяльністю учасників оптового енергетичного ринку щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів пропорційно до	5.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні впровадити та підтримувати ефективні механізми, заходи та процедури для виявлення **ознак маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку, у тому числі системи спостереження, а саме: 1) створити систему спостереження за ринковою поведінкою ~~**та господарсько-торговельною діяльністю**~~ учасників оптового енергетичного ринку щодо операцій, які стосуються оптових енергетичних продуктів пропорційно до	Пропонуємо замінити ознаки зловживань на ознаки маніпулювань на оптовому енергетичному ринку, оскільки відповідно до Закону зловживання на оптовому енергетичному ринку має більш широке значення. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, має виявляти лише маніпулятивні практики та практику інсайдерської торгівлі, та не може здійснювати моніторинг господарсько-торговельної діяльністі учасника ринку.

масштабу, розміру та характеру їх господарської діяльності в межах оптового енергетичного ринку; 2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку; 3) використовувати програмне забезпечення та здійснювати заходи, які допомагають виявляти ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 4) впровадити, підтримувати та регулярно оцінювати механізми та процедури, які забезпечують відповідний рівень аналізу в процесі здійснення спостереження, виявлення та ідентифікації операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 5) гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур; 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації зявок та/або операцій, які можуть містити ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку; 7) забезпечити протягом п’яти років збереження інформації, щодо проведеного аналізу, в тому числі в частині заявок (пропозицій), операцій, які вказують на виявлені ознаки зловживання; 8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності.	масштабу, розміру та характеру їх господарської діяльності в межах оптового енергетичного ринку; 2) безперервно та якісно здійснювати спостереження, а також забезпечити створення ефективної організаційної структури та процедури для виявлення ознак **маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку; 3) використовувати програмне забезпечення та здійснювати заходи, які допомагають виявляти ознаки **маніпулювань н**а оптовому енергетичному ринку; 4) впровадити, підтримувати та регулярно оцінювати механізми та процедури, які забезпечують відповідний рівень аналізу в процесі здійснення спостереження, виявлення та ідентифікації операцій та заявок (пропозицій), які можуть містити ознаки **маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку; 5) гарантувати конфіденційність щодо здійснених заходів та процедур; 6) організовувати та забезпечувати на регулярній основі ефективне та всебічне навчання та підвищення кваліфікації персоналу, який бере участь у спостереженні, виявленні та ідентифікації зявок та/або операцій, які можуть містити ознаки **маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку; 7) забезпечити протягом п’яти років збереження інформації, щодо проведеного аналізу, в тому числі в частині заявок (пропозицій), операцій, які вказують на виявлені ознаки маніпулювань **на оптовому енергетичному ринку**; 8) щороку проводити внутрішній аудит механізмів, заходів та процедур для виявлення **ознак маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку, а також оновлювати їх у разі необхідності.	
5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних	5.2. Система спостереження на аукціонах, організованих торговельних майданчиках, товарних	

біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна: 1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку; 2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення потенційних зловживань на оптовому енергетичному ринку. Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.	біржах, електронних торговельних майданчиках, торгових платформах повинна: 1) аналізувати окремо в розрізі кожної виконаної/невиконаної операції та розміщених, змінених, скасованих або відхилених заявок (пропозицій) на відповідному оптовому енергетичному ринку; 2) створювати сповіщення (набір індикаторів), що визначає та повідомляє про поведінку учасників оптового енергетичного ринку та вказує на дії, які вимагають подальшого аналізу з метою виявлення **ознак маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку. Системи та процедури повинні включати програмне забезпечення, здатне до відкладеного автоматичного читання, повторного відтворення та аналізу даних, заявок (пропозицій), операцій, і забезпечувати достатню потужність для його роботи в середовищі алгоритмічної торгівлі.	
5.4. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, на вимогу НКРЕКП повинні надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення зловживань на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його господарської діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах.	5.4. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, на вимогу НКРЕКП повинні надавати інформацію, що підтверджує відповідність та пропорційність механізмів, заходів та процедур для виявлення **ознак маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку відносно масштабу, розміру та характеру його господарської діяльності, включаючи інформацію про рівень автоматизації в таких системах.	Пояснення вище
5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку.	5.6. У ході проведення аналізу ринкової поведінки учасника оптового енергетичного ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, документують інформацію щодо замовлень і операцій, які можуть свідчити про потенційні зловживання учасника оптового енергетичного ринку, які були досліджені, і причини подання чи неподання повідомлення (заяви) **про ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку.	Пояснення вище

5.7. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення, повідомити НКРЕКП про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування).	5.7. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні здійснювати заходи щодо спостереження за ринком на постійній основі. Якщо в ході здійсненого аналізу поведінки учасника ринку є достатні підстави вважати, що така поведінка містить **ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку, особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, зобов'язані невідкладно, але не пізніше 4 календарних тижнів з дня виявлення, повідомити НКРЕКП про **ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку за формою, що є додатком 1 до Порядку розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку, затвердженого постановою НКРЕКП від 26 вересня 2023 року № 1756 (далі – Порядок розслідування).	
5.8. Повідомлення про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування. 5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити про можливе зловживання, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні про можливе зловживання на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.	5.8. Повідомлення про **ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку подається НКРЕКП через взаємоузгоджений канал обміну інформацією (захищений цифровий канал) для обміну даними, доступ до якого може бути отримано після надання до НКРЕКП інформації за формою, що є додатком 2 до Порядку розслідування. 5.9. З обґрунтованих підстав особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, можуть повідомити **про ознаки маніпулювань**, яке сталося в минулому, із зазначенням підстав щодо порушення строків повідомлення. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, повинні гарантувати, що у повідомленні **про ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку інформація базується на фактах та аналізі з урахуванням усієї доступної їм інформації та повідомляти про будь-яку додаткову інформацію, що стала відомою після повідомлення НКРЕКП.	Пояснення вище

6. Сигнали, що можуть вказувати на ознаки зловживання на оптовому енергетичному ринку. 6.1. Особи, які професійно організовують операції з оптовими енергетичними продуктами, під час виявлення ознак зловживань на оптовому енергетичному ринку, зокрема повинні враховувати перелік індикаторів (сигналів), визначених пунктами 6.3 – 6.5 цієї глави, що можуть вказувати на такі зловживання. 6.2. Переліки сигналів, наведених у пунктах 6.3 – 6.5 цієї глави, не є вичерпними та будуть братися до уваги для оцінювання поведінки як можливого маніпулювання/спроб маніпулювання на оптовому енергетичному ринку у кожному конкретному випадку.	6. Сигнали, що можуть вказувати **на ознаки маніпулювань** на оптовому енергетичному ринку.	Пояснення вище

З повагою
Генеральний директор
Товариства з обмеженою відповідальністю
«Українська енергетична біржа» **Олександр КОВАЛЕНКО**

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"УКРГІДРОЕНЕРГО"
м. Вишгород, Київська область, 07300, Україна

PRIVATE JOINT STOCK COMPANY
"UKRHYDROENERGO"
Vyshgorod, Kyivska region, 07300 Ukraine

тел./tel.: +380 (4596) 58 450; факс/fax: +380 (4596) 22 007; e-mail: office@uhe.gov.ua; https://uhe.gov.ua

Від _____ № _____
На № _____ від _____

Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг

Пропозиції до проєкту постанови «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Приватне акціонерне товариство «Укргідроенерго» (далі – Товариство) опрацювало проєкт рішення, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку», оприлюднений 06.12.2023 на сайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, та надає у Додатку свої пропозиції та зауваження до нього.

Повідомляємо, що фахівці Товариства готові долучитись до відкритого обговорення НКРЕКП зведених пропозицій та зауважень до Проєкту постанови, що надійшли від інших учасників ринку, в тому числі надісланих ПрАТ «Укргідроенерго» пропозицій.

У зв'язку з воєнним станом, введеним в Україні з 24 лютого 2022 року згідно з Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022 та продовженням його дії, реорганізацією робочого процесу у всіх сферах діяльності в державі та з метою оперативного опрацювання, пропозиції до Проєкту постанови були надіслані в електронному вигляді у форматі «.docx» на електронні адреси: zahranychnyi@nerc.gov.ua, box@nerc.gov.ua.

Додаток: Пропозиції та зауваження до проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку» зазначене у тексті на **8** арк.

Заступник генерального директора
з комерційної діяльності Богдан СУХЕЦЬКИЙ

Олександр Гречко +380 (4596) 58 843

ПРОПОЗИЦІЇ ТА ЗАУВАЖЕННЯ
до проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта – постанови НКРЕКП «Про затвердження Вимог щодо забезпечення доброчесності та прозорості на оптовому енергетичному ринку»

Редакція проекту рішення НКРЕКП	Зауваження та пропозиції до проекту рішення НКРЕКП	Обґрунтування
1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: … торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів конкретного учасника оптового енергетичного ринку, а також плану його дій, які визначають умови, що повинні бути виконані для укладення оптового(-их) енергетичного(-их) продукту(-ів) учасником оптового енергетичного ринку; …	1.3. У цих Вимогах терміни вживаються в таких значеннях: … торговельна стратегія – це набір об'єктивних правил, принципів**, які притаманні** конкретно**му** учасник**у** оптового енергетичного ринку, а також **комплексний** план його дій **для отримання прибутку**, які визначають умови, що повинні бути виконані **при здійсненні операцій з оптовими енергетичними продуктами**; …	Метою діяльності кожного учасника оптового енергетичного ринку є досягнення основної мети створення (статутної діяльності). Відповідно до п. 6 Статуту приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго», який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2021 р. № 235 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 2023 р. № 670) передбачено, що основною метою діяльності Товариства <u>є одержання прибутку від провадження господарської діяльності для задоволення інтересів акціонера та працівників товариства в межах і на умовах, визначених законодавством та Статутом.</u> Одержаний прибуток спрямовується на розвиток товариства, задоволення економічних і соціальних потреб акціонера та працівників товариства. Агентство відповідно до п. 3.3.5. Настанови ACER про застосування Регламенту (ЄС) № 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради Європи від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку (REMIT), розглядає «торгові стратегії» як набір об’єктивних правил, що визначають умови, які мають бути виконані

Відсутній	**незаплановані збої у системах/одиницях виробництва це – збої пов'язані з погодними явищами, військовими діями та/або іншими форс-мажорними обставинами.**	для досягнення поставлених цілей, з урахуванням особливостей конкретного учасника ринку (ефективного використання ресурсів), щоб відбувся один або більше входів та виходів з торгів. Торгова стратегія включає специфікації для одного або більше введень заявок, які можуть включати один або більше фільтрів та/або тригерів, а також правила для виходу з торгів, типи заявок, тощо. Враховуючи застосування такого терміну в проєкті (п. 3.3.) та з метою чіткого розуміння пропонуємо в проєкті визначити цей термін.
2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: … 3) використання фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою;	2.1. Маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) та спроба маніпулювання на ринку електричної енергії та на ринку природного газу (далі – спроба маніпулювання на оптовому енергетичному ринку) містять чотири типи маніпулятивної поведінки: … 3) використання **чи спроба використання** фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою**, що створюють або можуть створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо ціни на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії**;	Доповнення зроблені відповідно до: – абз. 4 підп. 1 п. 2 ст. 11^2 Закону України «Про ринок електричної енергії», яким передбачено, що маніпулюванням на ринку електричної енергії є використання **чи спроба використання** фіктивного засобу або будь-якої іншої форми введення в оману чи зловживання довірою, **що створюють або можуть створити оманливі сигнали для попиту та/або для пропозиції, або щодо ціни на оптові енергетичні продукти на ринку електричної енергії.** Такі самі застереження містяться в п. 6.2. Настанов ACER щодо застосування REMIT (ACER Guidance on REMIT, 6-те видання 2021 року) у розясненнях до визначення маніпулювання ринком та спроби маніпулювання ринком.
2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному	2.5. До практик маніпулювання або спроб маніпулювання на оптовому енергетичному	

ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: … 15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, таким як зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні; … 19) накопичення спроможності (transmission capacity hoarding) – штучне невикористання власних потужностей (виробничих/генеруючих потужностей, потужності транспортування/передачі/зберігання енергії або потужності споживання), а також придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання.	ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для оптових енергетичних продуктів на штучному рівні, належать зокрема: … 15) спотворення витрат, пов'язаних з товарним контрактом (distort costs associated with a commodity contract) – укладення домовленостей з метою спотворення витрат, пов'язаних з оптовим енергетичним продуктом, так**і** як **витрати на** зберігання або транспортування, з ефектом фіксації розрахункової ціни фінансового інструменту або відповідного оптового енергетичного продукту на штучному рівні; … 19) накопичення **пропускної** спроможності (transmission capacity hoarding): – придбання пропускної спроможності міждержавних перетинів (в повному обсязі, або частково) без її використання; **та дії, які здійснюються учасниками оптового енергетичного ринку, що штучно спричиняють встановлення цін на рівні, не виправданому ринковими силами пропозиції та попиту (включаючи фактичну готовність виробничих, складських чи транспортних потужностей).** **Невикористання власних потужностей не є автоматичним маніпулюванням або спробою маніпулювання на оптовому енергетичному ринку та потребує аналізу**	Редакціна правка Пропонується конкретизувати з огляду на таке: Пункт 6.3.2. Настанов ACER щодо застосування REMIT (ACER Guidance on REMIT, 6-те видання 2021 року) у роз'ясненнях до видів практик передбачає окремі підпункти s) та t), та відносить: *s) Transmission capacity hoarding: this practice involves (i) the acquisition of all or part of the available transmission capacity (ii) without using it or without using it effectively; and* *t) Actions undertaken by persons that artificially cause prices to be at a level not justified by market forces of supply and demand (including actual availability of production, storage or transportationcapacity).* s) **накопичення пропускної спроможності: ця практика передбачає (і) придбання всієї**

	кожного окремого випадку, який враховує обставини та особливості ринку.	**або частини наявної пропускної спроможності (ii) без її використання або без її ефективного використання; та** **t) дії, які здійснюються особами, що штучно спричиняють встановлення цін на рівні, не виправданому ринковими силами пропозиції та попиту (включаючи фактичну готовність виробничих, складських чи транспортних потужностей).** Відповідно до розяснень маніпулятивне утримання пропускної спроможності має місце, коли учасник ринку з відносною здатністю впливати на ціну або взаємодію пропозиції та попиту на оптовий енергетичний продукт, вирішує безпідставно не пропонувати або економічно утримати наявні можливості виробництва, зберігання або пропускну спроможність від ринку. Це включає невиправдане обмеження інфраструктури або транспортних спроможностей, що призводить до цін, які, ймовірно, не відображають справедливу та конкурентну взаємодію пропозиції та попиту. Одночасно, утримання потужностей з виробництва електроенергії **автоматично не означає порушення REMIT.** Тому потрібен аналіз кожного окремого випадку, який враховує обставини та особливості ринку.
3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: … 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або	3.3. Положення пунктів 3.1 та 3.2 цієї глави не застосовуються до: … 3) учасників оптового енергетичного ринку, які діють відповідно до законодавства у разі виникнення надзвичайної ситуації, або	Уточнення

втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання.	втручання в ринкові механізми органів державної влади з метою забезпечення безпеки постачання **електричної енергії та природного газу**.	
4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: … 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної	4.8. Інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є: … 2) інформація щодо потужності та використання установок для виробництва електричної енергії, включно з інформацією щодо їх планової та позапланової недоступності (для установок **та/або електроустановок** з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 3) інформація щодо потужності установок для зберігання електричної енергії та використання таких установок, включно з інформацією щодо їх планової або незапланованої недоступності (для установок **та/або електроустановок** електроустановок з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 4) інформація щодо потужності та використання установок для споживання електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок **та/або електроустановок** з встановленою потужністю 50 МВт або більше); 5) інформація щодо потужності та використання установок передачі та розподілу електричної енергії, включно з інформацією щодо їх запланованої та незапланованої недоступності (для установок **та/або електроустановок** з встановленою потужністю 50 МВт або більше);	В Законі України «Про ринок електричної енергії» визначеним є термін «електроустановка», тому провимо доповнити в проєкту постанови. Також, у п. 3 ч. 1 ст. 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії» встановлено, що інсайдерською інформацією на ринку електричної енергії, зокрема, є *«…**інша інформація**, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії, **перелік якої визначається Регулятором.»*** Таким чином, закон вимагає **<u>чіткого та вичерпного</u>** переліку такої інформації і покладає на Регулятора обов'язок його визначення. Разом з тим, підп 6) п. 4.8. у запропонованій редакції містить лише <u>загальний опис</u> такої інформації – щодо збільшення потужності і про корпоративні та ринкові події тощо. Виходячи із семантичного змісту даного пункту вбачається, що опис запропонованої Регулятором інформації у ньому **<u>не є вичерпним</u>** через використання в цьому пункті слів *«зокрема»* і *«тощо»*.

енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів (наприклад, повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ, тощо).	6) інша інформація, що може бути використана учасниками ринку електричної енергії для прийняття рішень щодо вчинення правочинів або подання пропозиції про вчинення правочинів, пов'язаних з оптовими енергетичними продуктами на ринку електричної енергії та яка може суттєво вплинути на ціни оптових енергетичних продуктів**, зокрема** ~~(наприклад,~~ повідомлення про корпоративні або ринкові події, виведення з експлуатації чи введення в експлуатацію генеруючої одиниці або одиниці зберігання енергії, несприятливі погодні умови для виробництва електричної енергії, повідомлення про виникнення позаштатної ситуації, пов'язаної із технічними проблемами в роботі організованих торговельних майданчиків, товарних бірж, електронних аукціонів, торгових платформ~~, тощо)~~.	Отже, п. 4.8. проєкту у запропонованій редакції не відповідає положенням п. 3 ч. 1 ст. 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії», а тому буде суперечити п. 2 ч. 4 ст. 34 Закону України «Про правотворчу діяльність» (наразі ще набрав чинність), де встановлено, що нормативно-правовий акт має не містити норми права, що не відповідають, зокрема, нормативно-правовим актам вищої юридичної сили. Зауважуємо, що згідно з принципом правової визначеності, який детально розкривається в численних рішеннях Конституційного Суду України, обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки. Принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності. З урахуванням викладеного вище вважаємо, що п. 4.8. проєкту необхідно доопрацювати та привести у відповідність до вимог, які встановлені у ст. 11^1 Закону України «Про ринок електричної енергії».
4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови:	4.15. Учасник оптового енергетичного ринку виключно під свою відповідальність може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації з метою уникнення шкоди, яка може бути заподіяна законним інтересам такого учасника, якщо одночасно виконуються такі умови:	Враховуючи, що виток інсайдерської інформації може вплинути на поведінку учасників оптового енергетичного ринку необхідно визначити в який захищений спосіб до НКРЕКП передається така інформація та обґрунтування відтермінування її оприлюднення.

1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	1) таке відтермінування не вводить в оману громадськість та учасників ринку; 2) конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена **НКРЕКП**; 3) на основі такої інформації не приймаються рішення щодо здійснення торговельних операцій на оптовому енергетичному ринку. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку повинен невідкладно надати НКРЕКП таку інсайдерську інформацію з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	
4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення.	4.16. Учасник оптового енергетичного ринку може відтермінувати оприлюднення інсайдерської інформації щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури, а також оцінки необхідності посилення її захисту, якщо вона класифікується як чутлива інформація щодо захисту критичної енергетичної інфраструктури. У такому разі учасник оптового енергетичного ринку має невідкладно надати НКРЕКП таку інформацію разом з обґрунтуванням відтермінування її оприлюднення. **Конфіденційність такої інформації належним чином забезпечена НКРЕКП.**	Враховуючи, що виток інсайдерської інформації може вплинути на поведінку учасників оптового енергетичного ринку необхідно визначити в який захищений спосіб до НКРЕКП передається така інформація та обґрунтування відтермінування її оприлюднення.
6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для	6.3. Сигнали, які вказують на маніпулювання/спробу маніпулювання на оптовому енергетичному ринку, які вчинені (вчинені з наміром) шляхом створення оманливих сигналів для попиту та/або для пропозиції, або щодо цін на оптовому енергетичному ринку або формування ціни для	Пропонується диференціювати показники обсягу та ціни у відсотках.

оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять значну частку у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до значних змін ціни для таких оптових енергетичних продуктів; …	оптових енергетичних продуктів на штучному рівні: 1) подані заявки на купівлю-продаж або виконані операції становлять ~~значну частку~~ **70% та більше** у добовому загальному обсязі заявок та/або операцій у конкретній торговій сесії відповідних оптових енергетичних продуктів, зокрема, коли ці заявки/операції призводять до ~~значних~~ змін**и** ціни **більше ніж 50%** для таких оптових енергетичних продуктів; …	